

GUIDA PCI

GUIDA PEL DESVOLUPAMENT DE PROCÈSSES DE VALORIZACIÓN DEL PATRIMÒNI CULTURAL INMATERIAL (PCI)

Coordinator : Alfredo Asiáin Ansorena, UPNA
Redaccion : Jean Jacques Casteret, CIRDOC - Institut occitan de cultura; Jordi Montlló Bolart e Antonio Rojas Rabaneda, ICRPC; Alfredo Asiáin Ansorena, UPNA
Edicion : Ekiñe Delgado Zugarrondo e Isabel Merino González, UPNA
Ilustracions : Ekiñe Delgado Zugarrondo, UPNA
Fotografias cedidas : partenaris d'Interreg Sudoe LIVHES, fotografias creative commons, autorizacions deu País de Bearn, Governament de Navarra, Deputacion de Burgos, Deputacion de Teruel e Generalitat de Catalunya
Version en francés : ALPHATRAD France Optilingua International
Version en portugués : Elisabete Pais de Jesus Ramos
Version en anglés : Kit Cree
Version en basco : Eneko Garcia Uriz e Ekiñe Delgado Zugarrondo, UPNA
Version en catalan : Link Multilingüe
Version en galician : Servizos Lingüísticos da Deputación de Pontevedra
Version en occitan : CIRDOC - Institut occitan de cultura
ISBN : 978-84-09-50605-7
Pamplona – Iruñea, Espanha, 2023

PARTENARIS DEU PROJÈCTE INTERREG SUDOE LIVHES

Diputación
de Burgos

PRESENTACIÓN SARA GONZÁLEZ CAMBEIRO

Coordinadora del Plan Nacional de Salvaguarda del Patrimonio Cultural Inmaterial de España

Desde la adopción de la Convención para la Salvaguardia del Patrimonio Cultural Inmaterial de UNESCO en el año 2003 se han sucedido los instrumentos que ayudan a tomar conciencia de la importancia de salvaguardar los conocimientos y prácticas que son expresión de la identidad cultural de las comunidades. La presente Guía es una herramienta metodológica para la valorización de este tipo de Patrimonio, en la línea con los principios y acciones del Plan Nacional de Salvaguardia del Patrimonio Cultural Inmaterial promovido por el Instituto del Patrimonio Cultural de España (Ministerio de Cultura y Deporte) en colaboración con las Comunidades Autónomas. Además, dado que el PCI, además de un valor simbólico de uso y como soporte de la memoria compartida, tiene un papel fundamental en la sostenibilidad medioambiental y social, en la Guía se desgranán medidas para coordinar la salvaguardia del PCI con los acuerdos adoptados en la Estrategia Nacional frente al Reto Demográfico y el Plan Nacional de Adaptación al Cambio Climático.

De una manera transversal y con la mirada puesta en la participación de las comunidades, esta publicación no solo actualiza el marco normativo y de protección, sino que ofrece propuestas muy diversas (tanto a nivel teórico como práctico) para experimentar y salvaguardar el Patrimonio Cultural Inmaterial. Las experiencias que se incluyen en la Guía nos hablan de la diversidad del PCI y de la necesaria creatividad para ofrecer soluciones innovadoras en el reto de su identificación y salvaguardia, comenzando por la coordinación entre instituciones, administraciones y protagonistas, pues este tipo de Patrimonio Cultural requiere, más que ningún otro, un consistente trabajo de colaboración entre todos los agentes implicados.

PRÉSENTATION LILY MARTINET

Chargée de mission PCI à la
Maison des Cultures du
Monde - CFPCI

La France a approuvé le 11 juillet 2006 la Convention pour la sauvegarde du patrimoine culturel immatériel (PCI). Dix ans après, elle a introduit le PCI dans le Code du patrimoine. La mise en œuvre de la Convention a été confiée au ministère de la Culture, plus particulièrement au Département de la recherche, de la valorisation et du patrimoine culturel immatériel (DRVPCI).

Une des premières mesures prises par la France a été le lancement en 2008 de l'inventaire national du PCI. Il a été alimenté dans un premier temps par un appel à projets annuel, puis par des demandes spontanées qui parviennent directement au DRVPCI. Le Comité du patrimoine ethnologique et immatériel examine les projets de fiches et se prononce sur l'inclusion d'éléments à l'inventaire national du PCI. Il émet des avis sur les dossiers de candidature pour l'inscription sur les Listes de la Convention. Ces avis font l'objet d'une approbation par la ou le ministre de la Culture. L'inventaire national compte en 2023 plus de 500 éléments. L'inclusion à l'Inventaire ouvre depuis 2018 le droit d'utiliser l'emblème « PCI en France ».

Outre l'Inventaire, l'action du ministère de la Culture se déploie autour de plusieurs axes : la formation, la recherche, la sensibilisation et la valorisation. Des formations sont organisées chaque année avec le soutien du ministère. La recherche est encouragée grâce au financement de programmes et à la Chaire UNESCO « PCI et développement durable ». La sensibilisation à la valeur du PCI passe, quant à elle, par les initiatives portées par les acteurs impliqués dans la sauvegarde du PCI (écomusées, réseau des Ethnopôles, associations, fédérations).

APRESENTAÇÃO RITA JERÓNIMO

Subdiretora da Direção Geral
do Património Cultural

A Direção-Geral do Património Cultural (DGPC) felicita o Agrupamento Europeu de Cooperação Territorial do Rio Minho (AECT Rio Minho) pelo trabalho realizado no projeto LIVHES, “Living Heritage for Sustainable Development”, uma área da maior importância para esta Direção-Geral no quadro das suas competências e atribuições.

No âmbito deste projeto, agradecemos o convite para nos associarmos ao Guia Metodológico para a valorização do Património Cultural Imaterial (PCI) e congratulamo-nos com sua disponibilização em várias línguas, que contribui para amplificar o acesso à cultura. Este guia traduzido promove ainda a cooperação transfronteiriça na área do Património Cultural, que assume a maior relevância para a DGPC enquanto entidade responsável pela proteção legal deste património em Portugal através do seu Inventário Nacional.

Exemplo de boa cooperação transfronteiriça na área do PCI é a «Pesca nas Pesqueiras do Rio Minho». O Inventário Nacional desta arte de pesca partilhada por Portugal e Espanha entre a região do Alto Minho e a Galiza foi publicado em Diário da República de 30 de novembro de 2022. A liderança da AECT Rio Minho, a investigação conduzida pelo antropólogo Álvaro Campelo e a participação dos pescadores do troço internacional do rio Minho e outros agentes, viabilizaram a inventariação desta prática milenar pela DGPC. Outro trabalho meritório desenvolvido pelas comunidades dos dois países é o projeto “Ponte...nas Ondas!”, valendo-lhe o reconhecimento pela UNESCO na área das boas práticas. A DGPC continuará a acompanhar com interesse estas e outras iniciativas de cooperação transfronteiriça na área do Património Cultural.

ABANSDÍSER

HONORIO M. VELASCO

Professor emerit d'antropologia. UNED

Despuish la soa creacion com categoria, lo patrimòni culturau immateriau n'a pas deishat de créisher, de s'èspandir, de préner endom. Lo patrimòni culturau generau qu'ac a hèit tanben, e en particular l'immateriau que n'ei non solament lo principau responsable, mes qu'a constituït un maine autant impausant com lo patrimòni istoric e artistic. Ua tasca logadissa qu'ei estada de generalizar (e en quauqua sòrta « d'èducar ») la sensibilitat cap a las practicas, deus objèctes, de las expressions e de las manifestacions qui nèran pas apreciats com taus abans. « Apreciat » qu'a ací un doble sens de visibilitat e de dotacion en valor. Aquera tasca n'ei pas enqüèra completament complida, mentre qu'a l'aute extrème, que sembla que l'idèa que n'i a pas limit a l'èxpansion que's reafirme. La question segon la quau "quasi tot" que pòt apartièner au patrimòni immateriau qu'ei sovent llevada, en particular quan la proposicion hè referéncia a elements aparentament shens importància e insignificants. O au contrari, com ei estat a còps postulat, a elements de la creacion artistica cultivada. Si aquera question se pausava, que caleré segurament critèris d'identificacion. Critèris qui ne son pas estats establits dens la Convencion de l'Unesco, maugrat que's retròben dens los Guides practics entà la soa elaboracion. Que caleré insistir entà que sian mei identificacion que non pas limits. Los sols limits clars - dixit l'Unesco - que son lo respècte deus drets de l'òmi e lo respècte enter las comunautats, los pòbles e los individús, e lo deu desvolopament duradís.

Aquera prumèra question que deuré estar ligada a un principi de basa qui acòrda lo ròtle motor deu patrimòni immateriau a las "comunautats portairas". Lo concèpte d'identificacion n'ei pas tant objectiu que subjectiu, qu'ei a díser ligat a las comunautats, e donc indissociablement associat a la representativitat. La Convencion de 2003 cap a la de 1972 qu'a representat un cambiament significatiu dens aqueth desplaçament deu focus deus objèctes cap aus subjèctes. E aquò que deu segurament enqüèra èste reafirmat, pr'amor que passa sovent au segond plan.

Las comunautats, totun, ne deven pas èste consideradas com entitats sociaus idealizadas. A còps, lo consensus qu'èi dificile d'aténher e, d'auta part, qu'èi a còps mei lo resultat d'estrategias d'interès que de sentiments comuns. Dens tots los cas, los procediments de patrimonialisation que son procediments sociaus (e evidentament politics).

Çò que la “sauvagrada” e la “proteccion” deu patrimòni immateriau que supausa, qu'èi un ensemble de programas e d'accions d'ua natura diferenta e probablament l'un d'enter eths que vad - segon rapòrts provenent de nombrosas regions deu monde - l'objècte d'ua atencion particulara : la transmission a las generacions joenas. Qu'èi ua constanta generau que las generacions joenas ne vòlen pas o ne mòstran pas hèra d'estrambòrd a recéber las practicas tradicionaus o a's cargar de'us transmèter aus lors successors. Que caleré precisar qui – senon tots, hèra d'enter eths – segon los cas e segon las epòcas. En mei, los membres de las generacions mei atjadas que diminueishen en nombre o que desapareishen . N'i a pas quasi mei de mèstes. E los procediments de mobilitat, de migracion, dens nombrós territòris qu'afèctan

dramaticament las populacions, las comunautats que son demograficament fragilizadas e n'i a pas pro de densitat sociala entà que las practicas ajan lòc e, donc, ni entà que la transmission intergeneracionau se produesca. Dens hèra de cas, qu'ei dejà vadut plan dificile d'ac garantir. Dens tots los cas, la percepcion de la complexitat e de la fragilitat deu procediment que deuré estar afinada, entà intensificar los esfòrç de « proteccion » dens çò qui ei enquèra viu e en vigor.

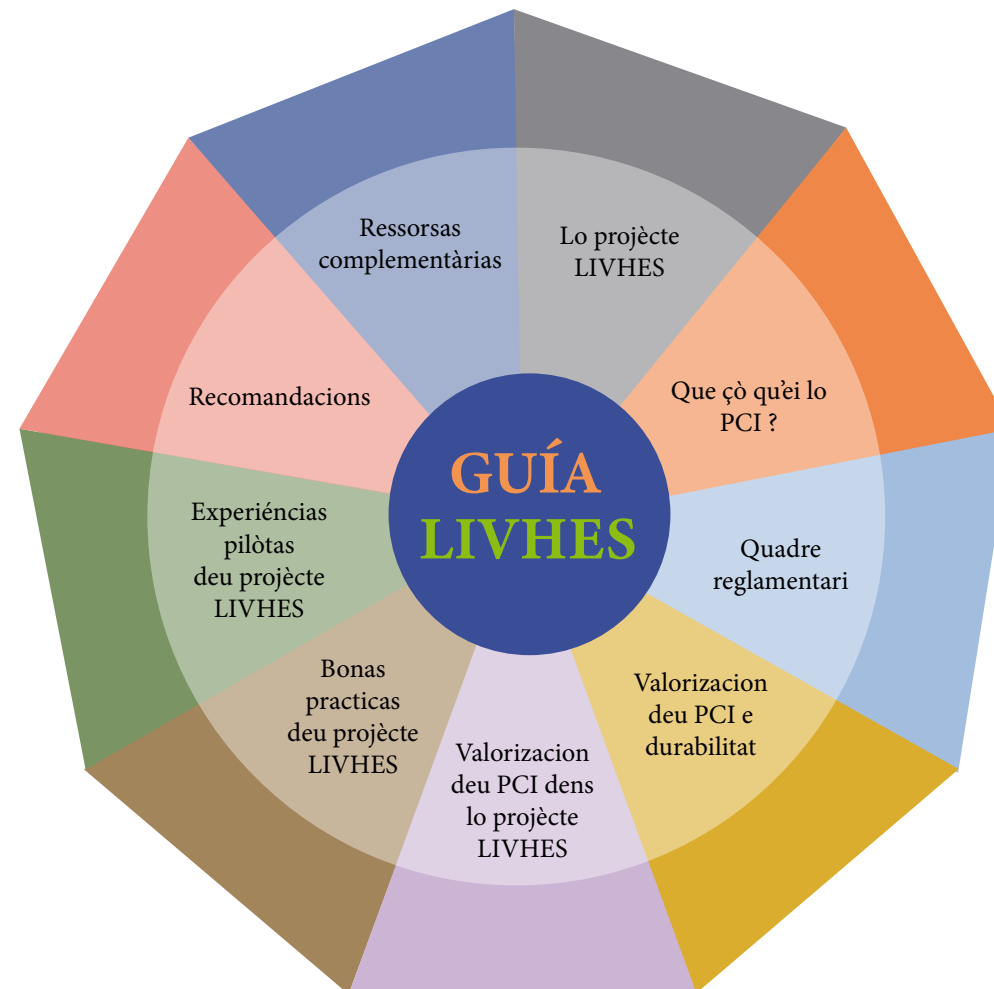
Las proceduras de « proteccion » institucionalizadas que deven necessàriament èste completadas per proceduras intèrnas e autogèridas, de sòrta a çò que la negociacion sia essenciau. Qu'ei coherent de concludir que las mesuras de « proteccion » deu patrimòni immateriau que son fundamentament socialas. Las linhas de transmission que's son diversificadas e la coresponsabilitat que s'ei esandida dab l'interaccion sociala enter egaus. Dens ua larja mesura, lo patrimòni immateriau qu'ei pro atractiu entà aperar ua participacion collectiva e provocar lo passatge deu ròtle de simple espectador au d'interprète devoat. Lo torisme qu'a cèrtas contribuat dens hèra de cas a la espectacularisation de las practicas tradicionaus, maugrat que las fòrmas fundamentaus de la mobilitat de las populacions includescan los procediments culturaus ancians d'encontre e d'ibridacion qui an generat au briu deu temps lo dinamisme de las culturas. L'objectiu clau de las òbras suu patrimòni immateriau qu'ei, com ac disè dejà Lévi-Strauss dens las annadas 50 deu sègle XX, d'ahortir lo manteniment de la diversitat culturau e de favorizar la soa regeneracion contunha .

VIDEO DEU PROJÈTE LIVHES

SOMARI INTERACTIU

LOCALIZATZ LO MODULE
QUI VS'INTERÈSSA.

CLICATZ SUS L'ICÒNA DE
LA MAN ENTÀ ACCEDIR AU
MODULE

ENSENHADOR

GUIDA MODULAR

Lo guida qu'èi concebut segon ua estructura modulara a saber que permet la consulta precisa d'ua seccion mes tanben la lectura continua mei tradicionau. Aquera soplèssa d'utilizacion qu'à repercussions sus la concepcion de l'edicion .

D'ua part, pr'amor que presenta dus mòdes d'indexacion deus modules. Lo somari interactiu de la pagina precedenta qu'èi pensat entà la consulta mei pontuau . En clicant sus l'icòna corresponenta, qu'èi possible d'accedir dirèctament a la seccion qui ns'interèssa. Dens la partida esquèrra d'aquera pagina, un ensenhador que detalha la sequéncia ordenada e numerotada deus modules si s'òpta entà ua lectura que completa .

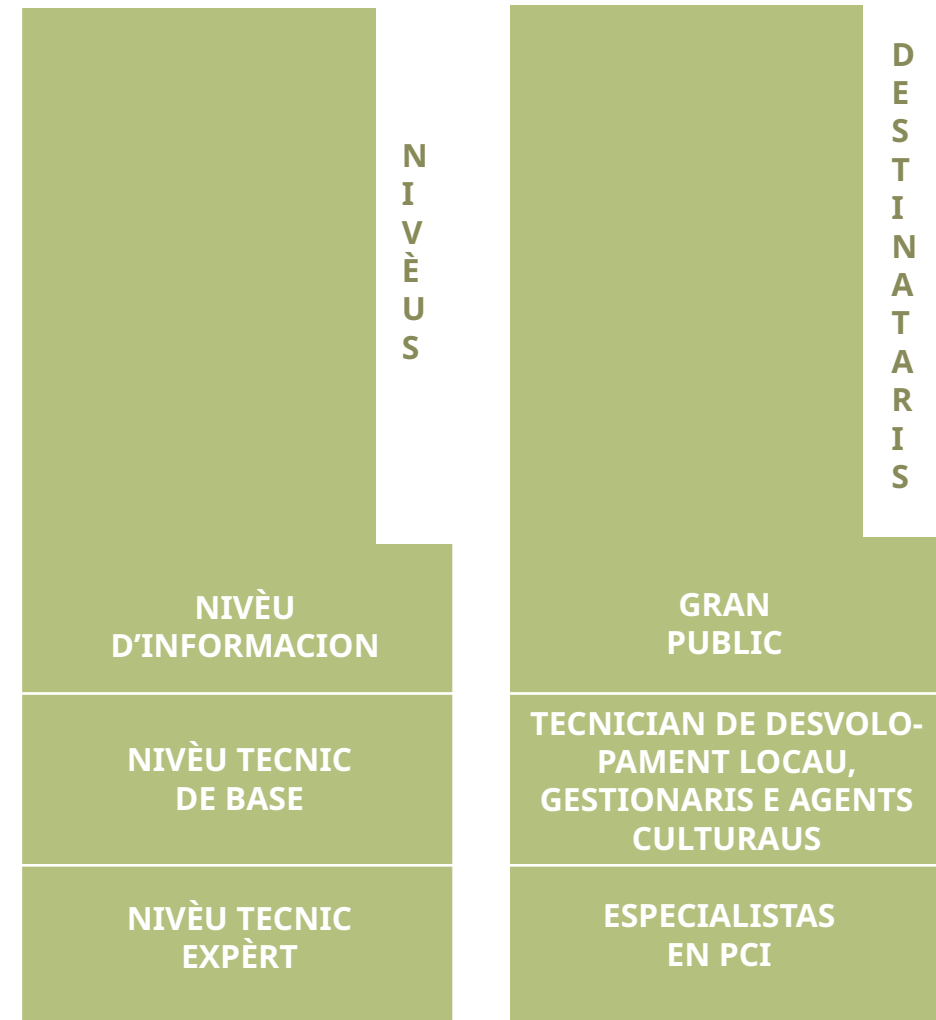
D'auta part, cada module qu'èi identificat per ua color e que possedeish la soa pròpia numerotacion de las paginas dens la partida superiora . La numerotacion generau de l'ensemble deu guida qu'apareish dens la partida inferiora de las paginas .

GUIDA COMPORTANT DIFERENTS NIVÈUS D'INFORMACION

En mei de la soplesa de la soa estructura modulara, lo guida qu'auhereish ua polivaléncia d'utilizacion tà çò deus destinatariis e au nivèu d'informacion auhèrt.

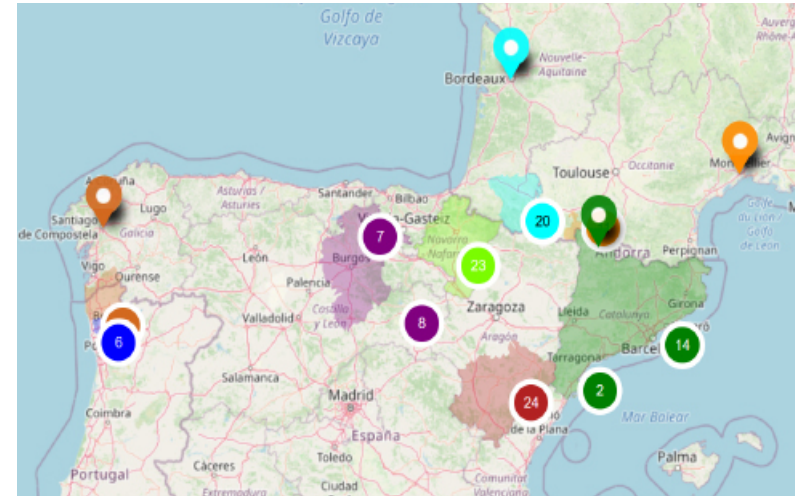
Qu'èi pensat entà èste utilizat peu public gran, drin versat dens lo patrimòni culturau immateriau ; los tecnicians de desvolopament locau, gestionariis e agents culturaus ; e per legidors mei iniciats e/o especializats dens lo PCI.

Ad aqueth motiu, la causida que s'èi portada sus ua concepcion plan visuaue, dab de nombrosas infografias e esquemas, responen a un nivèu d'informacion mes tanben sus ua presentacion de l'informacion a diferents nivèus de pregondor creishenta o evolutiva. Qu'èi possible d'accedir progressivament dab ligams a un nivèu tecnic de basa e quitament a un nivèu tecnic expèrt. L'utilitat deu guida qu'atau prevalut .

1. LO PROJÈTE LIVHES

- Que çò qu'ei lo projècte LIVHES ?
- Objectius deu projècte LIVHES
- Fases deu projècte (esquèma entà véder lo procediment e la faïçon dont se presenta lo guida)
- Los partenaris deu projècte (carta dab la ficha petita de cada partenari)

QUE ÇÒ QU'EI LO PROJÈTE **LIVHES** ?

Lo projècte **LIVHES** : Living heritage for sustainable development que s'inscriu dens lo Programa Interreg Sudoe qui sostien lo desenvolopament regionau dens lo sud-oèst d'Euròpa en finançant projèctes transnacionaus peu FEDER. Atau, que promòu la cooperacion transnacionau entà tractar problematicas comunas a las regions deu dit territòri.

LIVHES que respon a un besonh europèu e a un desfís territorialu partatjat per las zònas feblament pobladas deu sud d'Euròpa : trobar e començar navèras formulas entà valorizar lo lor important Patrimòni Culturau Immateriau (PCI), promovut e reconeishut per l'UNESCO, com atruna de desenvolopament economic duradís e de cohesion territorialu.

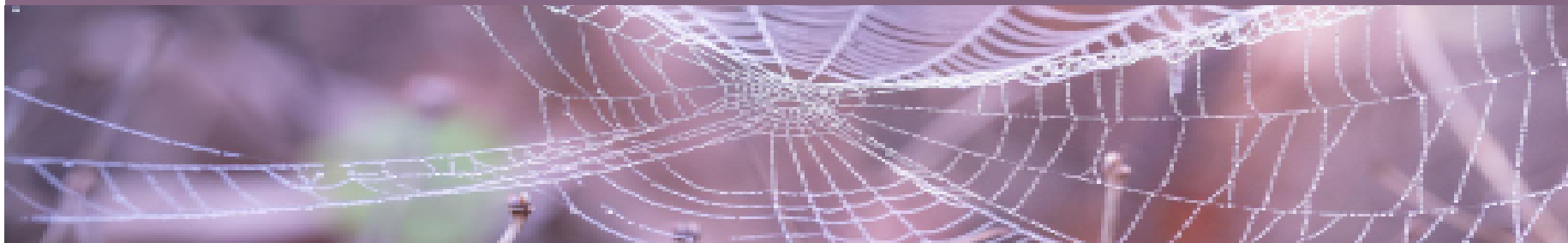
OBJECTIU PRINCIPAU

Generar navèras fòrmas de mesa en valor deu Patrimòni Culturalu Immateriau peu desenvolupament de navèras metodologias.

OBJECTIU ESPECIFIC

Melhorar los metòdes de gestion deu Patrimòni Naturau e Culturalu per la començada de hialats e l'experimentacion conjunta.

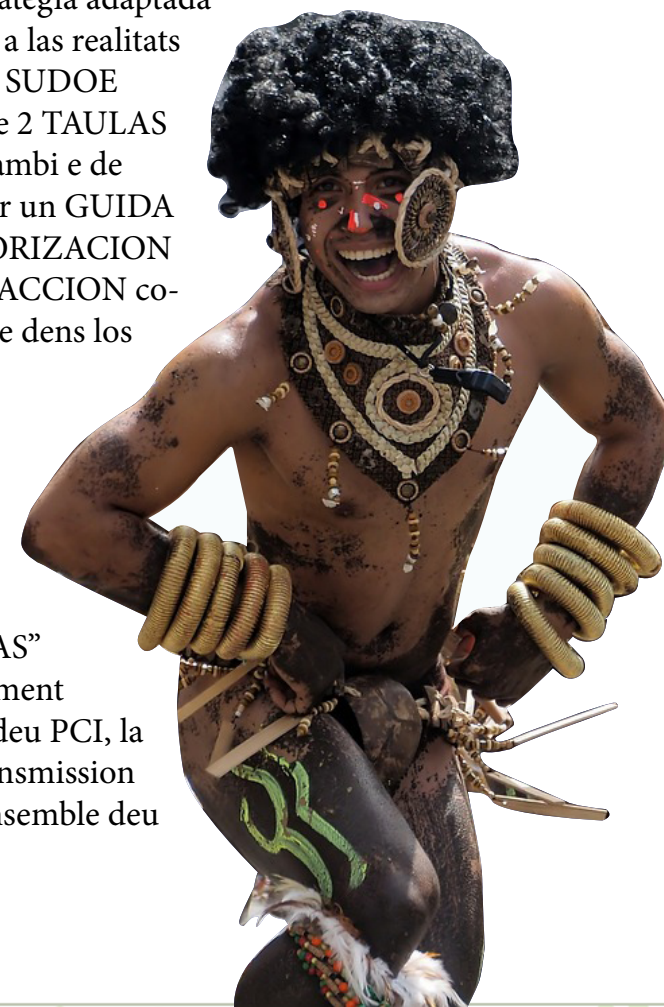

Identificar, seleccionar e estudiar las practicas melhoras a l'entorn de la valorizacion deu PCI com motor de desenvolopament locau e tirar ensenhaments transferibles a l'espaci SUDOE en implicant los actors locaux, regionaus competents en PCI e desenvolopament locau per la creacion de GROPS TERRITORIAUS PARTICIPATIUS (GTT) entà establir un DIAGNOSTIC ASSOLIDAT SUUS DESFÍS E OPORTUNITATS DEU PCI com motor de desenvolopament duradís e UA CARTA DEUS ACTORS E SOLUCIONS INNOVANTAS a l'interior e hòra de l'espaci SUDOE.

REPRODUSIR LO MODÈLE DE VALORIZACION per activitats de transferiment e de socializacion de las coneishenças e GENERAR NAVÈTHS PROJÈCTES DE VALORIZACION per mèdi deu FÒRUM TRANSNACIONAU DEU PCI e la creacion D'UN HIALAT DE TRIBALH.

Desvolopar ua metodologia comuna entà la valorizacion deu PCI e ua estrategia adaptada a cada region participante e a las realitats deus diferents territòris deu SUDOE peus GTT e la realizacion de 2 TAULAS TRANSNACIONAUS d'escambi e de reflexion qui's traduiràn per un GUIDA QUE PRACTICA DE VALORIZACION DEU PCI e per 8 PLANS D'ACCION començat a mejan e long tèrme dens los 8 territòris participants.

Experimentar e avalorar la metodologia prepausada dab la soa aplicacion dens 8 "EXPERIÈNCIAS PILÒTAS" qui associaràn lo desenvolopament economic a la valorizacion deu PCI, la soa sauvaguarda e la soa transmission e difusar lo modèle dens l'ensemble deu Territòri SUDOE.

2. QUE ÇÒ QU'EI LO PCI ?

- La Convencion entà la sauvaguarda deu PCI
- Lo PCI (definicion de la Convencion art. 2.1)
- Maines deu PCI (art. 2.2 de la Convencion)
- Directivas operacionaus deu PCI
- Concèpte de sauvaguarda (art. 2.3)
- Lo PCI dens lo patrimòni locau o territoriau

La Conferéncia Generau de l'Organizacion de las Nacions Unidas entà l'Educacion, la Sciéncia e la Cultura, nommada ací-après "l'UNESCO", qu'a aprovat la Convencion entà la Sauvaguada deu Patrimòni Culturau Imateriau pendent la soa 32ème reünion organizada a París deu vint e nau de seteme au dètz e sèt d'octobre de 2003, dab los objectius següents :

La sauvaguada deu Patrimòni Culturau Imateriau.

Lo respècte deu patrimòni culturau immateriau de las comunautats, deus grops e deus individús

La sensibilizacion aus nivèus locau, nacionau e internacionau a l'importància deu patrimòni culturau immateriau e de la soa apreciacion mutuau.

La cooperacion e l'assisténcia internacionaus.

LO PATRIMÒNI CULTURAU IMMATERIAU QU'EI DEFINIT DENS L'ARTICLE 2 DE LA CONVENÇION DE L'UNESCO ENTÀ LA SAUVAGUARDA DEU PATRIMÒNI CULTURAU IMMATERIAU (2003)

Que s'enten per "patrimòni culturau immateriau" las practicas, representacions, expressions, coneishenças e saber-har – atau com los instruments, objèctes, artefactes e espacis culturaus qui'us son associats – que las comunautats, los grops e, se s'escad, los individús reconeishen com hant partida deu lor patrimòni culturau. Aqueh patrimòni culturau immateriau, transmetut de generacion en generacion, qu'ei recreat a contunhar per las comunautats e grops en foncion deu lor miei, de la lor interaccion dab la natura e de la lor istòria e que'us procura un sentiment d'identitat e de continuitat, contribuant atau a promòver lo respècte de la diversitat culturau e la creativitat umana. Per las fins de la presenta Convencion, sol que serà pres en consideracion lo patrimòni culturau immateriau conforma aus instruments internacionaus existents relatius aus drets de l'òmi atau com a l'exigéncia deu respècte mutuau enter comunautats, grops e individús e d'un desvolopament duradís.

CONVENÇION UNESCO (2003)

SEGON L'UNESCO, LO PATRIMÒNI CULTURAU IMMATERIAU QUE'S MANIFÈSTA EN PARTICULAR DENS LOS **MAINES** SEGUENTS

Las tradicions e expressions oraus, dont la lenga com vector deu patrimòni culturau.

Las coneishenças e practicas tà çò de la natura e l'univèrs.

Las arts de l'espectacle.

Las practicas sociaus, rituaus e eveniments hestius.

Los saber-har ligats a l'artisanat tradicionau.

LAS DIRECTIVAS OPERACIONAUS (ARTICLE 1.3.) DE LA CONVENCION DE L'UNESCO QU'ESTABLEISHEN LOS **CRITÈRIS** SEGUENTS ENTÀ L'INCLUSION DEUS PROJÈCTES, PROGRAMAS O ACTIVITATS DENS LO REGISTRE DE LAS BONAS PRACTICAS DE SAUVAGUARDA DEU PCI

1 - Qu'implican ua sauvaguarda, a saber, de las “mesuras qui an per mira d'assegurar la viabilitat deu patrimòni culturau immateriau dont l'identificacion, la documentacion, la recèrca, la preservacion, la proteccion, la promocion, la mesa en valor, la transmission, essenciaument per l'educacion formau e non formau atau com la revitalizacion deus diferents aspèctes d'aqueth patrimòni” (article 2.3. Convencion).

2 - Que contribuïan aus esfòrç de sauvaguarda deu PCI aus nivèus regionau, jos-regionau e/o internacionau.

3 - Que miralhan los principis e los objectius de la Convencion.

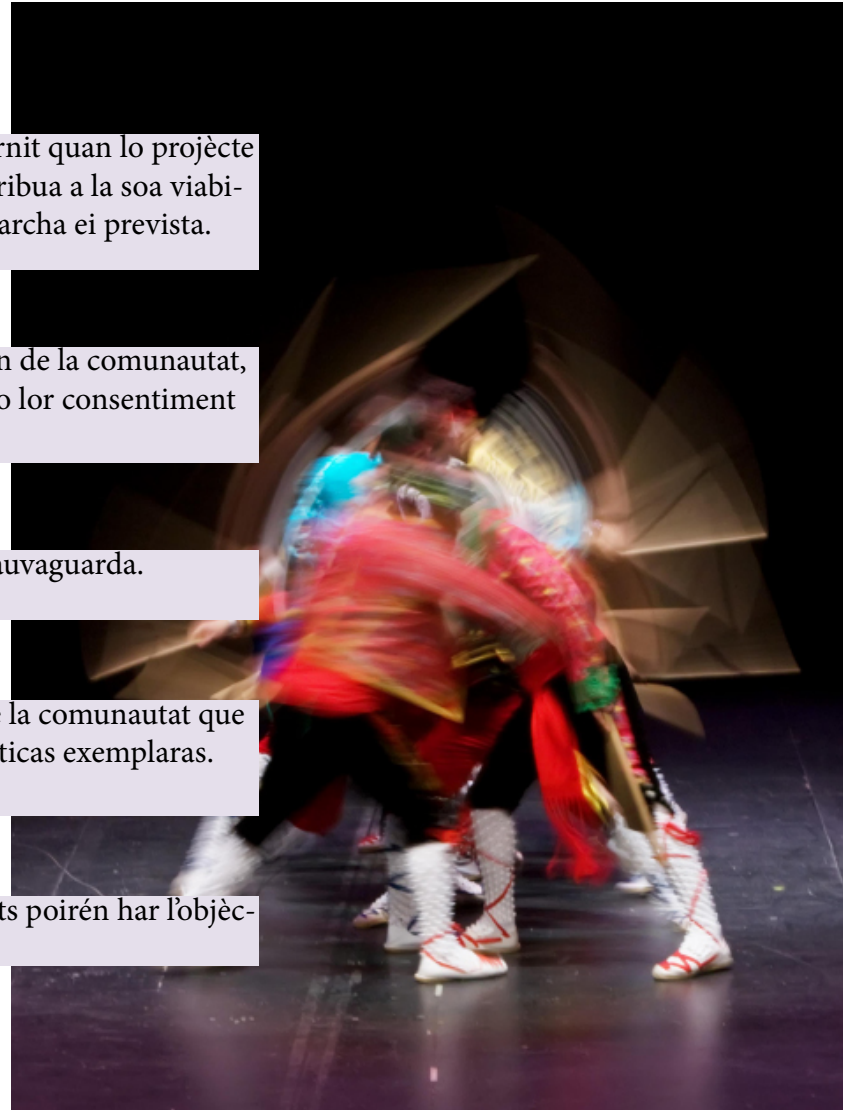
4 - Que contribuan a la viabilitat deu PCI concernit quan lo projècte ei dejà realizat ; que's pòt esperar a çò qui contribua a la soa viabilitat si ei pas enqüèra acabat o si la soa mesa en marcha ei prevista.

5 - Que son estats començats dab la participacion de la comunautat, deu grop o de las personas interessadas e dab lo lor consentiment liure, preliminar e esclarat.

6 - Que pòden servir de modèle a activitats de sauvaguarda.

7 - Los organismes en carga de la mesa en òbra e la comunautat que son dispausats a cooperar a la difusion de practicas exemplaras.

8 - Que compòrtan experiéncias dont los resultats poirén har l'objècte d'ua avaloracion.

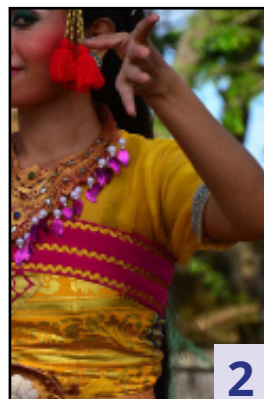

Que s'enten per "sauvagrada" las mesuras qui an per mira d'assegurar la viabilitat deu patrimòni culturau immateriau, dont l'identificacion, la documentacion, la recèrca, la preservacion, la proteccion, la promocion, la mesa en valor, la transmission, essenciaument per l'educacion formau e non formau atau com la revitalizacion deus diferents aspèctes d'aqueth patrimòni.

En complement de la Convencion de 2003 e de las Directivas Operacionaus, l'Unesco que defineish **12 PRINCIPIS ETICS** entà la sau-
vagrada deu Patrimòni Culturau Immateriau

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

1 - Las comunautats que deven jogar lo ròtle màger dens la sauvagarda deu PCI.

2 - Lo dret de las comunautats de manténer las practicas, representacions, coneishenças e saber-har entà assegurar la viabilitat deu PCI que deu estar respectat.

3 - Lo respècte mutuau que deu prevaler dens las interaccions enter Estats e enter comunautats.

4 - Totas las interaccions dab las comunautats associadas au PCI que's deven caracterizar per ua collaboracion transparenta e que son subordinadas au lor consentiment liure, preliminar, duradís e esclarat.

5 - L'accès de las comunautats aus instruments, objèctes, artefactes, espacis culturaus e naturaus e lòcs de memòria dont l'existéncia hè besonh a l'expression deu PCI que deu estar garantit.

6 - Lo PCI ne deu pas har l'objècte de jutjaments de valor exteriors. Qu'apartien a cada comunautat de determinar la valor deu son pròpi patrimòni.

7 - Las comunautats que deven beneficiar de la proteccion deus interès moraus e materiaus deu PCI.

8 - La natura dinamica e viva deu PCI que deu estar respectada.

9 - Las comunautats e las organizacions locaus e nacionaus que deven avalorar l'impacte de tota accion podent aver ua incidéncia sus la viabilitat deu PCI.

10 - Las comunautats que deven jogar un ròtle significatiu dens la determinacion de çò qui constitueish ua miaça entà lo lor PCI.

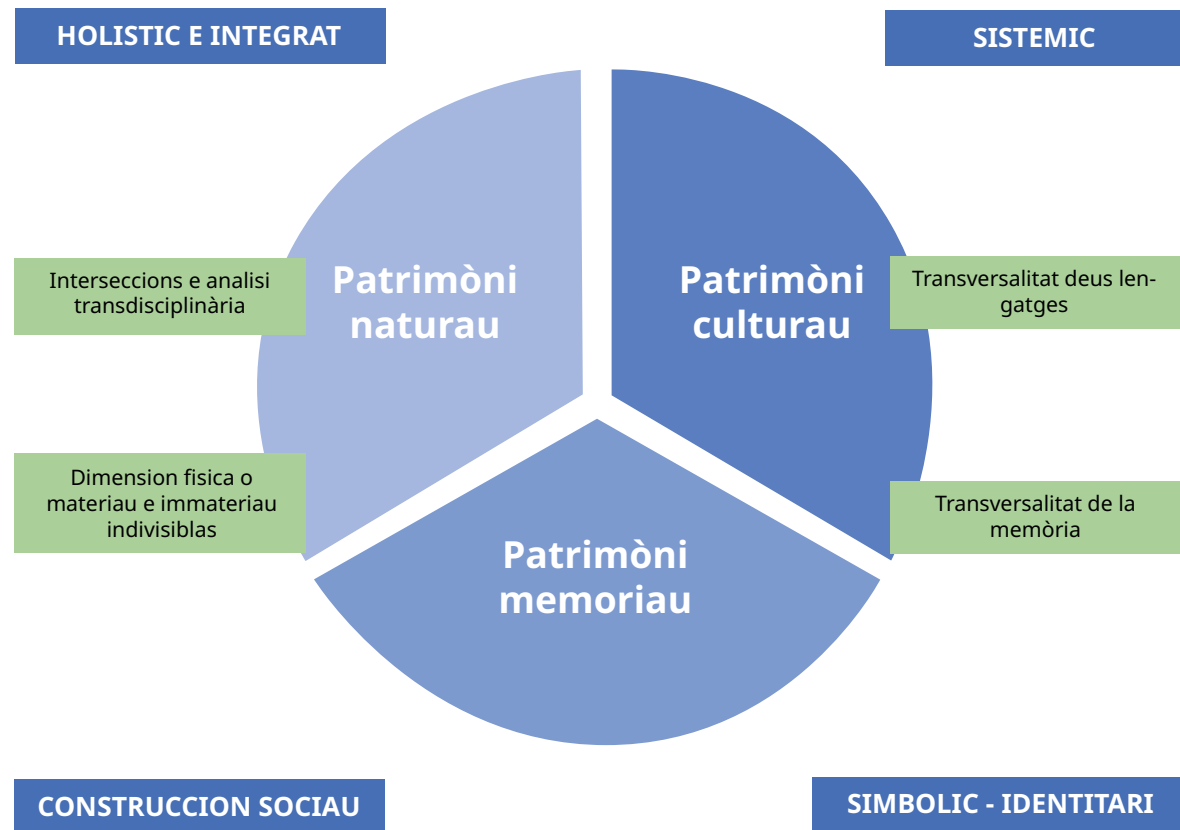
11 - La diversitat culturau e l'identitat de las comunautats que deven estar respectadas.

12 - La sauvagarda deu PCI que presenta un interès generau entà l'umanitat. Atau, que's deu inscriver dens mecanismes de cooperacion multilateraus (regionaus o internacionaus) shens totun aluenhar las comunautats deu lor pròpi PCI.

LO PCI DENS LO PATRIMÒNI LOCAU O TERRITORIAU

Lo patrimòni locau o territoriau qu'ei constituït de faïçon holistique deu **patrimòni naturau**, deu **patrimòni culturau** e deu **patrimòni memoriau**. Que forma un sistèma, un tot bastit sociaument, dab d'importantas valors simbolicas e identitàrias (Cuenca, 2012).

Com sistèma, aqueths tres tipas de patrimòni **que s'entercrotzan** e qu'an limits fluides quitament difús. Lo patrimòni culturau immateriau que n'ei un exemple, lo quau, maugrat que hant partida deu patrimòni culturau, qu'ei estretament ligat au patrimòni naturau (sabers tradicionaus per exemple) o au patrimòni memoriau (commemoracions hestivas, shens anar enlà). Tots tres que presentan ua **dimension materiau (fisica) e ua dimension immateriau indivisiblas**. Tots tres que son un **supòrt o ua expression de la memòria partatjada**. Tots tres, fin finau, qu'utilizan ua **pluralitat de lengatges multisensoriels** qui son un vector d'expression de la comunautat (sociau mes tanben emocionau).

Patrimòni naturau

“Los monuments naturaus constituïts per formacions fisicas e biologicas o per grops de talas formacions qui auràn ua valor universau excepcionau d'un punt de vista estetica o scientifica, las formacions geograficas e fisiograficas e las zònas estrictament delimitadas constituïnt l'abitau d'espècias animaus e vegetaus miaçadas qui auràn ua valor universau excepcionau d'un punt de vista estetica o scientifica, los sites naturaus o las zònas naturaus estrictament delimitadas, qui auràn ua valor universau excepcionau deu punt de vista de la sciéncia, de la conservacion o de la beutat naturau” (UNESCO, 1972).

Patrimòni culturau

“Seleccion de bens e valors d'ua cultura hant partida de la proprietat simbolica o reau de daubuns grops, qui permeten en mei procediments d'identitat individuau e collectiva e qui contribuan a la caracterizacion d'un contèxte e/o d'un territòri” (Fontal, 2003).

Patrimòni memoriau

Los lòcs de memòria que son rèstas, “la fòrma extrèma on subsisteish ua consciéncia commemorativa dens ua istòria qui l'apèra, permor que l'ignòra” (Nora, 2009).

Patrimòni memoriau

Patrimòni naturau

Patrimòni culturau

Patrimòni memoriau

INTERSECCIONS

La vision integrada deu naturau e deu culturau, deu materiau e de l'immateriau que favoriza las interseccions enter aqueths tres tipos de patrimòni .

Las interseccions enter patrimòni naturau e patrimòni culturau qu'an generat unitats d'interpretacion e d'analisi transdisciplinàrias com los paisatges culturaus, los sites, los espacis culturaus, los itineraris o rotas... Las qui's produseishen enter patrimòni naturau e patrimòni memoriau, unitats autant interessantas com los lòcs de memòria... Fin finau, enter patrimòni culturau e patrimòni memoriau que son estadas generadas unitats d'interpretacion e d'analisi transdisciplinàrias com los en-

Patrimòni holistique

Que's poiré parlar d'eco-patrimòni au sens on ei "lo supòrt transmissible de l'istòria e de l'identitat dens l'experiéncia collectiva", a saber, un "patrimòni concebut, protegit e espleitat per ua comunautat qui pòt estar reconeishut per un poder legau, qui contribua au desvolopament present de la comunautat e de la soa qualitat de vita e dont la mira ei de preservar, comunicar e transméter la cultura viva". Qu'ei "un instrument de gestion duradissa de las ressorsas", qui possedeish ua valor simbolica e d'usatge entà las societats o comunautats dont l'identificacion s'opèra dab un procediment simbolic de patrimonialisation (Dormaels, 2012 : 12-15).

ELEMENTS TRANSVERSAUS

MEMÒRIA

Lo PCI que hè partida de la memòria viva collectiva o partatjada com realitat bastida sociaument. Que renvia tant a la biografia individuala qui a l'experiéncia collectiva.

LENGATGES

Lo patrimoni qu'utiliza ua pluralitat de lengatges : lengatge verbau, iconografic, plastic, corporau, tindaire-musica, etc. Aqueth complèxe, ensemble multimodal de lengatges verbaus e non verbaus que genèra significacions partatjadas. A saber que faïçona un imaginari partatjat enter l'individú e lo grope o la comunautat, de foncionament e d'expression simbolicas o semioticas. Dens lo cas deu PCI, lo lengatge verbau qu'ei lo mòde d'expression de nombrós bens immateriaus e qu'ei essenciau a la lor transmission. Los lengatges non verbaus tradicionaus qu'interageishen sovent dab eth (dens la musica vocau per exemple) maugrat qu'existesca egaument de las manifestacions non verbaus deu PCI (ua dança, la soada de campanas, etc.).

IMPRECISION CONCEPTUAU E TERMINOLOGICA

Las interseccions e los elements transversaus qu'entraïnan ua certana imprecision conceptuai e terminologica qui complica la delimitacion de la natura deu PCI dens l'encastre deu patrimòni locau o territorial. L'imprecision (e a còps l'abús) dens la soa utilizacion que provien d'ua confusion enter l'imateriau e lo patrimòni immateriau.

L'imateriau (que seré mèlher de díser « los immateriaus ») qu'ei present dens tota accion umana (talent, coneishença...) pr'amor qu'ei la soa compausanta corporau-mentau mes n'ac podem pas tostemps considerar com patrimoniau permor que deu egaument possedir ua dimension collectiva o sociau partatjada.

La **dimension immateriau**, qui ei presenta dens tots los bens patrimoniaux, que recorreish a practicas e significacions partatjadas deus bens naturaus e culturaus materiaus (mòbles e immòbles). Qu'ei indivisibla de la partida materiau d'aqueths bens.

Que parlam de **bens patrimoniaux immateriaus** entà nse referir a bens de natura difusa e formats “per la partida non fisica de las tradicions deus pòbles : expressions culturaus com las lengas, la musica, las ceremonias, rites, hèstas, faïçons de har, actituds de socializacion, tradicions oraus...” (Querol, 2010 : 248). A saber que la compausanta centrau d'aqueths bens ei immateriau au sens on resideish dens las personas, dens lo lor esperit incarnat e lo lor còs estenut (Asiáin, 2013) e partatjada sociaument (memòria e sabers partatjats). Los bens patrimoniaux immateriaus qu'an egaument ua dimension materiau indivisibla.

DELIMITACION DEU PCI

1. Patrimòni viu e evolutiu : vitalitat
2. Patrimòni enrasigat dens la comunautat e transmetut de generacion en generacion : continuitat istorica
3. Patrimòni identitari e partatjat : representativitat - identitat
4. Patrimòni ligat a las fòrmas de vita : foncionalitat
5. Patrimòni processuau e contextualizat : occasionalitat
6. Patrimòni d'ua riquesa sensoriau e emocionau larga e variada : multimodalitat - multisensorialitat
7. Patrimòni respectuós deus drets : diversitat culturau - interculturalitat - durabilitat

(Asiáin, 2022)

3. QUADRE REGLAMENTARI E LEGISLATIU DEU PCI DENS L'ESPACI SUDOE

Quadre reglamentari e legislatiu SUDOE

França (1) : quadre reglamentari e legislatiu nacionau

França (2) : quadre reglamentari e legislatiu regionau

Portugau (1) : quadre reglamentari e legislatiu nacionau

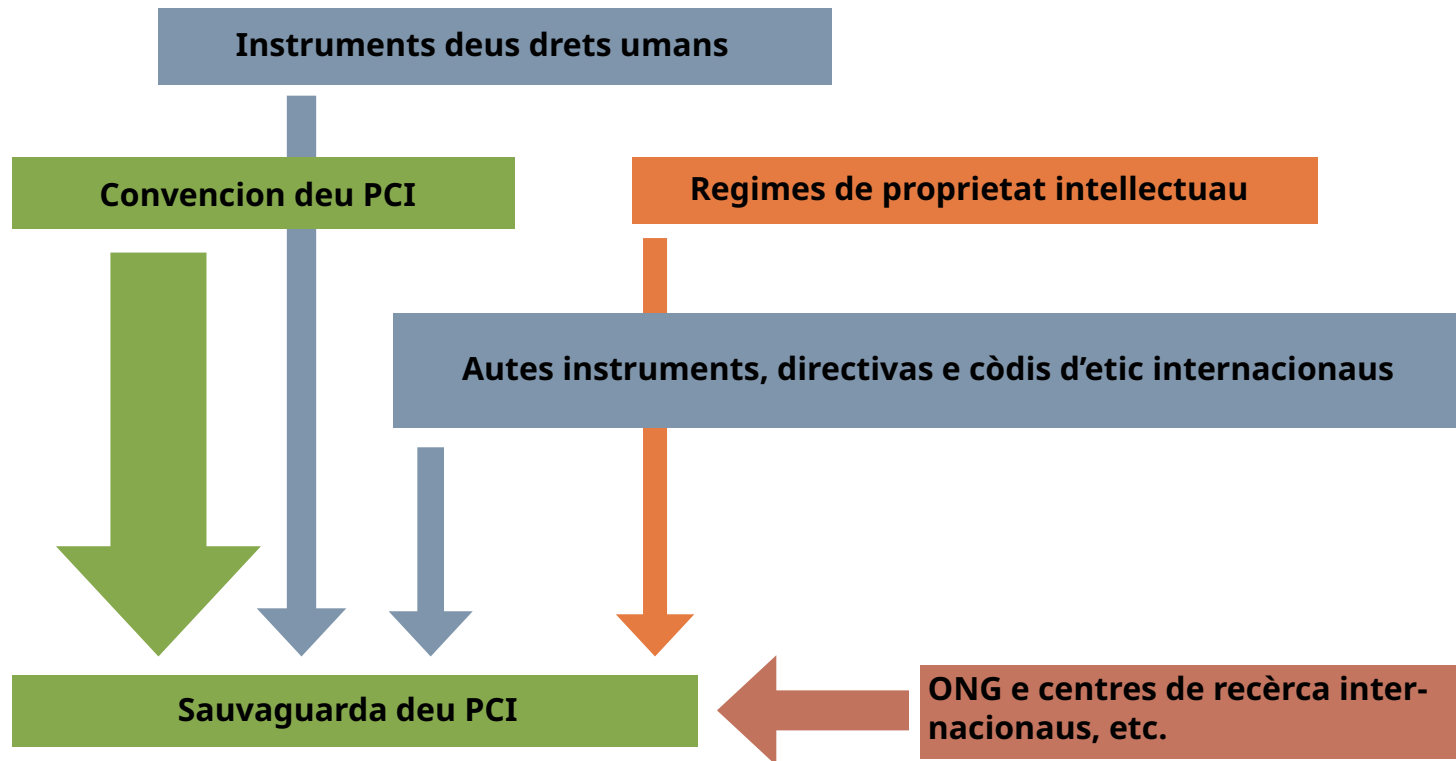
Portugau (2) : quadre reglamentari e legislatiu regionau

Espanha (1) : quadre reglamentari e legislatiu nacionau

Espanha (2) : quadre reglamentari e legislatiu autonomic

Principautat d'Andorra : quadre reglamentari e legislatiu

QUADRE INTERNACIONAU (UNESCO, 2021)

QUADRE INTERNACIONAU (1). L'UNESCO E LAS SOAS CONVENCIONS

L'UNESCO (Organizacion de las Nacions Unidas entà l'Educacion, la Sciéncia e la Cultura) qu'èi ua organizacion intergovernamentau compausada de 195 Estats membres. Que contribua a la patz e la securitat dens lo monde per l'educacion, la sciéncia e la cultura.

Sus las sèt Convencions de l'UNESCO adoptadas au dia de uei, tres que son particularament pertinentes dens lo maine deu Patrimòni Culturau Immateriau e que son clarament interdependentas :

Convencion sus la Proteccion deu Patrimòni Mondiau, Culturau e Naturau (1972).

Convencion entà la Sauva-guarda deu Patrimòni Culturau Immateriau (2003).

Convencion sus la Proteccion e la Promocion de la Diversitat de las Expressions Culturals (2005).

COMPARASON DE LAS DEFINICIONS DE LAS **TRES CONVENCIONS INTERDEPENDENTAS** (UNESCO, 2021)

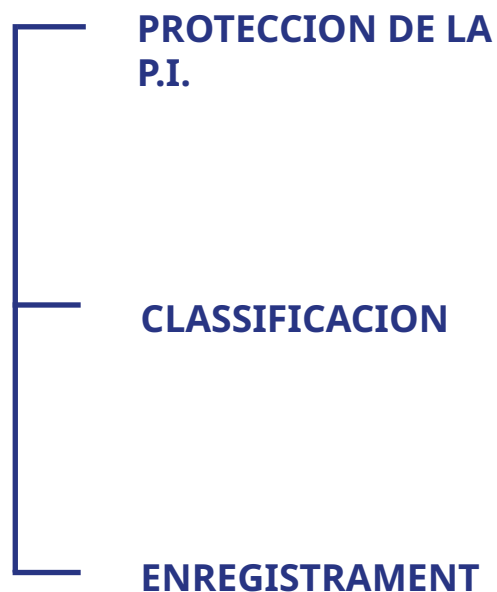
PATRIMÒNI MONDIAU (1972)	PATRIMÒNI IMMATERIAU (2003)	DIVERSITAT DE LAS EXPRES- SIONS CULTURAUS (2005)
1. Proteccion e conservacion deus sites e bens deu Patrimòni Mondiau,	1. Sauvaguarda de totas las expressions, saber-har, practicas e coneishenças se raportant au Patrimòni Culturau Immateriau (PCI),	
2. culturau e/o naturau,	2. culturau e/o sociu,	
3. d'ua valor universau excepcionau,	3. dont las comunautats interessadas defineishen la valor	
4. dont l'autenticitat e l'integritat que contribuan a definir la valor, en limitant sovent la soa evolucion.	4. e qui evolua au briu deu temps.	
	5. Saber-har, practicas, expressions e coneishenças.	5. Activitats, bens e servicis (produits) culturaus.
	6. Lo PCI qu'èi ua practica collectiva, transmetuda "de generacion en generacion".	6. Expressions culturaus : que son generauement creacions innovantas e individuaus.
	7. Focalizacion sus la sauvaguarda de la practica e la transmission deu PCI.	7. Focalizacion sus las industrias culturaus e sus la difusion e lo desvolopament de produits culturaus.

QUADRE INTERNACIONAU (2). LA WIPO - OMPI E LA PROPRIETAT INTELLECTUAU

La WIPO - OMPI qu'èi un organisme autofinançat de las Nacions Unidas comptant 193 Estats membres. Qu'èi lo fòrum mondiau on se debat deus servicis, de las politicas, de la cooperacion e de las informacions en matèria de Proprietat Intellectuau (P.I.).

Lo son objectiu principau qu'èi de desvolopar un sistèma internacionau de P.I. equilibrat e eficaç qui permeterà l'innovacion e la creativitat en respectant los drets de totas las partidas implicadas.

L'OMPI qu'administra actuaument 26 tractats dont la Convencion de l'OMPI. Que pòden estar classats en **tres categories**.

REGIMES DE PROPRIETAT INTELLECTUAU E PCI

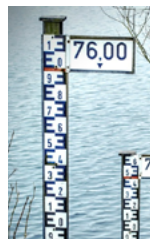
L'Organizacion Mondiau de la Proprietat Intellectuau (WIPO-OMPI) que s'ei egaument interessada a la Proprietat Intellectuau aplicada au maine deu Patrimòni Culturau Immateriau. **Tres nivèus** de sabers tradicionaus que son estats establits .

1° NIVÈU. Sabers tradicionaus com taus. Au son torn devesit en tres maines :

sabers tradicionaus au sens estricte (per èx. sabers en medecina tradicionau);

ressorsas geneticas (per èx. plantas a potenciau genetic e medicinau)

e expressions culturaus tradicionaus, sustot verbaus e musicaus. Dens aquestas, que's considèra tant las expressions o accions immateriaus (per èx. ua dança o un jòc tradicionau) qui las expressions materiaus (per èx. los costumes o los instruments de musica tradicionaus).

2° NIVÈU. Produccions segondàrias deus sabers tradicionaus. Los inventaris e basas de dadas numerizadas, enregistraments, etc.; las revistas etnograficas ; e los contenguts Internet que hèn partida d'aqueth nivèu.

3° NIVÈU. Innovacions o creacions basadas suus sabers tradicionaus. Tota ua seria de produits medicaus, cosmetics, musicaus, audiovisuaus...

REGIMES DE PROPRIETAT INTELLECTUAU E PCI

DRETS DE PROPRIETAT INTELLECTUAU E D'AUTOR **SUUS SABERS TRADICIONAUS**

Que's parteish de la dificultat d'aplicar las figuras juridicas aus actors e portaires d'aqueths sapers. **Tres sistèmas de proteccion :**

.....

1º) Reglamentacion especifica entà la preservacion deus sapers tradicionaus.

2º) Reglamentacion adaptant las modalitats de la Proprietat Intellectuau.

3º) Reglamentacion utilizant autas proceduras de Proprietat Intellectuau au sens large.

.....

DEU QUADRE INTERNACIONAU AU QUADRE SUDOE

RATIFICACIONES DE LA CONVENCIÓN DE 2003

La Convencion entà la Sauvaguarda deu Patrimòni Culturau Immateriau, adoptada per la Conferéncia Generau de l'Organizacion pendent la soa 32au reünion, en octobre de 2003, qu'ei entrada en vigor lo 20 d'abriu de 2006 en Espanha e en França.

A Portugal, la Convencion qu'ei estada aprovada per la Resolucion de l'Amassada de la Republica n° 12/2008 deu 24 de genèr e ratificada peu Decret deu President de la Republica n° 28/2008 deu 26 de març de 2008. La Principautat d'Andòrra qu'a ratificat la Convencion l'8 de noveme de 2013 .

DESVOLOPAMENTS REGLAMENTARIS E LEGISLATIUS APRÈS LA RATIFICACION

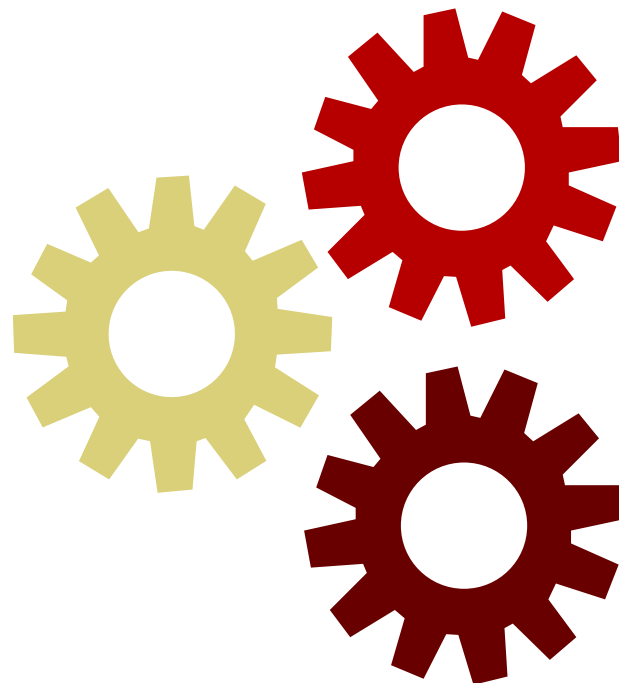
De las leis e reglamentacions a caractèr europèu, nacionau e regionau / autonomiu que son estats elaborats dens l'espaci SUDOE. L'ensemble d'aqueth sistèma reglamentari e legislatiu complèxe que respècta e que desvolòpa la Convencion entà la Sauvaguarda deu Patrimòni Culturau Immateriau de 2003.

Com l'UNESCO l'explica era medisha (2021), que son tres nivèus de concretizacion qui deven foncionar conjuntament entà obtiéner la sauvaguarda deu PCI.

QUADRES JURIDICS E ADMINISTRATIUS

NIVÈU NACIONAU

- Constitucion o Carta deus Drets.
- Politicas en matèria de PCI.
- Legislacion relativa au PCI.
- Subvencions
- Hialats.
- Regime juridic deu dret de propietat intellectuau.
- Universitats, archius e musèus.

NIVÈU LOCAU

- Arrestats, reglamentacions e subvencions de las comunas e regions.
- Iniciativas de las comunautats.

NIVÈU INTERNACIONAU

- Convencion entà la Sauvaguarda deu PCI e autes convencions.
- Instruments universaus de proteccion deus drets umans.
- Directivas de l'OMPI suu dret de propietat intellectuau.
- Acòrds regionaus.
- ONG internacionaus e Centres de categoria 2.

QUADRE REGLAMENTARI E LEGISLATIU EUROPEU

Lo Conselh d'Euròpa que possedeish un site Web dedicat au maine deu patrimòni culturau. Que s'i promòu la diversitat e lo dialògue per l'accès au patrimòni qui i ei definit com un supòrt d'identitat e de memòria collectiva e un factor de compreson mutuau enter las populacions.

Que's pòt aver accés a ua lista deus reglaments deu Conselh d'Euròpa : Nòrmas de la Cultura e deu Patrimòni Culturau. Partint d'aqueth ensemble de leis e reglaments, que vam soslinhar los mei influents dens lo maine deu PCI.

QUADRE REGLAMENTARI E LEGISLATIU EUROPEU

1 Convencion europèa suu paisatge (Florença, 2000). La STE n° 176 qu'a per objectiu de promòver la proteccion, la gestion e l'amainatjament deus paisatges e d'organizar la cooperacion internacionau dens aqueth maine.

2 Convencion de Faro sus la valor deu patrimòni culturau entà la societat (Faro, 2005). La Convencion de Faro que defen ua vision mei larga deu patrimòni dens la soa relacion dab los drets umans e la democracia de las comunautats e de la societat. Qu'insisteish suu hèit qui l'importància deu patrimòni culturau tien mensh aus objèctes e aus lòcs qu'a las significacions e a las practicas que lo monde los estacan e a las valors que representan. Lo Conselh d'Euròpa qu'a aviat un Plan d'Accion entà mèter en practica los principis d'aquera convencion.

3 Estrategia 21 (2017). Qu'èi ua recomandacion deu conselh deus ministres deus Estats membres. L'Estrategia 21 que possedeish tres compausantas principaus. La prumèra qu'èi sociau, que s'i impulsa la promocion de la participacion sociu e deu bon governament dab ua seria de recomandacions. La dusau compausanta qu'èi lo desvolopament territorial e economic qui amassa ua seria autas recomandacions dens lo respècte deus principis de desvolopament duradís. Fin finau, la tresau compausanta qu'inclueish egauement recomandacions sus l'enriquiment de las coneishenças e de l'educacion dab la contribucion de la recèrca e de la formacion. Cada recomandacion qu'èi acompanhada d'exemples de bonas practicas. L'estrategia 21 qu'a un apròcha pluridisciplinari e collaboratiu. Que possedeish un guida metodologic.

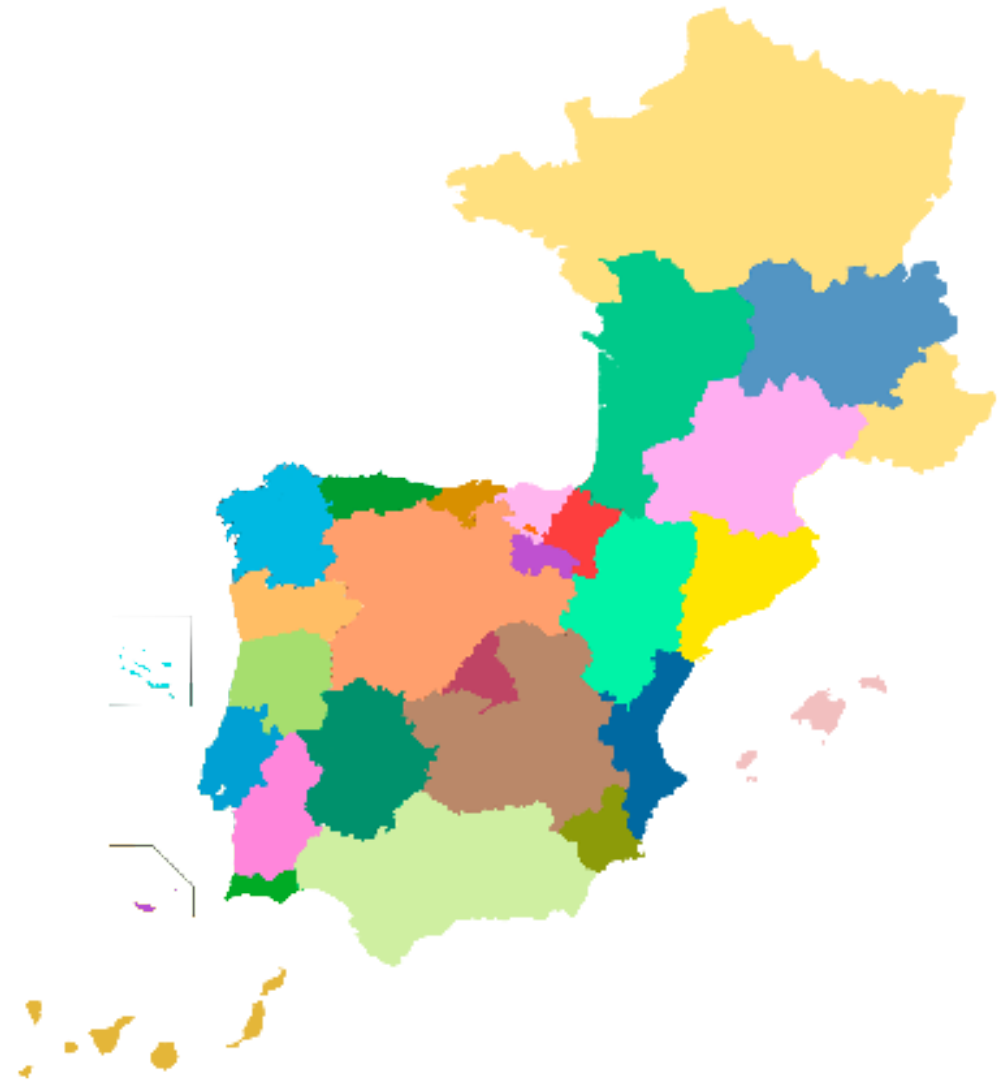
4 Convencion deu Conselh d'Euròpa sus las infraccions mirant bens culturaus (Nicosia, 2017). La Convencion qu'a entà mira de previèner e combàter lo trafic illicit e la destruccion de bens culturaus provocats peu terrorisme e lo crimi organizat.

QUADRE REGLAMENTARI E LEGISLATIU DENS L'ESPACI SUDOE

A queth guida que s'adreça a l'espaci deu programa Interreg SUDOE. Actuaument, la soa geografia que compren las regions seguentas deu sud-oèst d'Euròpa .

- Espanha : totas las comunautats autonòmas e vilas autonòmas dab l'excepcion de las Islas Canàrias.
- França : las regions de Novèla Aquitània e Occitània e entà la region Auvèrnhe-Ròse-Aups, l'anciana region Auvèrnhe.
- La Principautat d'Andòrra que participa com país tèrç.
- Lo Portugau continentau.

FRANÇA (1) : QUADRE REGLAMENTARI E LEGISLATIU NACIONAL

Lo Ministèri de la Cultura, en colaboracion dab los servicis e organismes competents, qu'a desvolopat diferents mecanismes entà la gestion e la mesa en valor deu PCI, sustot per la creacion **francés deu PCI**.

Qu'èi en 2016 que la nocion de patrimòni culturau immateriau ei estada integrada au còs legislatiu francés, mei precisament dens l'article L.1. **Lei relativa a la libertat de creacion, a l'arquitectura e au patrimòni (LCAP)**.

Lo Ministèri de la Cultura que coordina la començada de la Convencion de 2003 peu Departament de Recèrca, Valorizacion e PCI de la Delegacion a l'Inspeccion, la Recèrca e l'Innovacion (DIRI) de la Direccion Generau deus Patrimònis e de l'Arquitectura. Las accions desvolopadas a l'entorn deu PCI que son integradas a tots los mecanismes dedicats a l'ètnologia de França : programas de recèrca, sostien a la recèrca e la formacion, sostien a la creacion audiovisuau e ajudas a la publicacion.

Lo Ministèri que desvolòpa las soas accions en tèrmes de PCI en associacion dab lo Centre francés deu patrimòni Culturau Immateriau (Ostau de las Culturas deu Monde). En mei, lo Ministèri que tribalha en colaboracion dab lo CNRS e dab diferentas unitats de recèrca especializadas dens los maines de l'ètnologia e deu patrimòni.

FRANÇA (2) : QUADRE REGLAMENTARI E LEGISLATIU REGIONAU

Au nivèu regionau, las Direccions Regionaus deus Ahars Culturals (DRAC) que son los correspondents deu Ministèri de la Cultura en matèria de PCI. Los Etnopòles, pòles nacionaus de recèrca e de ressorsas en etnologia omologats peu Ministèri e en acòrd dab las autoritats locals, que contribuan egaument a la sauvaguarda e la valorizacion deu PCI dens los territòris : realizacion d'inventaris deu PCI, engenhèria e sostien a collectivitats e associacions, mediacions, etc.

D'un aute costat, la **Lei portant navèra organizacion territoriala de la Republica de 2015 (Loi La nosta)** que hida a las Regions lo poder de "velhar sus la preservacion de [la lor] identitat e la promocion de las lengas regionaus dens lo respècte de l'integritat, de l'autonomia e de las atribucions deus Departaments e de las Comunas". Mantua collectivitat francesa, regionaus, departamentaus o intercomunais, que's son bitara apropiadas la nocion de PCI e que desvolòpan nombrosas accions de valorizacion culturau .

Las regions francesas inclusas dens l'espaci SUDOE que son Novèla Aquitània, Occitània e l'anciana region Auvèrnhe dens la region Auvèrnhe-Ròse-Aups,

PORTUGAU (1) : QUADRE JURIDIC E ADMINISTRATIU NACIONAU

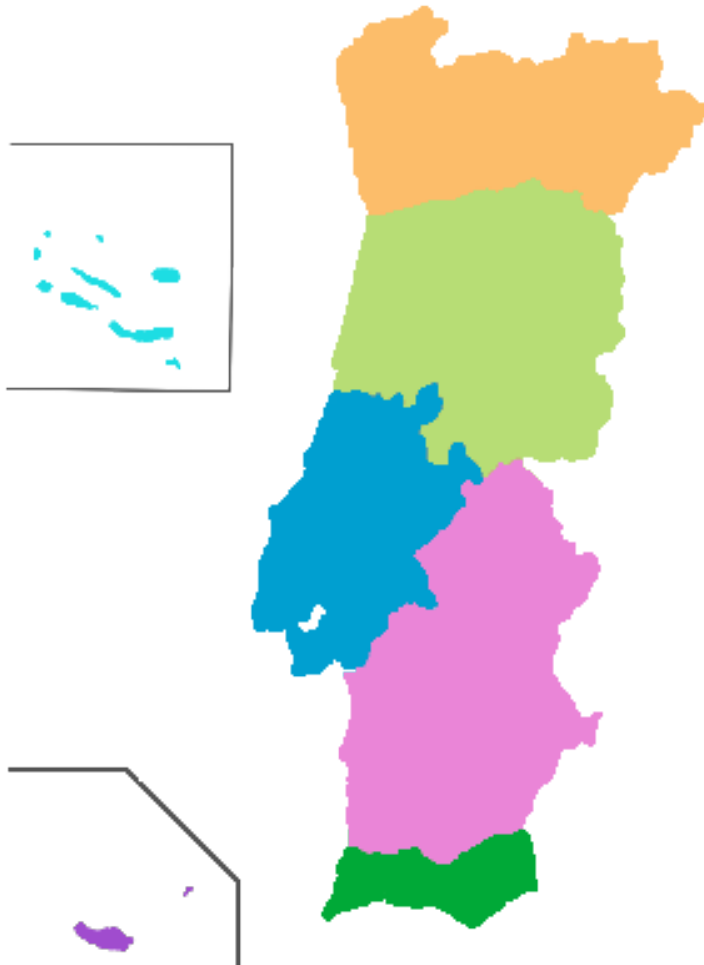
La lei nacionau de referéncia qu'ei lo **Decret-lei n° 139/2009 deu 15 de junh** qui estableish lo regime juridic de sauvaguarda deu patrimòni culturau immateriau.

Qu'includí las mesuras de sauvaguarda, la procedura d'inventari e la creacion de la Comission deu Patrimòni Culturau Immateriau.

Qu'existeish un inventari nacionau, **MatrizPCI**, qui ei gerit per la Comission entau Patrimòni Culturau Immateriau, un organe dotat d'ua autonomia administrativa, tecnica e scientifica, qui ageish de faïçon independenta e dispausa de foncions deliberativas e consultativas dens lo maine de la sauvaguarda deu patrimòni culturau immateriau.

Per ara, sèt (7) manifestacions deu PCI que son estadas inventoriadas en tot ; ueitanta ueit (88) autes manifestacions que son a har un tribalh d'analisi e d'aprobacion.

PORTUGAU (2) : QUADRE REGLAMENTARI E LEGISLATIU REGIONAU

Lo Decret-lei mencionat que reconeish l'importància deu LPCI e qu'estableish un sistèma d'inventari per ua basa de dadas d'accès public qui permet la participacion de comunautats, grops e individús dens la defensa e la mesa en valor deu patrimòni culturau immateriau ; qu'atribueish la coordinacion de l'inventari a l'Institut deus Musèus e de la Conservacion e a las direccions regionaus lo sostien aus interessats dens lo procediment d'inventari; en mei, qu'enquadra la participacion de las autoritats locals dens la promocion e lo sostien aus eveniments de coneishença, sauvaguarda e avaloracion deu PCI.

Las regions portuguesas inclusas dens l'espaci SUDOE que son totas continentaus . Las regions insularas de las Açores e de Madèira que'n son exclusas .

ESPANHA (1) : QUADRE REGLAMENTARI E LEGISLATIU NACIONAU

La lei de referéncia suu patrimòni qu'èi la vielha **Loi 16/1985 deu 25 de junh suu Patrimòni Istorik Espanhòu**. Qu'èi sus aquera basa qui son estadas elaboradas las diferentas reglamentacions e leis autonomicas, un còp aprovats los transferiments de competéncia en matèria de cultura e de patrimòni. Lo Parlament que tribalha a l'elaboracion d'ua lei navèra .

Seguida au Plan Nacionau de Sauvaguarda deu PCI (IPCE, 2011), lo besonh qu'èi apareishut de promulgar ua lei navèra. Maugrat qu'è base essenciaument sus aqueth Plan Nacionau, la **Lei 10/2015 deu 26 de mai entà la Sauvaguarda deu Patrimòni Culturau Immaterialu** que considèra quauquas modificacions dens lo son Article 2, qu'intègra dens lo son Article 3 deus principis generaus sus las accions de sauvaguarda pleament comparablas aus Principis etics de l'UNESCO e qu'establí sustot tres competéncias dens lo son Article 11.

La prumèra que concerneish la proposicion, l'elaboracion, lo seguit e la revision deu Plan Nacionau de Sauvaguarda deu Patrimòni Culturau Immaterialu. La dusau, la gestion de l'Inventari Generau deu Patrimòni Culturau Immaterialu, desvolopada dens l'Article 14. E la tresau e darrèra qu'èi la sauvaguarda deu patrimòni culturau immaterialu dab la Declaracion de Manifestacion Representativa deu Patrimòni Culturau Immaterialu, desvolopada dens l'Article 12. Ua modificacion qu'èi estada recentament aprovada entà includir lo concèpte de manifestacion complexa deu PCI.

ESPAÑA (2) : QUADRE REGLAMENTARI E LEGISLATIU AUTONOMIC

En despit de las leis nacionaus precedentas, las competèncias en matèria de cultura e de patrimonì que depenen de cadua de las comunautats autonòmas. Aquestas qu'an desvolopat lo lor pròpi quadre reglamentari e legislatiu.

Las comunautats autonòmas espanhòlas que hèn tota partida de l'espaci SUDOE dab l'excepcion de las Islas Canàrias. DOE son todas salvo las Islas Canarias.

CARTA INTERACTIVA

PRINCIPAUTAT D'ANDÒRRA : QUADRE REGLAMENTARI E LEGISLATIU

La Principautat d'Andòrra que hè partida de l'espaci SUDOE, tostemps en associacion com país tèrç.

Las leis suu patrimòni culturau que son principalement au nombre de dus. La mei anciana e la mei generau qu'èi la **Lei 9/2003 deu 12 de junh suu patrimòni culturau d'Andòrra**.

Après la ratificacion de la Convencion suu PCI l'8 de noveme de 2013, la lei precedenta qu'èi estada modificada : **Loi 15/2014 deu 24 de julhet portant modificacion de la Lei 9/2003 deu 12 de junh suu patrimòni culturau d'Andòrra**.

4. VALORIZACION DEU PCI E DURABILITAT

- Los Objectius de Desenvolupament Duradís (ODD) de l'Agenda 2030
- Concèpte de Desenvolupament Duradís (DD)
- Procediment de patrimonialisation deu PCI e valorizacion
- UNESCO : sauvaguarda e durabilitat deu PCI
- Estrategia 21 deu Conselh d'Euròpa : recomandacions

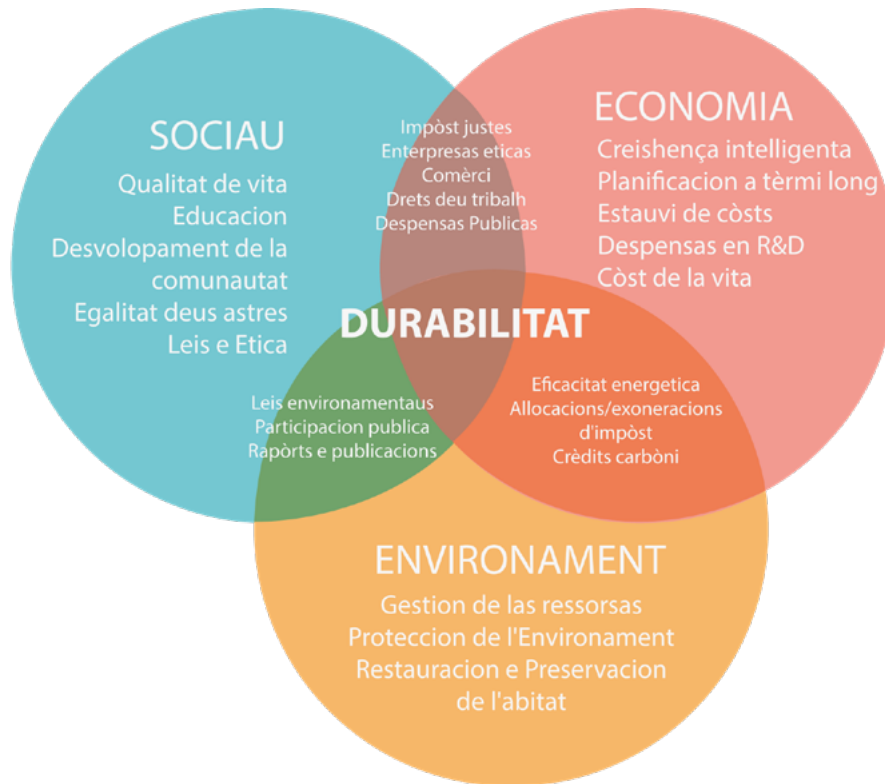
AGENDA 2030 ENTAU DESVOLOPAMENT DURADÍS

L'Agenda 2030 qu'èi un plan d'accion qui abòrda las tres dimensions deu desvolopament duradís - social, economic e environamentau - per 17 Objectius de Desvolopament Duradís (ODD) considerats com camps d'accion interdependents. Dens la definicion deu PCI de la Convencion de 2003, ua referéncia exprèssa qu'èi dejà hèita au hèit qui tota practic déver estar compatible dab los drets umans, lo respècte e lo desvolopament duradís de las comunautats :

- ODD 1** : Pas de praubèr
- ODD 2** : Hami “zèro”
- ODD 3** : Bona santat e benestar
- ODD 4** : Educacion de qualitat
- ODD 5** : Egalitat enter los sèxes
- ODD 6** : Aiga neta e assaniment
- ODD 7** : Energia neta e d'un còst abordable
- ODD 8** : Tribalh decent e creishença economica
- ODD 9** : Industria, innovacion e infraestructura
- ODD 10** : Inegalitats redusidas
- ODD 11** : Vilas e comunautats duradissas
- ODD 12** : Consomacion e produccion responsablas
- ODD 13** : Mesuras relatives a la luta contra los cambiaments climatics
- ODD 14** : Vita aquàtica
- ODD 15** : Vita terrèstra
- ODD 16** : Patz, justícia e institucions eficàças
- ODD 17** : Associacions entà la realizacion deus Objectius

OBJECTIUS DE DESVOLOPAMENT DURADIS

DESVOLOPAMENT DURADÍS

«**D**esvolopament qui respon aus besonhs deus present shens comprométer la capacitat de las generacions futuras de contenar los lors pròpis besonhs». (Comission Brundtland, 1987).

L'objectiu ultime deus DD qu'èi d'aténher un equilibri enter la durabilitat environamentau, la durabilitat economica e la durabilitat sociau entà garantir la transmission transgénérationnelle a tèrmi long.

Aquò qu'implica d'agir, dab un equilibri dificile a aténher, a la recèrca d'un aviéner melhor.

QUE CONJUGA QUATE FACTORS

EQUITAT

Que's pòt díser que la durabilitat de la societat depend de la disponibilitat de sistèmas de santat apropiats, de la patz e deu respècte deus drets umans, deu tribalh decent, de l'egalitat deus genres, d'ua educacion de qualitat e de l'estat de dret.

VIABILITAT

La durabilitat de l'economia que depend de l'adopcion d'ua produccion, d'ua distribucion e d'ua consomacion apropiadas.

DURABILITAT ENVIRONAMENTAU

La durabilitat de l'entornament qu'ei favorizada per ua planificacion fisica e ua utilizacion de las tèrras apropiadas atau com per la conservacion de l'ecologia o de la biodiversitat.

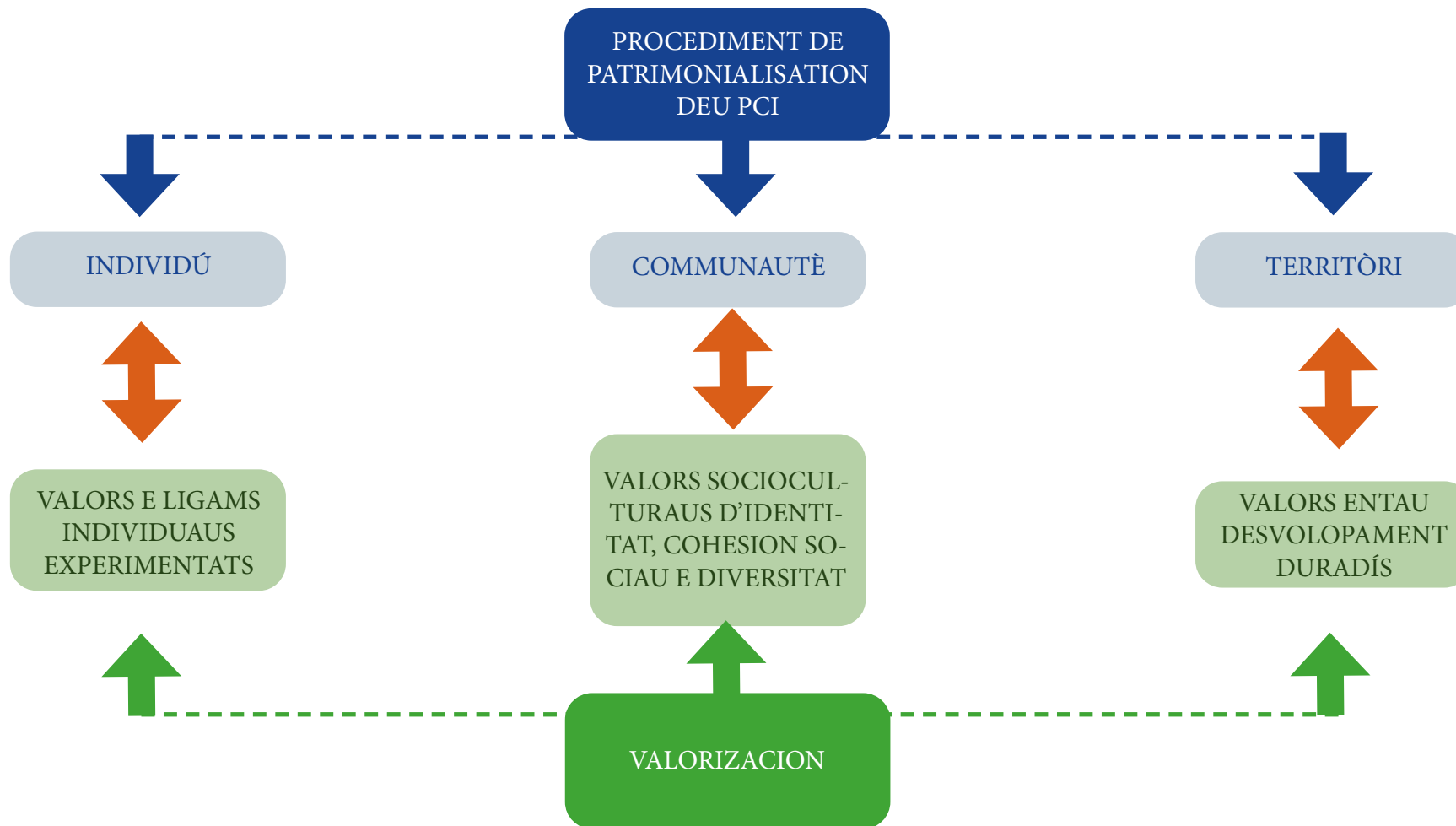
TRANSGÉNÉRATIONNALITÉ

Qu'ei la perspectiva a tèrmi long, preocupada de las generacions futuras e pas solament de las de remplaçament, dab la mira d'assegurar lo lor benestar.

DESVOLOPAMENT DURADÍS

PROCEDIMENT DE PATRIMONIALISACION DEU PCI E VALORIZACION

PROCEDIMENT DE PATRIMONIALISACION DEU PCI E VALORIZACION

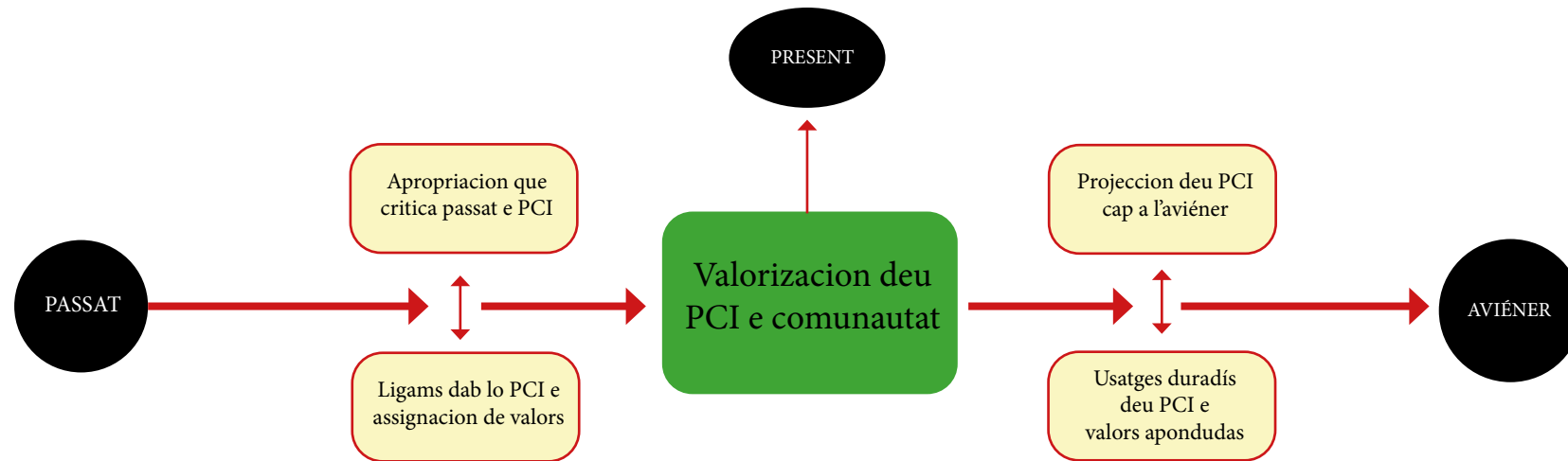
Lo procediment de patrimonialisacion que compòrta tres dimensions : **mentau** (individú), social (comunautat) e **politico-administratiu** (territòri).

Los individús e los grups o comunautats **que partatjan** usatges, coneishenças, expressions, significacions, practicas... Qu'hèn dens la dobla direccion deu trajècte antropologic : individú cap a la comunautat, dab procediments creatius e innovants; o de la comunautat cap a l'individú dens lo procediment d'enculturacion o de transmission de generacion en generacion. Las duas direccions que forman l'esperit incarnat deus individús.

Las comunautats e los territòris que **seleccionan, que meten endavant**

e que protegeishen los elements deu passat qui estiman preciós tant dens lo present qui entà las generacions futuras. Qu'è pòt agir de procediments autogerits per las comunautats eras medishas mes las institucions qu'i participan generalement dab reglamentacions, leis e declaracions.

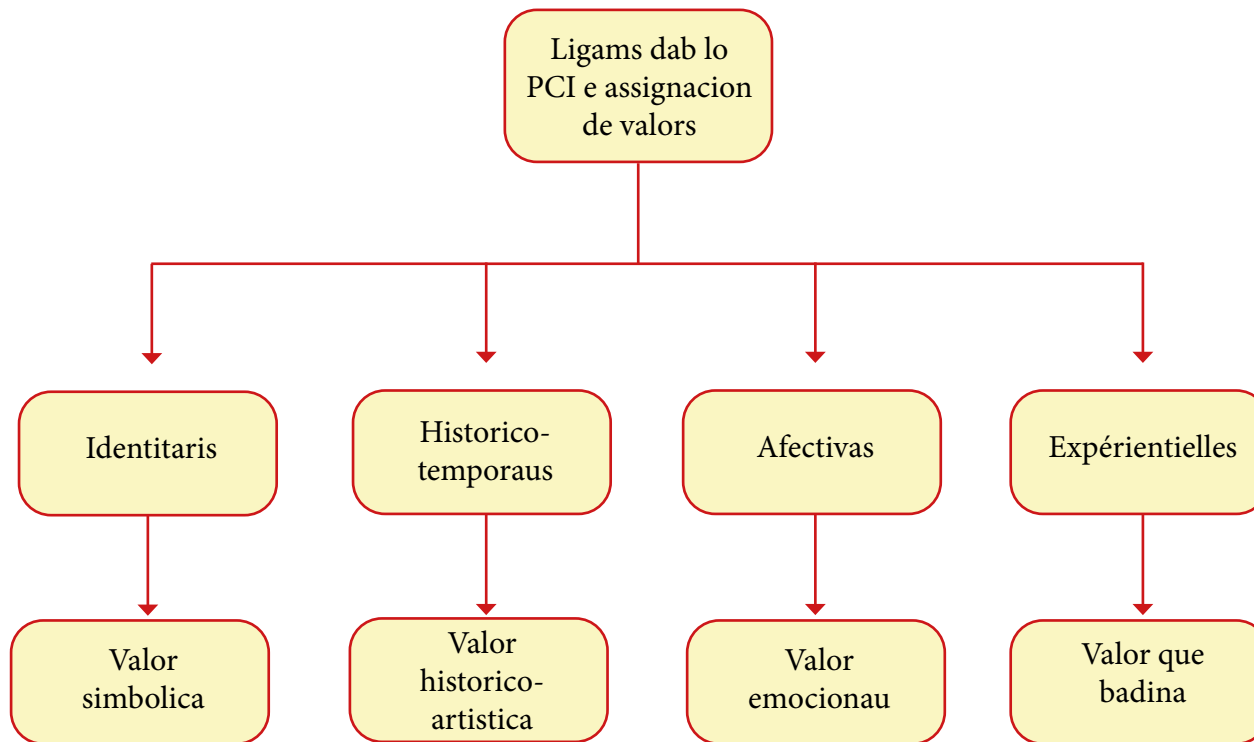
Atau, si's defeneish la **valorizacion** com l'assignacion de valors au patrimoní, que compòrta prumèr ua seria de **valors e ligams individuals** experimentats per las personas ; en dusau lòc, de las **valors socioculturals** qui la comunautat desvolòpa a l'entorn de l'identitat, de la cohesion social e deu tractament de la diversitat ; e fin finau, ua seria de **valors de desvolopament duradís** qui los territòris promòven.

Lo patrimòni culturau immateriau (e lo patrimòni culturau en generau) qu'èi ua construccion deu present (ua seleccion) qui geta un pont enter lo passat e l'aviéner de las comunautats, deus individús e deus territòris. Com ei viu e evolutiu, qu'è caracteriza per ua negociacion constanta enter continuitat e cambiament.

Com un espiar suu passat, que supausa **que critica** d'un eretatge a lo quau valors son assignadas e dont las anti-valors que son regetadas en generant **ligams**.

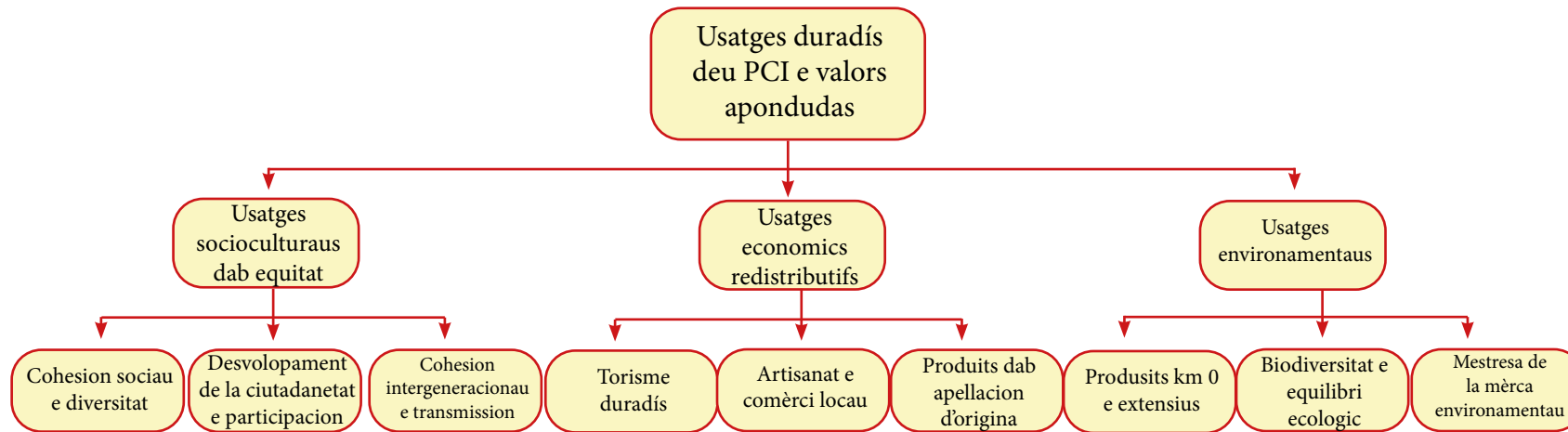
Com projeccion cap a l'aviéner, la valorizacion deu PCI que pòrta **valors apondudas duradissas**.

Los ligams de las personas dab lo patrimoní que s'estableishen dens quate esfèras (Fontal e Marín, 2018) : **identitaria, historico-temporau, afectiva e experienciau.**

Dens cadua d'aqueras esfèras, l'individú que detècta e qu'assigna **valors simbolicas, historico-esthético-artisticas, emocionaus e agradivas** ligadas au PCI.

En mei, los portaires deu PCI qu'avaloran la soa **foncionalitat o usatge** atau com **la valor material e economica** de las soas productions, produïts e elements.

Tà çò deus usatges duradís deu PCI e las lors valors apondudas, que convieneré de considerar **TRES GROPS** diferents :

Los usatges socioculturals caracterizats per l'equitat social que favorizan la **cohesion social e la gestion de la diversitat**. Que promòven lo **desvolopament de la ciutadanetat** e los **procediments participatius**.

Los usatges economics redistributifs que son ligats a l' "economia verda" (navèras economias, economia circulara...). Qu'explòran **fòrmas de torisme duradís**, que desvolòpan lo **comèrci locau**, e que protegeishen e que distribueishen los **produits dab appellacion d'origina**.

Fin finau, los usatges environamentaus que meten seus **produits de proximitat** e las **espleitacions de neurissatge extensiu**, en preservant la **biodiversitat e l'equilibri ecologic** dab la mestresa de la mèrca environamentau.

UNESCO : SAUVAGUARDA E DURABILITAT DEU PCI

Dens la definicion per la quau comença la Convencion de 2003, que s'insisteish dejà suu hèit qui lo **Patrimòni Culturau Immaterialu déver estar compatible dab los imperatius deu desenvolupament duradís.**

Lo PCI que pòt contribuir au desenvolupament sociu e economic duradís de las comunautats mes lo desenvolupament duradís que pòt au son torn contribuir a garantir la viabilitat deu PCI en redusint los riscs.

La valorizacion qu'ei en consequéncia l'ua de las accions indispensablas a la sauvaguarda deu PCI **QUATE EFÈITS** plan importants ligats a la durabilitat :

- Lo benestar socioculturau.
- Las bonas relacions enter las diferentas comunautats e dens cadua d'èras.
- La prosperitat economica.
- La qualitat de l'environament.

**BENESTAR
SOCIOCULTURAU**

**RELACIONS
COMUNAUTÀRIAS**

**PROSPERITAT
ECONOMICA**

**QUALITAT DE
L'ENVIRONAMENT**

BENESTAR SOCIOCULTURAU (UNESCO, 2021)

Lo patrimòni culturau immateriau qu'èi important entà aténher la securitat alimentària dab regimes alimentaris variats e sans.

La medecina tradicionau, las activitats fisicas, los jòcs e los espòrts tradicionaus que contribuan au benestar e a la qualitat de la santat deus membres de la comunautat de tots atges.

Las practicas tradicionaus relativas a la gestion de l'aprovesiment en aiga que pòden contribuir a l'accès equitable a l'aiga bevedera e a l'utilizacion duradissa de l'aiga, sustot dens l'agricultura e los autes mejans de subsistència.

La patz e la securitat que son egaument valors qu'is transmeten dens de nombrosas manifestacions tradicionaus.

RELACIONS COMUNAUTÀRIAS (UNESCO, 2021)

Lo patrimòni culturau immateriau que pòrta exemples vius de metòde e d'educacion a las valors qui los joens qu'aprenen.

Lo patrimòni culturau immateriau que pòt contribuir a ahortir la cohesion social e l'inclusion dab rites, hèstas e celebracions diversas qui ajudan a l'establiment de relacions socials armoniosas, tant dens las zònas ruraus e urbanas qu'enter eras.

Lo patrimòni viu qu'èi decisiu dens la creacion e la transmission de las identitats e los ròtles assignats a cada genre, qu'èi en consequéncia essenciau entà aténher l'egalitat deus genres.

Lo patrimòni culturau immateriau que pòt ajudar a previèner e resòlver los conflictes socials en promovent ua cultura de patz quitament en la restablint.

QUALITAT DE L'ENVIRONAMENT (UNESCO, 2021)

Lo patrimòni culturau immateriau que pòt contribuir a protegir la biodiversitat. Los sistèmas agricòlas tradicionaus qu'auhereishen a de nombrosas societats deu monde un regime alimentari variat entà ua alimentacion apropiada tot en preservant los ecosistèmas e en mantienent la biodiversitat genetica.

Lo patrimòni culturau immateriau que pòt contribuir a la durabilitat environamentau, atau per exemple las practicas tradicionaus relatives a la gestion de l'aprovesiment en aiga que pòden contribuir a l'usatge duradís de l'aiga, sustot dens l'agricultura e los autes mejans de subsistència.

Las practicas e sabers autoctònes relatius a la natura que pòden contribuir a la recèrca sus la durabilitat environamentau, per exemple en redusint la consomacion d'energia e en adoptant responsas resilientas, reguladas e pacificas de cap a l'evolucion de las condicions climaticas o dens l'accès a espacis e ressorsas naturaus partatjats.

PROSPERITAT ECONOMICA (UNESCO, 2021)

Lo patrimòni culturau immateriau qu'èi sovent essenciau dens los mejans de subsistència de grups e comunautats a los quaus procura un tribalh decent e ua hont de revienuts.

Lo patrimòni culturau immateriau que pòt generar revienuts e auherir un emplec a un large ventalh de personas, dont las personas praubas e vulnerablas entà las quaus l'artisanat e lo torisme que pòden estar vitaus.

Las comunautats qu'an lo dret de beneficiar de las activitats toristicas ligadas au lor patrimòni culturau immateriau.

DESVOLOPAMENT ECONOMIC E PCI : POSSIBILITATS, RISCS E ATENUACION DEUS RISCS (UNESCO)

POSSIBILITATS ECONOMICAS

Avantatges materiaus derivats de l'utilizacion e de la practica deus elements deu PCI e de las soas coneishenças :

- Integracion de practicas e produïts de garison tradicionaus dens los sistèmas de santat, sols o en los combinant dab los de las sciéncias biologicas.
- Gestion de l'entorn basada suus sabers tradicionaus sus la natura qui generarà beneficis entà la comunautat.

Generacion de revienuts gràcias a las representacions deu PCI, a las activitats destinadas a la soa transmission e a la comercializacion de produïts connèxes dens las hèiras, hestaus o concors. L'utilizacion deus sabers tradicionaus a fins innovantas.

Lo torisme culturau duradís.

Sostien economic dirècte de las administracions aus portaires deu PCI :

- Paiement de produïts e servicis tecnicos.
- Pagament de representacions.
- Representacions remuneradas d'elements deu PCI.

Sostien economic indirècte de las administracions :

- Sostièner los practicians dab campanhas de sensibilizacion o de promocion.
- Ajudar a la comercializacion de l'artisanat.
- Apellacions d'origina e proteccion de la propietat intellectuau.
- Facilitar lo mecenat d'entèpresa.

RISCS DE L'ESPLEITACION ECONOMICA

La fossilizacion deus elements deu PCI a saber lo blocatge de la lor evolucion (Article 2.1 de la Convencion e DÒ 116)

L'espleitacion abusiva de las ressorsas natu-
raus (Article 2.1 de la Convencion e DÒ 116).

La pèrta de foncion e de sens deus elements
deu PCI (DÒ 117)

La descontextualizacion deus elements deu
PCI (DÒ 102.qu'a)

La degradacion de l'imatge deus practicians
deus elements deu PCI (DÒ 102.b).

L'usatge indevut deus elements deu PCI (DÒ
117).

La manca d'equitat dens la distribucion deus
reventus generats peus elements deu PCI
(DÒ 116)

ATENUACION DEUS RISCS

La participacion e lo consentiment de las comunautats (Article 15 de la Con-
vencion).

L'ahortiment de las capacitats (DÒS 82).

La creacion de mecanismes de consulta (DÒ 80).

L'avaloracion e lo seguit deus riscs (DÒS 105.c e 109).

L'establiment de quadres juridics apropiats entà protegir los drets de las comu-
nautats (DÒS 104)

Societal challenges

Development Challenges

Knowledge Challenges

EUROPEAN CULTURAL HERITAGE STRATEGY FOR THE 21ST CENTURY

S Composante sociale

D Développement économique et territorial

K Connaissance et l'éducation

Strategy21@coe.int
www.coe.int/strategy21

ST21

CONSEIL DE L'EUROPE
COUNCIL OF EUROPE

Estrategia 21 deu Conselh d'Euròpa (European Heritage Strategy for the 21st Century)

Un apròchi partatjat e coordinat de la gestion deu patrimòni culturau qu'èi estat promovuda dens la declaracion de Namur (2015), Convencion Culturau Europèa adoptada peus ministres de l'Union Europèa. Aquera "Estrategia entau patrimòni culturau en Euròpa au sègle XXI" qu'èi estada lançada a Limassol (Chipre, 2017). Qu'èi un convit aus responsables politics, a las partidas interessadas e aus ciutadans a afrontar los desfis actuaus per ua seria de recomandacions.

Site Web

<https://www.coe.int/en/web/culture-and-heritage/strategy-21>

Fichas d'informacion de l'Estrategia 21

<https://www.coe.int/en/web/culture-and-heritage/strategy-21-factsheets>

Guida metodologic

<https://rm.coe.int/european-heritage-strategy-for-the-21st-century-strategy-21-full-text/16808ae270>

Bonas practicas

<https://www.coe.int/en/web/culture-and-heritage/strategy-21-good-practices>

La promocion de la participacion social e deu bon governament (S)

La “compausanta social” (S) pòrta sus las relacions deu patrimòni dab las societats, la ciutadanetat, la transmission e lo partatge de las valors democraticas per metòdes de governament participatiu e lo bon governament dab ua gestion participativa.

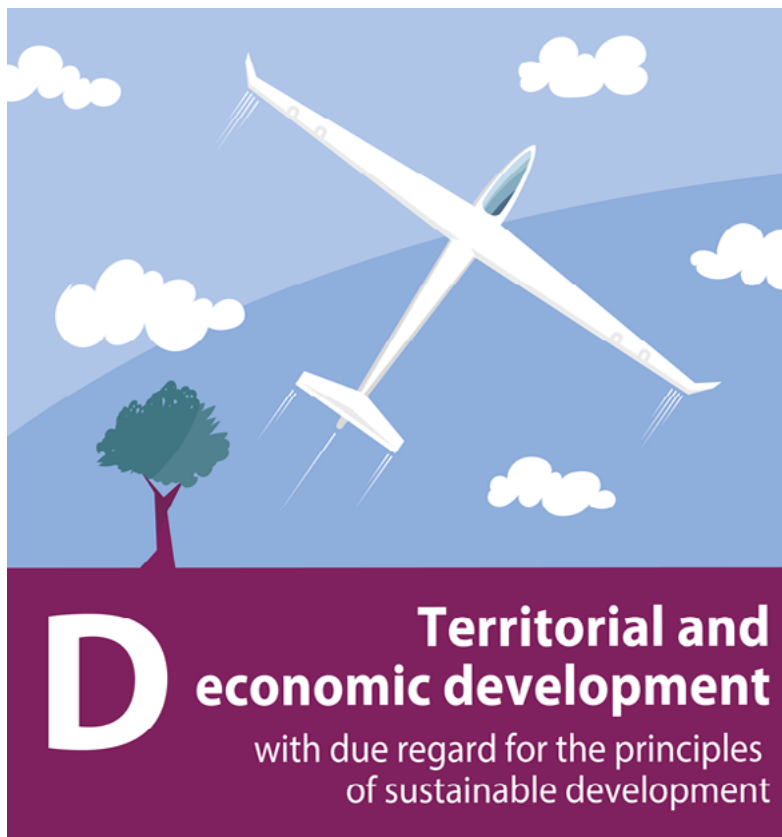

Recomandacions

- S1** Implicar mèlher los ciutadans e las collectivitats locals dens la valorizacion deu lor patrimòni au quotidian
- S2** Tornar lo patrimòni mei accessible
- S3** Se prémer lo patrimòni entà afirmar e transmèter las valors fundamentaus d'Europa e de la societat europèa
- S4** Valorizar lo patrimòni com lòc d'encontre e vector de dialògue intercultural, de patz e de tolerància
- S5** Promòver e avalorar las practicas e proceduras de participacion ciutadana
- S6** Crear un quadre apropiat permetent a las comunautats e a las collectivitats locals d'agir au profit deu lor patrimòni e de la soa gestion
- S7** Desvolopar e valorizar programas participatius d'identificacion deu patrimòni
- S8** Estimular las iniciatives de las collectivitats locals e de la poblacion entà reabilitar lo patrimòni
- S9** Sostièner los projèctes intergeneracionaus e interculturalaus en favor deu patrimòni
- S10** Facilitar e favorizar las associacions (publics e privats) dens projèctes de conservacion e valorizacion deu patrimòni culturalau

Desvolopament territorial e economic (D)

Que pòrta sus las relacions deu patrimòni culturau dab lo desvolopament territorial, l'economia e lo government locau e regionau dens lo plen respècte deu desvolopament duradís.

Recomendaciones

- D1** Promòver lo patrimòni culturau com ressorsa e facilitar los investiments financèrs
- D2** Sostièner e promòver lo sector deu patrimòni generator d'emplecs e d'activitats economicas
- D3** Valorizar los mestièrs e los professionaus deu patrimòni
- D4** Desvolopar avaloracions d'impacte suu patrimòni dens l'encastre de projèctes de reabilitacion, de construccion, d'amainatjament e d'infraestructuras
- D5** Encoratjar la reutilizacion deu patrimòni e l'utilizacion deus sabers e practics tradicionaus
- D6** Garantir la presa en compte deu patrimòni dens las politicas de desvolopament, d'amainatjament deu territòri, d'environament e d'energia
- D7** Préner en compte lo patrimòni dens las politicas de desvolopament deu torisme duradís
- D8** Conservar, restaurar e valorizar lo patrimòni en s'apiejant mei sus las tecnolo-gias navèras
- D9** Utilizar tecnicas innovantas entà presentar lo patrimòni culturau au public tot en preservant la soa integritat
- D10** Se prémer lo patrimòni culturau entà distinguir un territòri e ahortir la soa atractivitat e lo son renom
- D11** Desvolopar navèths modèles de gestion garantint au patrimòni de beneficiar de las recadudas economicas qui genèra

Coneishença e educacion (K)

La compausanta “coneishença e educacion” pòrta sus las relacions enter lo patrimòni e la coneishença partatjada qui engloba la sensibilizacion, la formacion e la recèrca.

Recomandacions

- K1** Integrar mèlher l'educacion au patrimòni dens los cursus escolars
- K2** Començar mesuras incitant los joens a practicar lo patrimòni
- K3** Encoratjar la creativitat entà captar l'atencion deu public deu patrimòni
- K4** Assegurar ua formacion optimaus deus intervenents non professionaus e deus professionaus autes sectors associats au patrimòni
- K5** Diversificar los sistèmas de formacion deus professionaus deu patrimòni
- K6** Desvolopar bancas de coneishenças suus materiaus, las tecnicas e los saber-har locaux e tradicionaus
- K7** Garantir la transmission deus sabers e deus saber-har deus mestièrs deu patrimòni
- K8** Garantir las competéncias deus professionaus intervenent suu patrimòni protegit
- K9** Desvolopar programas d'estudi e de recèrca en fasa dab los besonhs deu sector e ne partatjar los resultats
- K10** Favorizar e encoratjar lo tribalh en hialat
- K11** Explorer lo patrimòni com hont de coneishença, inspiracion e creativitat

5. LO PROJÈCTE LIVHES DE VALORIZACION DEU PCI

EL MUSEU DE LA PESCA I L'ESPAI DEL PEIX
Carrer Major, 58, 17130 Palermà
Baix Empordà - Girona (Catalunya)

ÁMBITOS

- Estudios socio y económicos locales
- Espacios verdes, rurales o activos urbanos
- Innovación tecnológica y usos del patrimonio con la realidad y el entorno
- Técnicas artesanales tradicionales

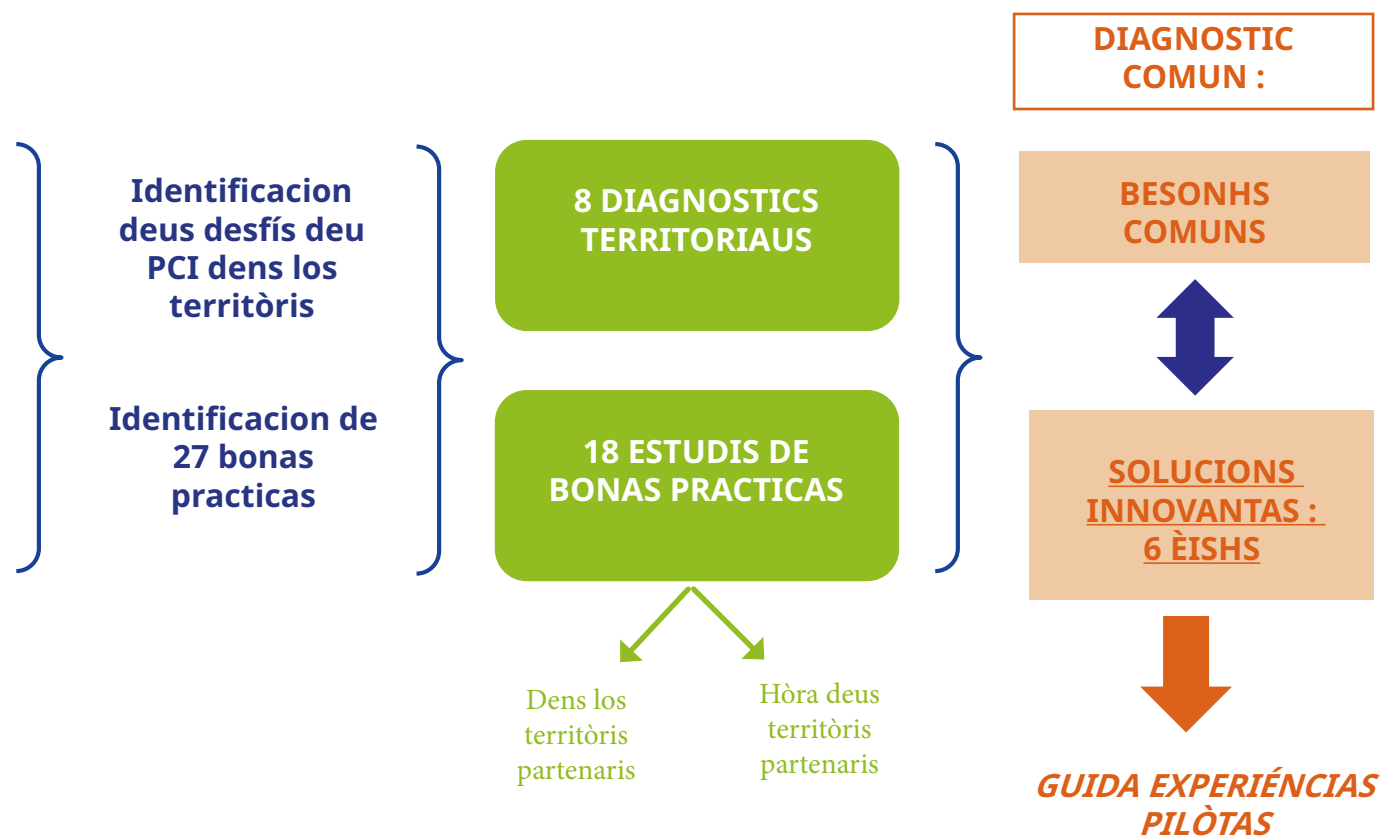
VALORACIÓN
Sustentación y mediación

INDICADORES DE CALIDAD

Enlaces Oficiales
Página web: [Museu de la pesca i l'espai del peix](http://www.museu-de-la-pesca.es)
Para saber más: <http://www.sudoe.es>

LO PROJÈTE LIVHES DE VALORIZACION : PROCEDIMENT DEU DIAGNOSTIC COMUN DEUS BESONHS E SOLUCIONS ENTÀ LA VALORIZACION DEU PCI

8 GROPS DE TRIBALH TERRITORIAUS

Lo projècte LIVHES qu'èi basat sus ua metodologia participativa. Dens los territòris partenaris, las entitats partenàrias qu'an constituït 8 grops de tribalh territoriaus (GTT) dab la mira de'us integrar a la reflexion sus las problematicas e las responsas qui pòden estar portadas entà promòver la transmission e la valorizacion deu PCI com vector de desvolopament locau duradís.

Los GTT qu'amassan los "actors claus" deu PCI identificats peus partenaris suus lors territòris : actors estructurants de la practica e de las representacions qui'u son associadas ; professionaus dotats de competéncias (saber-har e avis) reconeishudas per la comunautat, formators, organizators, décideurs publics, etc. Que s'ageish de tot tipe d'actors, tant deus portaires de practicas qui volontaris, professionaus, associacions o institucions.

Los GTT que son representatius de la diversitat de las practicas dens los territòris e deus maines d'innovacion entà la valorizacion deu PCI (perspectivas numericas, torisme expérientiel sector agroalimentari, artisanat e mestièrs, practicas hestivas, educacion e sensibilizacion, transmission, expressions lingüisticas).

Tà cò de la constitution de las GTT, las entitats partenàrias qu'an cercat de préner en compte la diversitat deus punts de vista dens las diferentas comunautats de practica ; la varietat deus apròchis e de las practicas dens ua medisha comunautat ; e un apròchi intergeneracionau (l'inclusion deus joens com actors claus de la transmission).

8 GROPS DE TRIBALH TERRITORIAUS

Entà conciliar representativitat e eficacitat, los partenaris qu'an organizat los GTT en un o mantun nivèu segon lo territòri. Los GTT amassant un nombre haut de participants (per exemple, mei de 12-15 participants) que son estats dividits en tres nivèus :

Un nivèu qui regropa las institucions publicas tribalhant entau PCI taus com l'Estat, las collectivitats locaus, las institucions economicas, las universitats o las institucions patrimonias...

Un nivèu regropant las associacions o organizacions locaus o regionaus essenciaus que sian generalistas (interessadas per divèrs maines deu PCI) o tematics.

Un nivèu amassant los professionaus e collectius locaus, abitants o autes actors non inclús dens los dus nivèus precedents.

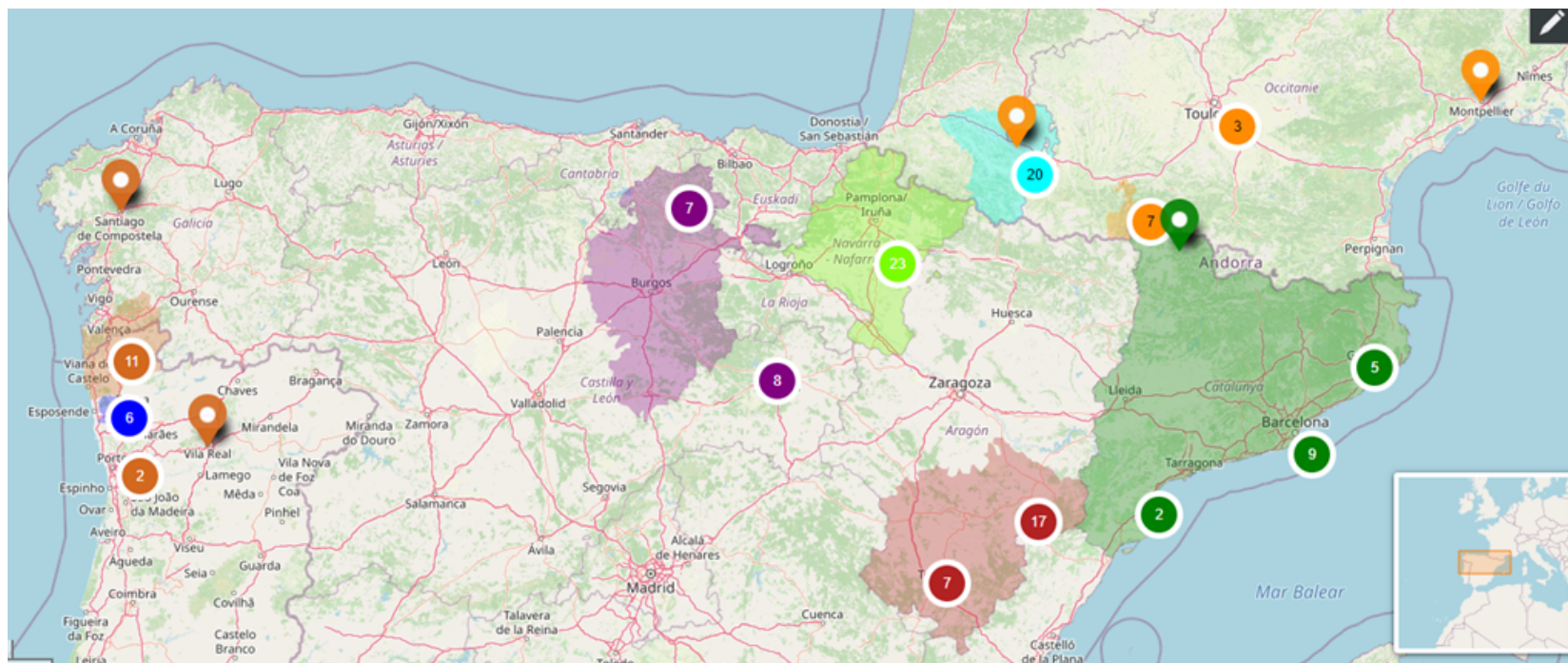

L'Institut Català de Recerca en Patrimoni Culturau, l'Universitat Publica de Navarra e lo País de Bearn en collaboracion dab lo CIRDÒC - Institut Occitan de Cultura qu'an hèit la causida d'organizar las lors GTT en tres nivèus.

LO PROJÈTE LIVHES DE VALORIZACION // METODOLOGIA DEU PROJÈTE LIVHES

Los GTT : actors claus deu PCI dens los territòris partenaris

- Administracion
- Associacion
- Cercaire/Centre de Recèrca
- Busoqujada/Institucion patrimoniau
- Autes

8 GROPS
DE TRIBALH
TERRITORIAUS

Identificacion
deus desfís deu
PCI dens los
territòris

8 DIAGNOSTICS
TERRITORIAUS

IDENTIFICACION DEUS DESFÍS DEU PCI DENS LOS TERRITÒRIS

Los desfís o besonhs entà la valorizacion deu PCI dens cada territòri que son estats identificats dab matriças FFOM (Fòrças Flaquèrs Oportunitats Miaças), elaboradas a partir de reünions dab los Grops de Tribalh Territoriaus.

Aqueths besonhs que son ligats a las dinamicas territoriaus deu PCI qui concerneishen tant las comunautats de practica locals qui las diferentas administracions e organizacions qui tribalhan locaument dens lo maine deu PCI e qui son intrinsècament ligadas aus procediments sociaus, culturaus e economics deus territòris.

BESONHS COMUNS ENTÀ LA VALORIZACION DEU PCI :

Los besonhs de valorizacion deu PCI identificats peus partenaris deu projècte LIVHES peus 8 diagnostics realizats que son sintetizats a l'entorn de 3 èishs comuns aus territòris partenaris :

- La viabilitat, la reconeishença e la visibilitat deu PCI dens la soa diversitat
- Sostien e accompagnement deus actors e collectius deu PCI entà la soa transmission e que met en valor
- Cooperacion territoriau e governament comun entà la valorizacion deu PCI

LOS BESONHS COMUNS ENTÀ LA VALORIZACION DEU PCI

Viabilitat, reconeishença e visibilitat deu PCI

Reconeishença **institucionau** deu PCI e deus portaires e actors locals.

Reconeishença de la **diversitat** deu PCI (practicás ordinàrias, culturas ligadas a las lengas regionaus o minoritàrias, etc.)

Reconeishença de las **funcions socials, economicas e territoriaus** deu PCI.

Presca en compte deus riscos de **descontextualizacion** deu PCI.

LOS BESONHS COMUNS ENTÀ LA VALORIZACION DEU PCI

Sostien e acompanyament deus
actors e collectius deu PCI

Sostien de las **dinamicas socials pròpias a las comunautats de practicas** (essenciaument dens los procediments de transmission)

Sostien tecnic e administratiu a las associacions

Creacion de hialats e estructuracion deus actors deu PCI

Valorizacion duradissa deu PCI

LOS BESONHS COMUNS ENTÀ LA VALORIZACION DEU PCI

Cooperacion territorialau
e governament

Governament inclusiu : integracion deus actors associatius e privats deu PCI.

Cooperacion e governament interterritoriales

Posicionament de las **institucions publicas com actors essencials** deu governament comun.

Cooperacion enter departaments administratius e camps disciplinaris

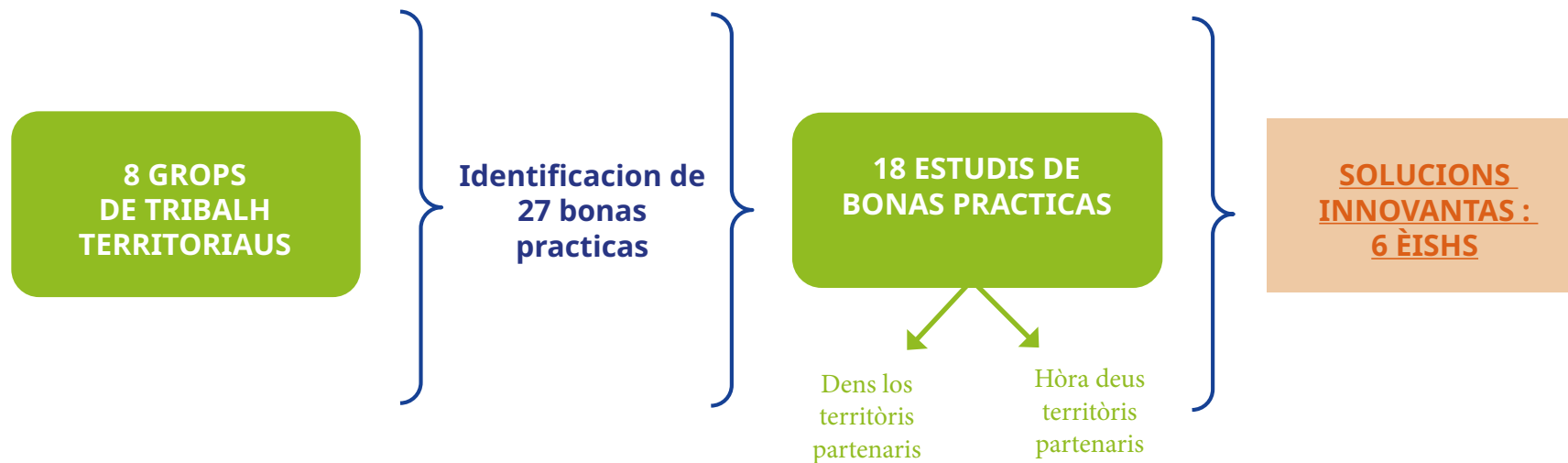

IDENTIFICACION E ESTUDI DE BONAS PRACTICAS ENTÀ LA MESA EN VALOR DEU PCI

En collaboracion dab los grops de tribalh territoriaus (GTT), los partenaris qu'an identificat bonas practicas "" entà la promocion deu PCI : tres entà cada entitat (ua suu territòri deu partenari, ua dens la zòna SUDOE e ua hòra de la zòna SUDOE). 27 cas qui poirén estar qualificats de bonas practicas que son estats preseleccionats en tot . Sus aqueth ensemble, 18 cas que son fin finau estats estudiats (9 dens los territòris partenaris e 9 hòra d'aquestes). Entad aquera seleccion, los partenaris qu'an recercat un equilibri enter los diferents maines deu PCI e enter los diferents collectius implicats dens los procediments de valorizacion deu PCI ; l'idèa qu'èra d'includir tant dinamicas pròpias a las comunautats portairas de la practica qui projèctes realizats per associacions o administracions.

L'analisi de las 18 bonas practicas que s'apièja atau **metodologia d'estudi de cas**. Prumèr, l'accent qu'èi estat metut dens cadun d'aqueths cas suu son caractèr exemplar e transferible.

SOLUCIONS INNOVANTAS ENTÀ LA VALORIZACION DEU PCI

L'anàlisi de las 18 bonas practicas qu'a balhat lòc a de nombrosas soscategorias qui son estadas regropadas en 6 categorias o èishs principaus com se lo pòt observar dens las paginas seguentas d'aqueth guida. Plan focalizadas sus l'assegurança d'ua vitalitat e d'ua transmission preliminaras, que son presentadas com orientacions o solucions possiblas entà la començada d'estrategias de valorizacion deu PCI.

6 CATEGORIAS O ÈISHS INNOVANTS ENTÀ LA VALORIZACION DEU PCI :

- **DINAMICAS SOCIAUS**
 - **DOCUMENTACION E RECÈRCA**
 - **TRANSMISSION E MEDIACION**
 - **SOSTIEN E ACOMPANHAMENT**
 - **HIALATS E GOVERNAMENT**
- **DIVERSITAT**

DINAMICAS SOCIAUS

Dinamicas capablas de crear ligam e d'estimular la transmission.

Generadas per las comunautats de practicas.

Generadas per un territòri en résonnance dab la soa identitat culturau.

Qu'estimulan la federacion, la participacion e l'implicacion de la poblacion locau.

Que produseishen interaccions enter diferentas practicas

DOCUMENTACION E RECÈRCA

Projèctes en interaccion dab los portaires deu PCI

Accessibles a las comunautats de practicas/alimentats per las lors accions

Qu'intègran practicas ordinàrias, raras o miaçadas

Que hèn compte de la diversitat culturau

Vectors d'ua identitat culturau a la quau s'identifican los abitants.

TRANSMISSION E MEDIACION

**Plans integraters,
accessibles, participatius e
expèrienciels.**

Que combinan procediments
formaus e informaus.

Qu'implican las comunautats de
practicás.

Basats sus la participacion deus
aprendís/deu public.

Accessibles a tots e sus tot lo terri-
tòri (o quitament mobiles).

Que permeten la mediacion
toristica entà har conéisher
lo territòri.

SOSTIEN E ACOMPANHAMENT

Accions destinadas aus portaires de practicas, a las associacions e aus sectors economics.

Sostien tecnic e financèr entà salvaguardar, transmèter e mèter en valor.

Estructuracion deus sectors economics e culturaus locals.

Tribalh en hialat deus actors.

HIALATS E GOVERNAMENT

Projèctes inclusius, intersectoriels e interterritoriaux.

Participacion deus practicians e deus actors claus dens lo governament.

Lideratge de las entitats publicas locals.

Tribalh en hialat enter los actors deu PCI (medish maine/enter maines diferents).

Dens perimètres geografics variables, dont transfrontalèrs.

DIVERSITAT

Programas garantint la pluralitat e la complementaritat de las accions de sauva-guarda-valorizacion.

Dispositius multimodaux promovuts per comunautats de practicas, associacions, administracions, establiments culturaus, etc.; o ua combinason d'aquestes. Que combinan practicas variadas (dança, gastronomia, artesanat, cant, hèstas, jòcs, practicas agricòlas, pesca, expressions lingüísticas...).

Que combinan maines d'accion variats (accion educativa, desenvolopament economic, recèrca, musèus, torisme, enterpresas artesanauas, sector agroalimentari, perspectives numericas...).

AVALORACION DE LAS BONAS PRACTICAS : INDICATORS

En mei d'auherir de las orientacions o solucions possiblas, ua bona practica qu'establí ua nòrma o ua exigéncia de qualitat dens diferents indicators. Dens lo cas deu projècte LIVHES, aqueths indicators de qualitat que son ligats a la valorizacion deu PCI .

Tà çò de la validacion de las bonas practicas peus grups de discussion, que's pòt procedir méthodològicament de mantua faïçon : prumèr, los indicators que pòden estar obligatòris, a saber que si son pas respectats lo caractèr de bona practica que serà regetat ; e en segond lòc, qu'ei possible de har un apròchi fondat sus la recomandacion e la gradacion, dens lo sens on se cercarà a çò qui sian respectadas dens la lor majoritat maugrat que dab diferents gras de conformitat. Aquera dusau opcion qu'ei la qui ei estada retienuda dens LIVHES : soslinhar los indicators mei remarcables (gradacion) après aver verificat que tots quèran au mensh presents dens las practicas .

Entà definir los 25 indicators dab las quaus lo tribalh ei estat realizat, qu'avem hèit compte en mei de las caracteristicas generaus de las bonas practicas, de las caracteristicas especificas deu PCI e deu concèpte actual de durabilitat. Concrètement, las declaracions de bonas practicas de l'UNESCO e de l'Estrategia 21 de l'UE que son estadas estudiadas ; e deus concèptes com l'equitat, la viabilitat, la durabilitat environamentau e la vision transgénérationnelle qu'i son estats incorporats . Lo resultat qu'ei la lista d'indicators e d'icònas seguenta.

CERTIFIED

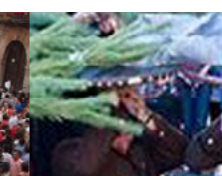

INDICATORS DE QUALITAT DE LAS BONAS PRACTICAS

<p>Qu'è con-forma a la Convencion de l'UNESCO e aus sons maines.</p>		<p>Qu'a executat la mission e qu'atènh los objectius mirats .</p>		<p>Qu'è viable economica-ment pr'amor que garanteish un finançament ajustat a un budget.</p>		<p>Abòrda en pregondor ua o mantua accion de sauvaugarda de l'UNESCO</p>		<p>Pòrta beneficis economics dirèctes e indirèctes ben redistribuïts.</p>	
<p>Sensible a l'apòrchi de genre.</p>		<p>qu'è estat fructuosa quantitativament e qualitativament</p>		<p>Qu'è transparenta economica-ment .</p>		<p>Que pòrta ua diversitat culturau o deus ligams interculturals.</p>		<p>Auhèrta deus beneficis dens la coexistència politico-sociala.</p>	
<p>Estimula la creativitat.</p>		<p>Qu'è ua practica exemplara entau territòri e transferible ad autes contextes.</p>		<p>Qu'è accessible economica-ment .</p>		<p>qu'è estada avalorada pendent mantua annada on s'èi repetida.</p>		<p>Respècta la legislacion.</p>	
<p>Part d'ua bona identificacion e delimitacion, descripcion e contextualizacion de la practica deu PCI.</p>		<p>Eficac dens lo rapòrt còsts/objectius atenhuts, dens la gestion de las ressorsas umanas e dens l'espleitacion de las exigéncias tecnicas.</p>		<p>Presenta ua sensibilizacion environamentau e qu'avalora lo son impacte sus la conservacion deu miei naturau e de la biodiversitat.</p>		<p>Respècta los principis etics de l'UNESCO e los principaus drets e objectius internacionaus.</p>		<p>Respècta los drets de propietat intellectuau e los drets collectius deus portaires dab los quaus beneficis seràn partatjats.</p>	
<p>Qu'è plurilingüe .</p>		<p>Qu'è innovanta</p>		<p>Inclusiva e accessible.</p>		<p>La comunitat qu'i participa .</p>		<p>Transgénérationnelle socialaument.</p>	

6. BONAS PRACTICAS DE VALORIZACION DEU PCI

- Ficha d'ua Bona Practica
- Indèx geografic de las bonas practicas
- 18 bonas practicas ordenadas alfabeticament
- Leçons o ensenhaments de las B.P.

FICHA D'UA BONA PRACTICA

NOM DE LA BONA PRACTICA

GEOLOCALIZACION DE LA BONA PRACTICA

LOCALIZACION

IDENTIFICACION GRAFICA

CORTA DESCRIPCION

MAINES DEU PCI SEGON L'UNESCO

CATEGORIA DE VALORIZACION

INDICATORS DE QUALITAT

INFORMACIONES COMPLEMENTARIAS

DINÁMICA SOCIAL DE LAS FIESTAS DEL FUEGO DE LOS PIRINEOS FIESTA DEL "BRANDON"

Lucbon; Comminges; Pyrénées centrales; Haute-Garonne; Occitania; Francia

BREVE DESCRIPCIÓN

El "brandon" de San Juan ("Eih bar" o "halbar" en gascón occitano) es una fiesta popular de los Pirineos (Pyrénées centrales) que se celebra la víspera de San Juan, es decir, la noche del 23 al 24 de junio.

El elemento central de esta fiesta tradicional es un tronco tallado con el que se construye una antorcha gigante de 8 a 12 metros. El tronco, cortado al menos tres meses antes, se descortiza, se parte y se cubre con cuñas para secarlo. Suele plantarse en la plaza del pueblo o en elevaciones cercanas. Se recubre el mismo día de la fiesta. A veces se adorna con flores y se remata con una cruz. Tras estas preparaciones, el brandon o tronco se enciende con antorchas y arderá durante varias horas.

En Francia, esta práctica social y festiva asociada al solsticio de verano tiene lugar en el valle de Barousse (Hautes-Pyrénées) y en Comminges (Haute-Garonne). Un ritual similar ("falles" o "baros") se celebra en Andorra y en los valles pirenaicos de Aragón, Cataluña y Aragón (España).

ÁMBITOS

- Tradiciones y expresiones orales
- Usos sociales, rituales y actos festivos
- Técnicas artesanales tradicionales

VALORIZACIÓN

Dinámicas sociales

INDICADORES DE CALIDAD

Enlaces Oficiales: [Buenas prácticas: Inventario del Patrimonio Cultural Inmaterial de Francia. Declaración de la UNESCO](#)

Para saber más: [Inventario del Patrimonio Cultural Inmaterial de Francia. Declaración de la UNESCO](#)

Totas las fichas que son concebidas segon un medish esquema d'informacion de faïçon a poder estar aisidament localizadas e interpretadas.

La columna de dreita que comòrta tres seccions mei analiticas : maines deu PCI; categoria de valorizacion principau; e indicators de qualitat metut en evidéncia.

Qu'ens permeterà de tirar ensenhaments o leçons de las 18 bonas practicas qui son estadas estudiadas dens lo projècte LIVHES.

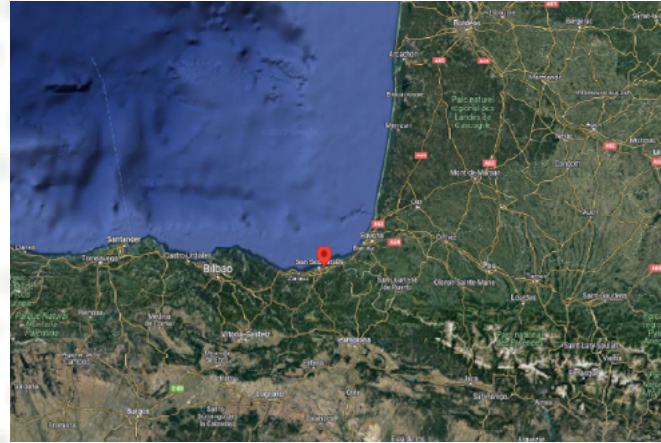
INDÈX GEOGRÀFIC DE LAS BONAS PRACTICAS

DENS LOS TERRITÒRIS
PARTENARIS (T)

HÒRA DEUS TERRITÒRIS
PARTENARIS (F)

Pasaia, Guipuscoa, País Basco, Espanha

CORTA DESCRIPCION

Lo Musèu Viu “Albaola” de Pasaia qu’ei un musèu-talhèr dedicat a la tecnologia maritima artisanau e au patrimòni maritime basco en generau. Qu’abriga un espaci museau, un obrador navau entà la construccion de la replica d’un balenaire deu sègle XVI, lo San Juan, e un centre de formacion professionau en carpenteria de marina. Que possedeish en mei un site Web e ua mediatèca d’un interès gran.

Que possedeish un foncionament circular dens lo quau las accions de recuperacion, preservacion, transmission e mediacion deu patrimòni qu’intera-

geishen a contunhar : los obrèrs deu talhèr que son egaument professors deu centre de formacion; los aprendís que participan a l’arcuelh deu public ; e los visitaires que son los espectadors de la reconstruccion en dirècte deu balenaire.

La formacion professionau qu’ei gratuita entaus aprendís de totas nacionalitats qui en retorn participan a l’entertien e au foncionament generau deu musèu-talhèr.

MAINES

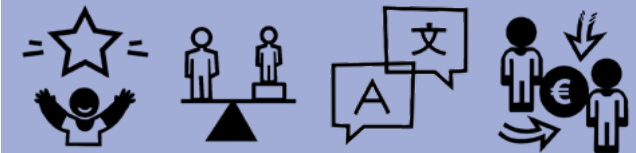
- Saber-har ligats a l’artisanat tradicionau

VALORIZACION

Transmission e mediacion

INDICATORS DE QUALITAT

DANCE D'ALCALÁ DE LA SELVA (8 de SETEME)

Alcalá de la Selva; Encontrada Gudar -
Javalambre; Teruel, Espanha

CORTA DESCRIPCION

Aquera dance, representacion tradicionau integrant partidas jogadas, dançadas e recitadas, que's debana pendent dus dias a la debuta deu mes de seteme en l'aunor de la Verge de la Vega. Qu'i intervienien los ambaishadors moros e crestians e los mainatges dançaires acompanhats de pastors o graciosos. Los dançaires que son ueit mainatges atjats d'8 a 12 ans. Que pòrtan raubas blancas, deus ribans de color e deus capèths de palha. Que dançan tostems davant la Verge acompanhats de castanhetas.

La transmission d'aquera tradicion qu'incombeish

au grop de professors de dance d'Alcalá de la Selva (Teruel) qui a entà mission de la preservar en ensenhanh los desplaçaments e evolucions de las danças. Los mainatges que començan las lors repeticions cap au 15 d'aost e que practican pendent un vintenat de sessions abans la hèsta .

MAINES

- Practicas socials, rituaus e eveniments hestius
- Tradicions e expressions oraus
- Arts de l'espectacle

VALORIZACION

Transmission e mediacion

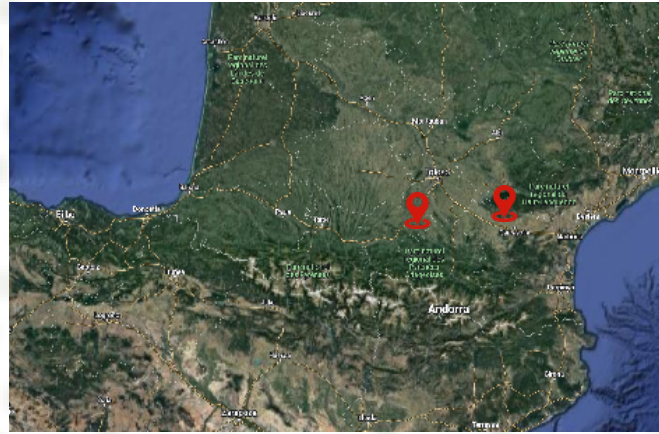
INDICATORS DE QUALITAT

Luchon; Comenge; Pirenèus centraus;
Nauta Garona; Occitània; França

BONAS PRACTICAS DE VALORIZACION DEU PCI

CORTA DESCRIPCION

Lo “espurnadís” de la Sent Jan (“Eth har” o “halhar” en gascon occitan) qu’ei ua hèsta populara deus Pirenèus (Pirenèus centraus) qui ei celebrada la velha de la Sent Jan, qu’ei a díser, la nueit deu 23 au 24 de junh.

L’element centrau d’aquera hèsta tradicionau qu’ei un tronc talhat dab lo quau ei bastida ua halha gigante d’8 a 12 mètres. Lo tronc, copat au mensh tres mes abans, qu’ei desruscat, henut e recobèrt de cantons entau son secatge. Qu’ei generaument plantat sus la plaça deu vilatge o sus hautors vesias. Qu’ei recobèrt lo dia de la hèsta . Qu’ei a còps ornat de flors

e coroad d’ua crotz. Après aqueths preparats, l’espurnadís o tronc qu’ei alucat dab halhas e que cremarà pendent mantua òra .

En França, aquera practica sociala e hestiva associada au solstici d’estiu que’s debana dens la vath de Varossa (Hauts Pirenèus) e en Comenge (Nauta Garona). Un rituaiu similar (“falles” o “haros”) qu’ei celebrat en Andòrra e dens las vaths pirenencas d’Aran, Catalonha e Aragon (Espanha). Tot aqueth ensemble de rituaius deu huec qu’ei estat declarat patrimòni immateriau de l’Umanitat per l’UNESCO.

MAINES

- Tradicions e expressions oraus
- Practicas socialas, rituaius e eveniments hestius
- Saber-har ligats a l’artisanat tradicionau

VALORIZACION

Dinamicas socialas

INDICATORS DE QUALITAT

CORTA DESCRIPCION

Los portaires deu cant polifonic en Bearn que son los grops amators qui s'amassan entà cantar dens espacis privats o publics dens diferents contèxtes : eveniments programats, festivitats locals o de faïçon informau dens la carrèra, los bars, suus mercats, etc.

Aquethscontres a las quaus participan deus cantaires debutants e confirmats que favorizan la transmission per immersion o intergeneracionau. La transmission d'aquera practica que s'enriqueish egaument d'ua formacion especializada au Conservatòri de Pau e dens los talhèrs organizats per las associacions de professionaus deu cant polifonic.

La promocion e la valorizacion d'aquera manifestacion que son estimuladas per l'organizacion de concèrts de grops professionaus, hestaus o concors atau com per la produccion e l'edicion de CD musicaus o per la soa preséncia sus diferents atrunas e platafòrmas numericas.

Lo cant polifonic qu'èi un simbèu d'identitat locau tot parièr com un vector de desvolopament locau qui utilizan los agents economics deu territòri (vicultors, artisans, clubs esportius...).

MAINES

- Practicas socialas, rituaus e eveniments hestius
- Tradicions e expressions oraus

VALORIZACION

Diversitat

INDICATORS DE QUALITAT

CORTA DESCRIPCION

L'Ecomusèu de Barroso qu'èi un musèu dedicat au territòri de Terra dò Barroso. La soa foncion de cohesion e d'ahortiment de l'identitat, en constanta relacion dab la poblacion locau, que n'a hèit un portaire de la memòria collectiva d'ua comunautat au patrimòni ric e divers e a l'imaginari collectiu diffrénciateur.

Qu'es situa suu haut platèu o hautas tèrras de Terra dòs Barroso, enter la Serra dò Gerès, de Bòrnas, dòs Larouco e da Cabreira, dens ua region on los abitants presèrvan practicas secularas ligadas a la tèrra e aus animaús dab sabers e tecncs tradicionaus e

que contunhan de celebrar de las hèstas e rituaús unics.

L'ensemble museau compte nau estructuras qui abòrdan tematicas deu son patrimòni materiau e immateriau, naturau e industriau, consacradas sustot a las costumias ligadas a la tèrra e au tribalh, a l'organizacion socialu cooperativa deu pastoralisme e ad autes factors deu paisatge de mejana-hauta montanha e de las hautas tèrras.

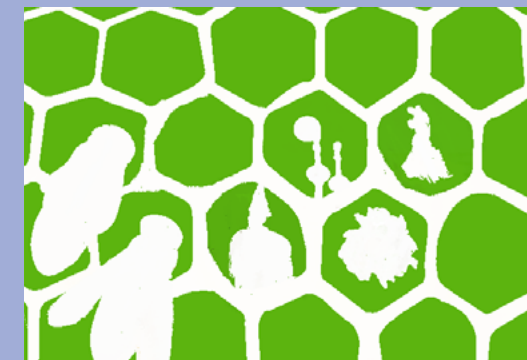
Lo son dinamisme qu'es distingueish dens los procediments d'inventari, d'estudi e de promocion de las manifestacions vivas deu PCI sus que l'Enterrè dò Barroso.

MAINES

- Coneishenças e practicas tà çò de la natura e l'univèrs

VALORIZACION

Dinamicas socials

INDICATORS DE QUALITAT

 Lugar de Baltar 26 1º; Castrelo, Cambados; Pontevedra, Espanha

BONAS PRACTICAS DE VALORIZACION DEU PCI

CORTA DESCRIPCION

La Federacion Galiciana entà la Cultura Maritima e Fluviau “Culturmar” qu’ei neishuda en 1993, après un encontre de batèus tradicionaus tienuda a Ribeira. Que s’ei organizada iniciaument entà deféner, difusar e dinamizar lo patrimòni maritime de Galícia mes qu’a decidit mei tard d’i inclúdir egaument lo patrimòni fluviau. Qu’ei actuaument compausada de 43 collectius dont associacions esportivas, culturaus, de quartièr e etnografics. L’ua de las lors singularitats qu’ei que forman totas un hialat oficiau de voluntaris qui tribalhan a la defensa deu patrimòni maritime e fluviau luso-galician.

Entà la concepcion deu son plan d’accion, l’escambi

d’experiéncias dab autes territòris dens la recuperacion d’aqueth patrimòni, la soa mesa en valor e la soa valorizacion economica qu’ei estada decisiu . Lo resultat d’aqueths contactes e escambis que s’ei tradusit en 2009 per un convit a har partida de l’European Maritime Heritage.

En mei d’exposicions e autas activitats, qu’organiza d’Embarcaciòns Tradicionais de Galicia. Per aqueras accions, que dinamiza divers sectors artesanau associats au patrimòni culturau e fluviau e que promòu los atrèits toristics de las comunautats entà encoratjar un torisme duradís.

MAINES

- Saber-har ligats a l’artisanat tradicionau

VALORIZACION

Transmission e mediacion

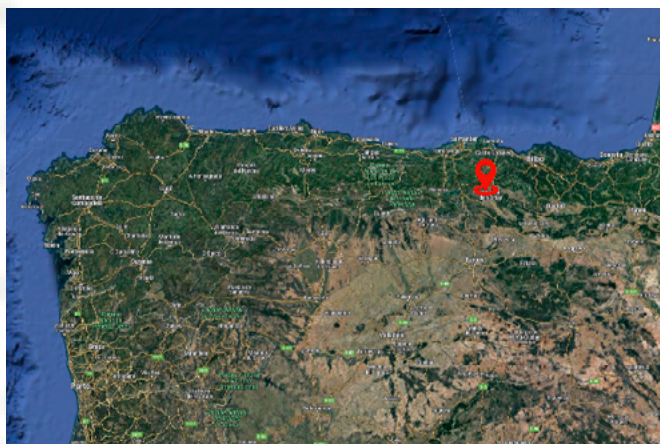

INDICATORS DE QUALITAT

Ligams Oficiaus

Bona practica : [CULTURMAR. Federacion Galiciana entà la Cultura Maritima e Fluviau](#)
Entà ne saber mei : [Ardentía. Revista Galiciana de la Cultura Maritima e Fluviau](#)

CORTA DESCRIPCION

La dinamica a l'entorn de la hèsta de Nuestra Señora de las Nieves deu bordalat de Las Machorras dens la província de Burgos que mantien lo son carac-
tèr tradicionau e comunautari . Cada annada, los
eveniments hestius qu'es debanan enter lo 4 e lo 6
d'aost. Lo 5 qu'èi lo dia de la hèsta grana qui ved se
debanar la procession pendent la quau se dança.

Los preparats e las repeticions de la dança que co-
mençan lo 25 de julhet, hèsta de Sent Jaume, e que
s'amplifican a mesura que la data de la Romeria
aprèssa. Quate personatges ben distincts qu'i parti-
cipan : lo Mayoral; lo Rabadán; lo Mamau; e los ueit
dançaires.

Lo Mayoral qu'èi un dròlle de mei de 16 ans qui ens-
enja e que dirigeish la dança . Lo rabadán, eth, qu'èi
lo mainatge mei joen deu grop . Qu'a lo privilègi o lo
dret d'embestiar lo Mamau.

Lo Mamau qu'èi un personatge borlesc qui ensaja
d'interròmper la dança e que lança egaument co-
quinèrs .

Fin finau, los ueit dançaires que son los mainatges
cargats de realizar las evolucions e desplaçaments de
las danças dab vergas e bastons. Que jògan castan-
hetas pendent lo desfilat de la procession .

MAINES

- Tradicions e expressions oraus
- Practicas sociaus, rituaus e eveniments hestius
- Sabers e practicas tà çò de la natura e l'univèrs
- Saber-har ligats a l'artisanat tradicionau
- Arts de l'espectacle

VALORIZACION

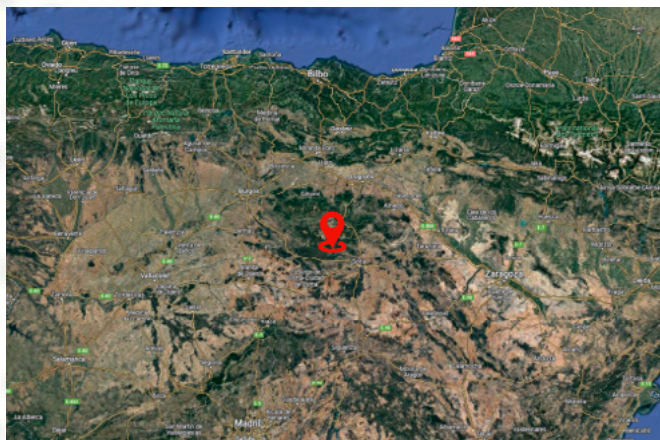
Transmission e mediacion

INDICATORS DE QUALITAT

 Vinuesa; Soria;
Castilha-e-León, Espanha

CORTA DESCRIPCION

Aqueths dus eveniments hestius que's debanan dens l'encastre de la Fiesta de Nuestra Señora e de San Roque de Vinuesa. La Pingada de los mayos qu'ei celebrada lo 14 d'aost. L'actors principaus que son duas organizacions tradicionaus : la Confrairia de Nuestra Señora del Pino, compausada d'òmis mari-dats e la Confrairia del señor San Roque, formada d'òmis celibataris. Sostienudas peu curat de la comuna, que benefician deu sostien financèr e logistic de la Comuna, institucion garanta de la lor viabilitat. Los pins qui son plantats o dreçats e que provienen deu maine forestièr de la comuna que son seleccionats entà la lor hautor e la lor espessor per membres de las confrairias, deus representants de

la Comuna e deu personau de l'Ofici deus Bòscs. Lo Mayo deus nòvis qu'ei quilhat tot purmèr sus la Plaza Mayor (Plaza Juan Carlos I), qu'ei a díser lo de la Confrairia de Nuestra Señora del Pino. Puish, lo Mayo deus celibataris de la Confrairia del señor San Roque qu'ei quilhat sus la Plaza de la Soledad .

La Pinochada qu'ei lo dusau eveniment hestiu . Que's debana lo 16 d'aost e que met en scèna ua batalha shens efusion de sang dens la quau las hemnas de Vinuesa aucupan ua plaça centrau. Vestidas deu costume tipic deus "piñorras" e tienent de las branca de pin o "pinochos" provienent de lesbrancatge deus Mayos, qu'administran còps a tots los òmis qui's tròban a la lor portada.

MAINES

- Tradicions e expressions oraus
- Practicas sociaus, rituaus e eveniments hestius
- Sabers e practicas tà çò de la natura e a l'univèrs
- Saber-har ligats a l'artisanat tradicionau

VALORIZACION

Dinamicas sociaus

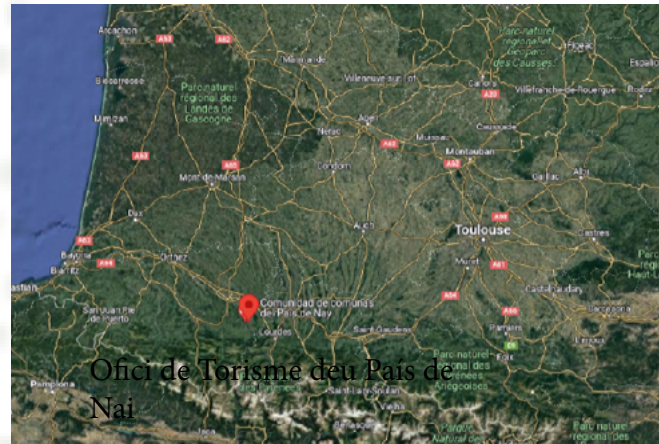
INDICATORS DE QUALITAT

País de Nai, Bearn, Pirenèus Atlantics,
Novèla Aquitània, França

BONAS PRACTICAS DE VALORIZACION DEU PCI

CORTA DESCRIPCION

La “Rota deu Hèr” dens los Pirenèus qu’èi ua iniciativa de mediacion transfrontalèra sus sabers siderurgics tradicionaus . Que s’adreça au public gran (popolacions locals e toristas) e combina patrimòni viu materiau, immateriau e memoriau.

Qu’èi la partida pirenenca d’un “Itinerari Culturau deu Conselh d’Euròpa” entà la mesa en valor deu patrimòni culturau comun. Qu’amassa sites e espacis culturaus divers (hargas, minas, talhèrs, musèus) ligats a la tradicion siderurgica comuna en Catalonha, Andòrra, País Basco, Arièja e Bearn (País de Nai) en França (Daban) qui detien un saber-har rare (miaçat de desaparicion), espciaument ligat a

las practicas pastoraus pregnantas dens los territòris a l’entorn.

La desmarcha de la Rota qu’èi uei portada per la Comunautat de Comunas deu País de Nai (CCPN) dens l’encastre d’ua associacion dab l’associacion locala Hèr e Saber-har iniciatora deu projècte.

L’associacion qu’amassè collectivitats locals, deus administradors culturaus e deus actors deus diferents territòris dab la mira de promòver accions de mediacion e de comunicacion en favor deu patrimòni. En mei de las accions engatjadas peus musèus e centres d’interpretacion, qu’è met endavant sendèrs de randolejada e de las visitas a talhèrs com lo de l’un deus darrèrs fabricants d’esquiras (País de Nai - Bearn).

MAINES

- Saber-har ligats a l’artisanat tradicionau

VALORIZACION

Transmission e mediacion

INDICATORS DE QUALITAT

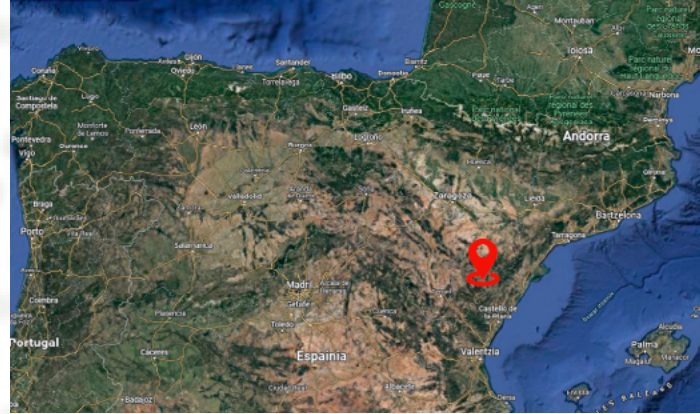
Ligams Oficiaus

Bona practica : [La Rota deu Hèr dens los Pirenèus](#)
Entà ne saber mei : [Ofici de Torisme deu País de Nai](#)

Mosqueruela, Mirambel e Iglesuela del Cid;
Maestrazgo; Teruel, Espanha

BONAS PRACTICAS DE VALORIZACION DEU PCI

CORTA DESCRIPCION

Organizadas peu Géoparc deu Maestrazgo, parc culturau qui ei au son torn Géoparc Mondiau de l'UNESCO, aqueras jornadas que prepausan ua seria de talhèrs entà la valorizacion de la tecnica deu tribalh de la pèira que seca, tecnica de construccion tradicionau figurant sus la Lista Representativa deu Patrimòni Immateriau de l'Umanitat per l'UNESCO. Dens aquera medisha region deu Maestrazgo, que son egaument inclusas las Tamboradas de la Ruta del tambor i el bombo (Rota deu tambor e de la gròssa caisha).

Mosqueruela, Mirambel e Iglesuela del Cid en 2022 e autas comunas de l'Encontrada deu Maestrazgo pendent edicions anterioras que son lo decòr qui a per mira de har conèisher aquera tecnica tradicio-

nau consistint a bastir shens utilizar nat tipe de ligant o mortèr, unicament dab pèiras o cairons. Rarament talhadas, aqueras pèiras que son aparelhadas entà obtiéner la disposicion e l'agençament mei justes, en jogant dab la gravetat entà llevar o bastir parets, terrassas, cabanas e autas obratges tradicionaus. Tirant partida deus testimoniats presents dens lo paisatge deu Géoparc, de las sessions qu'i son realizadas, dispensadas per experts. Tota persona interessada per aquera manifestacion deu PCI qu'i pòt assistir. En mei, l'entornament que'ns permet egaument de profieitar deu patrimòni geologic, arqueologic e culturau. En aqueth sens, daubuns deus sons jaç arqueologics que hèn partida de l'ensemble d'Art Rupèstre de l'Arc Mediterranèu de la Peninsula Iberica, egaument Patrimòni de l'Umanitat (UNESCO). D'un aute costat, aqueras localitats que son un exemple de conservacion deus lors ensembles istorics .

MAINES

- Saber-har ligats a l'artisanat tradicionau

VALORIZACION

Dinamicas socials

INDICATORS DE QUALITAT

Ligams Oficiaus

Bona practica : [Lo Géoparc deu Maestrazgo](#)
Entà ne saber mei : [Facebook](#)

 Rúa Colón 17, 6º D; Vigo;
Pontevedra, Espanha

BONAS PRACTICAS DE VALORIZACION DEU PCI

CORTA DESCRIPCION

Ponuda... nas ondas! (PNO!) qu'ei ua associacion luso-galiciana creada en 1995 entà concéber e promòver experiéncias educativas e culturaus qui's reapròprian, que hèn conéisher e que sauvaguardan lo patrimoniu comun enter Galícia e Portugal.

Orientadas suus joens, aqueras practicas qu'an asolidat un modèlo transfrontalèr dens lo quau los portaires deu PCI e las comunautats escolaras qu'an participat a metodologies innovantas entà sauvaguardar aqueth patrimoniu partatjat. La transmission qu'ei estada amplificada per programas

audiovisuaus - principalement a la ràdio - entà l'elaboracion de los quaus aqueth grop d'atge a enterprés la recèrca e la collècta d'elements e manifestacions patrimoniaus o que s'ei transformat en portaires com pendent las jornadas de jòcs tradicionaus.

La numerizacion de totas aqueras practicas e activitats e la lor difusion sus Internet qu'an permetut de har mèlher conéisher l'ensemble d'aqueth tribalh dens las escòlas. Qu'ei estada recentament distinguida com ua bona practica de sauvaguarda de l'UNESCO.

MAINES

- Tradicions e expressions oraus
- Practicas sociaus, rituaus e eveniments hestius
- Sabers e practicas tà ço de la natura e l'univèrs
- Saber-har ligats a l'artisanat tradicionau
- Arts de l'espectacle

VALORIZACION

Transmission e mediacion

INDICATORS DE QUALITAT

Ligams Oficiaus

Bona practica : [Modèlo "Ponte... nas ondas!"](#)
Entà ne saber mei : [Meniños cantores](#)

Carrer Major, 56, Palamós;
Baix Empordà; Girona, Espanha

CORTA DESCRIPCION

L'Espai del Peix qu'èi ua extension deu Museu de la Pesca . Qu'èi dedicat a la promocion e la difusion de las varietats de peish fresc de la cridada de Palamós, sustot de las espècias mensh conegudas suu mercat. Dab lo Musèu, qu'a per mira de balhar visibilitat au sector de la pesca.

Que respon au besonh de completar lo cicle complet de las coneishenças tradicionaus a l'entorn de la pesca e de la consumacion de peish fresc.

D'un punt de vista antropologica, que s'i abòrda prumèr lo saber deu productor . Que son atau explicats lo mestier de pescaire, la tradicion de pesca locau, las tecnicas e l'evolucion de l'activitat.

Dens un dusau temps, en metent l'accent sus la mediacion e la sensibilizacion, la consumacion de peish qu'i ei promovuda per un trajècte de las soas classes e espècias e de las soas valors nutricionas. D'un aute costat, que s'èduca sus aspèctes practics com las claus entà crompar suu mercat o entà la soa preparacion culinària. La gastronomia associada au peish (ingredients, recèptas, caceròlas e recipients, etc.) que completa l'experiéncia deu visitaire qui i pòt degustar ua cosina de la mar. proposicions que son atau auhèrtas, provienent tant de las recèptas tradicionaus deus pescaires qui gastronomia mei innovanta. Tots aqueths plats que son cosinats dab espècias locals : nutritivas, sanas e drin onerosas.

MAINES

- Tradicions e expressions oraus
- Practicas sociaus, rituaus e eveniments hestius
- Coneishenças e practicas tà ço de la natura e l'univèrs
- Saber-har ligats a l'artisanat tradicionau

VALORIZACION

Transmission e mediacion

INDICATORS DE QUALITAT

CORTA DESCRIPCION

Lo collectiu Núcleo Promotor dò Auto da Floripes qu'a entà mission de preservar, valorizar e promòver aquera tradicion, simbèu culturau e identitari de la comunautat. Aquera associacion qu'ei estada creada lo 6 d'aost de 2010 per actors o comedians populars de mantua generacion.

L'Auto da Floripes qu'ei ua representacion teatrau tradicionau qui ei metuda en scèna cada annada lo 5 d'aost peus abitants de Lugar das Neves pendent la Hèsta de Nossa Senhora das Neves. Qu'apartien au nommat "cicle carolingian" e que met en scèna despuish sègles la luta enter Moras e Crestians per ua coregrafia estilizada.

Núcleo Promotor qu'a optat en favor d'estrategias de sauvaguarda e d'evolucio o recreacion, la documentacion exhaustiva deu procediment de montatge, la compilacion sistematica deu materiau associat a l'Auto da Floripes e la promocion de la recèrca sus aquera manifestacion deu PCI.

Tà çò de la transmission, qu'ei arribat a la revitalizar dab la formacion deus joens per la comunautat, en ahortint atau la transmission intergeneracionau. D'un aute costat, qu'a promovut l'Auto da Floripes dens encontres de teatre popular nacionaus e internacionaus.

MAINES

- Practicas socials, rituaus e eveniments hestius

VALORIZACION

Transmission e mediacion

INDICATORS DE QUALITAT

 Subijana Etxea, Kale Nagusia, 70,
Villabona; Guipuscoa, Espanha

BONAS PRACTICAS DE VALORIZACION DEU PCI

CORTA DESCRIPCION

L'Associacion Bertsozale Elkarte, hrut d'ua pregon-da reflexion, qu'ei arribada a ua revitalizacion deu bertsularisme, l'art de cantar en vèrmes de faïçon improvisada. Qu'a hèit los sons prumèrs pas dens lo darrèr tèrç deu sègle XX e qu'ei uei un modèl d'evolucio autogerida . La soa valorizacio que s'ei premuda un moviment socioculturau de confederacio d'associacions basat sus la valor identitari de la lenga basca, çò que garanteish la soa viabilitat socioeconomica tant dab las cotizacions deus sons membres qui dab la gestion de l'argent de las accions realizadas dens divers contèxtes.

Bertsozale Elkarte que compta un programa d'activitats plan variat . Lo son departament desvolopament qu'organiza hestaus, campionats, represen-

tacions, concors e manifestacions informaus, eretèrs deus contèxtes tradicionaus. Que promòu egaument accions mei experimentaus . Lo servici comunicacio que sostien la difusio dens programas televisats e radiofonics tot parièr com dab lo son portau numeric. Lo departament transmission qu'assegura l'avièner deu bertsularisme en organizant talhèrs dens 120 localitats qui garanteishen la relhèva deus improvisators e improvisadoras mes que renovèlan tanben lo public potenciau . Qu'ei tanben present dens diferents programas de l'educacio formau.

Tota aquera activitat qu'ei estimulada despuish Xenpelar, tot au còp lo son centre de documentacio e d'archius qui ensaja de completar un còrpus deu bertsularisme contemporanèu, tot en servint d'atrana de referèncio dens las tascas programadas.

MAINES

- Tradicions e expressions oraus
- Practicas sociaus, rituaus e eveniments hestius
- Arts de l'espectacle

VALORIZACION

Diversitat

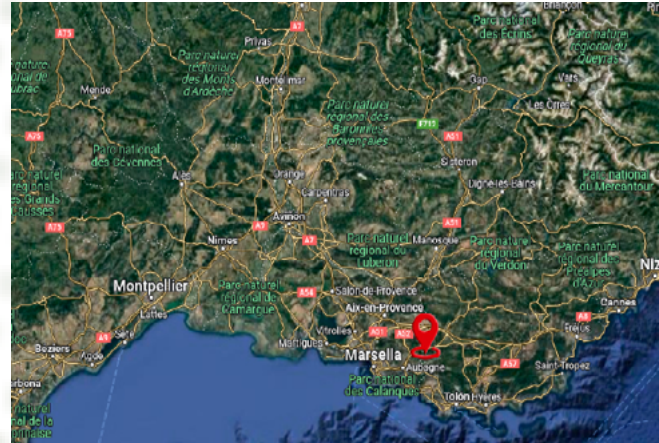

INDICATORS DE QUALITAT

 Aubagne; Bocas de Ròse;
PACA (Provença-Aups-Còsta d'Azur), França

BONAS PRACTICAS DE VALORIZACION DEU PCI

CORTA DESCRIPCION

D'Aubagne a Sent-Zacàrias, l'industria de la ceramica, de la terralha e deu carrèu qu'estó ua importanta hont de desenvolupament qui a balhat vita a las vilas e vilatges deu País d'Aubagne e d'Estela. A Aubagne, la ceramica qu'èi ua tradicion seculara dont las prumèras referéncias documentàrias remontan au sègle XV.

Dab lo procediment d'industrializacion deu sègle XIX e l'aviada de Marselha e d'Ais de Provença, l'industria basada sus la terralha e la ceramica d'Aubagne qu'estó un aute pòle de desenvolupament de Provença, eminentament ligat au patrimonì. Uei,

aquera tradicion qu'es ved ahortida per la diversitat deus talhèrs e petitas fabricas en activitat.

Entà promòver aqueths mestièrs ligats au territòri e los valorizar seus plans culturau, social e economic, de nombrosas accions que son enterpresas : daubuas mei tradicionaus e mei assolidadas com la preservacion de l'elaboracion tradicionau dens los talhèrs; autas mei recentas com la hèira internacionau Argilla d'Aubagne, probable la mei grana d'Euròpa; e autes qui explòran camins innovants en matèria de concepcion.

MAINES

- Practicas socials, rituaus e eveniments hestius
- Saber-har ligats a l'artisanat tradicionau

VALORIZACION

Diversitat

INDICATORS DE QUALITAT

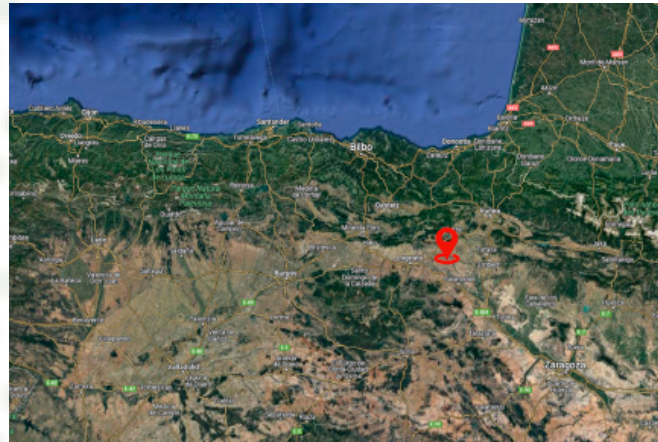
Ligams Oficiaus

Bona practica : [Ofici de torisme deu País d'Aubagne e de l'Estela](#)
Entà ne saber mei : [Video sus la Bona Practica](#)

Plaza de la Diputación, 6, Sesma;
Comunautat Forau de Navarra, Espanha

BONAS PRACTICAS DE VALORIZACION DEU PCI

CORTA DESCRIPCION

Lo programa Landarte “Art e ruralitat” deu Departament de la Cultura deu Governament de Navarra que promòu cada annada ua relacion enter la cultura tradicionau de las localitats ruraus de Navarra e los artistas o creadors contemporanèus. Aqueth dialògue enter passat e present, enter tradicion e modernitat, qu’estimula los procediments de reflexion deus portaires, lo dinamisme culturau e dens de nombrós cas, los procediments de valorizacion deu son patrimòni locau.

Pendent las annadas 2017, 2018 e 2019, que s’ei desenvolopat a Sesma (Navarra) a l’entorn de la cultura

de l’alfa. Après aver documentat e estudiat los sabers e tecnicos tradicionaus, ne s’a pas recercat la revitalizacion deu mestier (trenatge e elaboracion de pèças e òbras de l’alfa entà un mòde de vita agropastorau d’ara enlà desaparegut), un tribalh dur e drin rémunérateur. Las accions que’s son atau concentradas sus la valorizacion deus sabers e lo respècte de l’entornament (reconeishença, entèrtien e cuelhuda de l’alfa), los esfòrç (la duretad de las tascas manuaus com l’esglachada) e lo saber-har o la dexteritat (trenatge de l’alfa) dens talhèrs intergeneracionaus e interculturals dens los quaus son estats elaborats de navèths designs e de las ustensilhas mei actuaus. En autes tèrmes, que s’ei agit de preservar e transmèter la tecnica artisanau e non lo mestier.

MAINES

- Coneishenças e practicas que concerneishen natura e l’univèrs
- Saber-har ligats a l’artisanat tradicionau

VALORIZACION

Transmission e mediacion

INDICATORS DE QUALITAT

CORTA DESCRIPCION

L'estrategia de valorizacion de la cordèra cuer, luxe, teisheder e mestièrs d'art que recerca la viabilitat de tots aqueths artesanats per ua estructuracion de la cordèra e un acompanhament de las soas enterpresas petitas entà afrontar los desfís contemporanèus.

Qu'èi dirigida per l'Institut Regionau deu Cuir, Teisheder e Mestièrs d'art de Novèla Aquitània, organisme presidit per la region e qui regropa los actors de la cordèra. Lo plan d'accion que s'articula en quatre èishs :

- Desvolopament de projectes d'enterpresa.
- Creacion e manteniment deus emplecs atau

com competèncias professionaus deus artisans.

- Distinguir e difusar los sabers tecnicos artesanau d'excel·lència en los presentant de faïçon atractiva.
- Favorizar la projeccion de las enterpresas dab l'accès a de navèths mercats.

Lo plan que sostien las enterpresas de la cordèra entà garantir la continuitat de la lor activitat. Atau, qu'è contribua en mei a la preservacion deus sabers e tecnicos tradicionaus de la cordèra cuer, luxe, teisheder e mestièrs d'art.

MAINES

- Saber-har ligats a l'artisanat tradicionau

VALORIZACION

Sostien e acompanhament

INDICATORS DE QUALITAT

Territòri de montanha de País Basco (País Basco);
Pirenèus Atlantics, Novèla Aquitània, França

BONAS PRACTICAS DE VALORIZACION DEU PCI

CORTA DESCRIPCION

Lo Guida de las bonas practicas dens la montanha basca qu'èi un sistèma de mediacion auherint de las recomandacions suu comportament apropiat dens situacions on la coexistència, dens un medish espaci, de practicas tradicionaus de la montanha e de practicas toristicas e de lésers que poirà generar conflictes.

Lo guida, destinat tant aus visitaires qui aus agricultors e neuridors locals, que promòu la coneishença e la compreson de las practicas tradicionaus de la montanha. Que contribua a la durabilitat de las practicas e metòdes de gestion atau com a la viabilitat de l'economia agropastorau locau. Publicat en

2010, que pren la fòrma d'un dossier petit dens lo quau lo personatge de las vinhetas explica çò qui cau har dens cada situacion per fichas practicas devath fòrma de benda dessenhada. Qu'èi a la disposicion de las comunas e gestionàrias de las estivas mes tanben sus diferents mèdias a los quaus pòden accedir los visitaires.

Despuish 2019, lo servici de Montagne de la Comunitat d'Agglomeracion País Basco (CAPB) en collaboracion dab l'EHMEB que l'actualiza entà respòner a de navèras questions dens l'encastre de la creacion deu Parc Naturau Regionau Montagne Basque.

MAINES

- Tradicions e expressions oraus
- Practicas socials, rituaus e eveniments hestius
- Saber-har ligats a l'artisanat tradicionau

VALORIZACION

Transmission e mediacion

INDICATORS DE QUALITAT

LEÇONS O ENSENHAMENTS DE LAS B.P.

Las bonas practicas analisadas que son diversas **au par deus maines deu PCI** identificats per l'UNESCO. Tots los maines que son representats .

Mantun maine qu'ei estat utilizat entà la classificacion de la màger part d'enter eras, çò que sembla indicar **manifestacions deu PCI son complèxas** e qu'inclueishen generaument las dinamicas de mantun maine .

Los saber-har ligats a l'artisanat tradicionaus que son presents dens 14 de las 18 practicas ; las practicas sociaus e eveniments hestius dens 11 ; las tradicions e expressions oraus dens 9 ; las coneishenças e practicas tà çò de la natura e l'univèrs dens 6 ; e, fin finau, las arts de l'espectacle dens 4.

Cap a la **categoria de valorizacion principau**, transmission e mediacion que's destacan pr'amor de la lor frequéncia en apareishent dens 10 practicas sus 18. N'ei pas susprenent pr'amor qu'i convergeishen tant la sauvguarda transgénérationnelle que la recèrca de navèths publics per valors apondudas com lo torisme culturau duradís.

Tradicions e expressions oraus, dont la lenga com vector deu patrimoni culturau

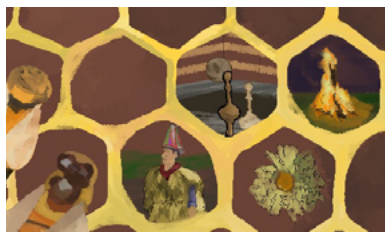
Coneishenças e practicas tà çò de la natura e l'univèrs

Arts de l'espectacle

Practicas sociaus, rituaus e eveniments hestius

Saber-har ligats a l'artisanat tradicionau

Que's tròba puish las **dinamicas socials**, presentas dens 4 practicas sus 18. Lo ròtle de prumèr plan de la comunautat e la soa evolucion autogerida entà afrontar los desfis e miaças que semblan i prevaler.

La categoria **diversitat** qui ei d'ua certana faïçon ua utilizacion de totas las autas, qu'ei designada dens 3 de las 18 bonas practicas.

La categoria **sostien e acompanyament** n'ei pas considerada principau que dens 1 practica sus 18, la de la Cordèra cuer, luxe, teisheder e mestiers d'art de Novèla Aquitània. Qu'ei interessant pr'amor que representa l'angle de las administracions publicas dens la gestion dirècta deu PCI, un ròtle enqüèra plan drin desvolopat.

Que poiré semblar susprenent que las categorias **documentacion e recèrca e hialats e government** ne sian pas estats seleccionats com categorias principaus dens nada de las bonas practicas. Un estudi mei detalhat que ns'auhereish quauquas claus plan interessantas .

Maugrat que la categoria documentacion e recèrca sia presenta dens de nombrosas bonas practicas, n'ei pas jutjada sufisenta entà garantir un procediment de valorizacion mes qu'apareish meilèu com ua estapa preliminar.

Lo cas de la categoria hialats e government qu'ei diferent pr'amor qu'ei dificila de descriver dens l'analisi de nombrosas bonas practicas. Que sembla en consequéncia qu'aja un caractèr innovant e que torne vèder ua perspectiva actualizada de las administracions .

INDICATORS DE QUALITAT DE LAS BONAS PRACTICAS

Se adecua a la Convención de la UNESCO y a sus ámbitos.		Ha cumplido la misión y alcanzado sus objetivos previstos.		Plantea una sensibilización medioambiental y valora su impacto en la conservación del ámbito natural y de la biodiversidad.		Sensible al enfoque de género.		Da beneficios económicos directos e indirectos bien redistribuidos.	
Aborda en profundidad una o varias acciones de salvaguardia de la UNESCO.		Ha sido exitosa cuantitativa y cualitativamente.		Es viable económicamente, porque garantiza una financiación ajustada a un presupuesto y estable.		Aporta diversidad cultural o lazos interculturales.		Aporta beneficios en la convivencia político-social.	
Potencia la creatividad.		Eficiente en los costes y objetivos alcanzados, en gestión de recursos humanos, y aprovechamiento de requerimientos técnicos.		Es transparente económicamente.		Es plurilingüe.		Respeto los principios éticos de la UNESCO y los principales derechos y objetivos internacionales.	
Parte de una buena identificación y delimitación, descripción y contextualización de la práctica del PCI.		Es una práctica modélica para el territorio y transferible a otros contextos.		Es accesible económicamente.		Transgeneracional socialmente.		Respeto los derechos de propiedad intelectual y los derechos colectivos de los portadores con los que se comparten beneficios.	
Ha sido evaluada durante varios años en que se ha repetido.		Es innovadora.		Inclusiva y accesible.		En ella participa la comunidad.		Respeto la legislación.	

Tà çò deus **indicadors de qualitat**, que convien de rapèr qu'èran indicatius. Las bonas practicas ne son pas estadas sosmetudas a ua avaloracion entà determinar si eras respectaient aqueths 25 indicadores – e dens quau mesura – mes cada grop de tribalh territorialiu qu'à seleccionat los quate qui corresponèn çò melhor au caractèr exemplar de la practica.

Atau, los indicadores mei utilizats entà la caracterizacion que son estadas dens l'ordi aqueths renviant a la valor de modèl e au caractèr **transferible** ; a la **participacion de la comunautat** ; au hèit d'èste un **exemple de sauvaguarda** ; de **garantir la transmission transgénérationnelle** ; de **favorizar la durabilitat environamentau** ; e d'èste ua **practica prealablement avalorada**.

Qu'apareishen egaument mensh sovent los **indicadors de la creativitat** ; **suu caractèr innovant** ; **la hornidura d'avantatges economics** ; o sus la soa **inclusivité e accessibilitat**.

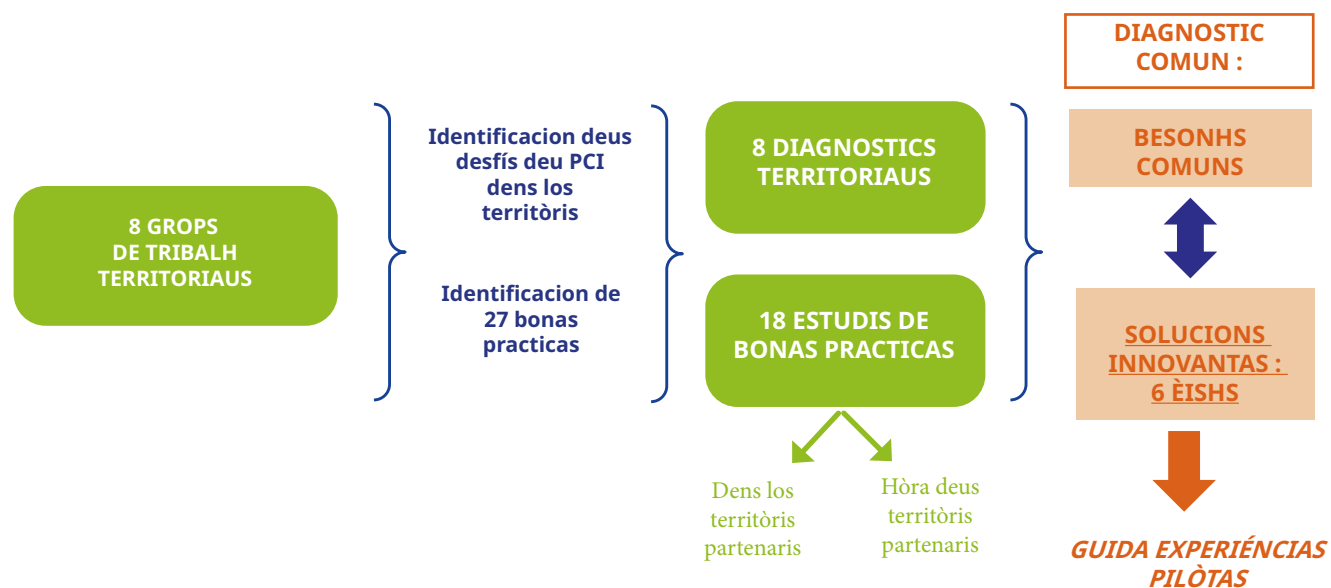
La frequéncia deus autes indicadores, dont daubuns que son egaument utilizats, n'èi pas representativa suu plan estatistic .

7. EXPERIÊNCIAS PILÔTAS DEU PROJÈTE LIVHES

- Plans territoriais e experiéncias pilôtas
- Explicacion de las experiéncias pilôtas
- 8 experiéncias pilôtas

PLANS TERRITORIAUS E EXPERIÈNCIES PILOTAS

La concepcion deu projècte LIVHES que s'acaba per l'elaboracion d'aqueth guida de valorizacion e lo son apracticament dens ua experiència que pilòta .

Com lo s'a dejà explicat, los desfis de cada territòri que son estats precedentament identificats e ua bona practica dens cada territòri e ua auta hòra d'aquestes que son estadas analisadas, sia dètz e ueit en tot. Las conclusions que son estadas amassadas dens un diagnostic territorial .

Puish, après los aver comparadas, besonhs comuns que son estats desgatjats qui son estats portats dens lo diagnostic comun e dens las sheis solucions innovantas qui inspiran aqueth guida.

Los 8 plans territoriaus (un entà cada territori) que reculheishen tot aqueth procediment . Que parteishen d'ua descripcion de las principaus caracteristicas deu PCI deu territori entà reculhir puish los desfis de la soa mesa en valor.

Qu'analisan las possibilitats de las sheis solucions innovantas e que conciben e que desvolòpan a partir d'aquestas l'experiència que pilòta dens tots los sons detalhs : situacion inicial; objectius; planificacion e calendari de las accions; planificacion deu transferiment e de la socializacion de las coneishenças; budget; contribucion deus actors deu territori; e avaloracion. Fin finau, qu'amassan autas accions previstas hòra deu projècte LIVHES .

Aqueths plans que pòden estar consultats suu site Web deu projècte.

EXPLICACION DE LAS EXPERIENCIAS PILOTAS

VALORIZACIÓN Y RECUPERACIÓN DE LA MEMORIA Y RECREACIÓN DE LA ELABORACIÓN DE ACEITE DE ENEBRO EN RIBA-ROJA D'EBRE
(Riba-roja d'Ebre - Tarragona- Cataluña- España)

EXPERIENCIAS PILOTO DEL PROYECTO LIVHES

ICRPC

ÁMBITOS

Usos sociales, rituales y actos festivos
Conocimientos y usos relacionados con la naturaleza y el universo
Tradiciones artesanales tradicionales

VALORIZACIÓN

Transmisión y modificación

INDICADORES DE CALIDAD

BREVE DESCRIPCIÓN

La prueba piloto del ICRPC se ha implementado en el municipio de Riba-roja d'Ebre, afectado por la despoblación y con problemáticas propias de territorios periféricos. La identificación de la fiesta del aceite de anebro como un evento a valorar, y vinculado directamente a los hombres de aceite de anebro, ha centrado la actuación en este territorio.

Se ha trabajado conjuntamente con la comunidad local, principalmente con la Asociación de Amigos de Riba-roja d'Ebre y el centro escolar del municipio, en la elaboración de plataformas interpretativas, una maleta pedagógica, registro audiovisual de entrevistas orales y experimentación con una aplicación móvil cooperativa.

El objetivo central de la experiencia era responder a los retos detectados en el diagnóstico agrario: validar la viabilidad de las buenas prácticas identificadas en torno al desarrollo local basado en el patrimonio, especialmente en el PCI. En este caso, se ha centrado en la consolidación de la identidad cultural y territorial, e impulsando, como valor añadido, un turismo cultural sostenible.

Enlaces Oficiales [Experiencia piloto: SITO.ceb](#)

VALORIZACIÓN Y RECUPERACIÓN DE LA MEMORIA Y RECREACIÓN DE LA ELABORACIÓN DE ACEITE DE ENEBRO EN RIBA-ROJA D'EBRE
(Riba-roja d'Ebre - Tarragona- Cataluña- España)

EXPERIENCIAS PILOTO DEL PROYECTO LIVHES

FECHA DE REALIZACIÓN

● Febrero/Diciembre (2022)

OBJETIVOS

- Crear e instalar plataformas interpretativas de la fiesta del aceite y sobre el funcionamiento de los hornos de aceite de anebro, a partir de la generación de contenidos procedentes del trabajo conjunto con la comunidad.
- Experimentar con una aplicación móvil al trabajo cooperativo destinado a la socialización del patrimonio cultural inmaterial local. Centrar esta experimentación en la comunidad y en la escuela local.
- Contribuir en la creación de una maleta pedagógica destinada a la socialización de la fiesta y de los hornos de aceite de anebro, en colaboración con las escuelas de la localidad.
- Documentar, a través de entrevistas orales, el conocimiento de miembros de la comunidad local sobre la fiesta y hornos de aceite de anebro.

DESTINATARIOS

- Comunidad local y comercial, que participen cada año en la fiesta del aceite de anebro, como elemento cohesivo y dinamizador de la propia comunidad.
- Visitantes externos como elemento de valorización turística del territorio.
- Comunidad escolar, a través de la escuela local, como elemento de dinamización intergeneracional y de aprendizaje.

PRODUCTOS FINALES

EVALUACIÓN

De la encuesta cualitativa a la comunidad local se desprende que la prueba piloto tiene un impacto directo positivo en la socialización del PCI del territorio. Los agentes involucrados consideran que la implementación de ese patrimonio a través de la aplicación de buenas prácticas constituye un elemento que contribuye a la puesta en valor cultural y turística del territorio.

El centro escolar con el que se ha trabajado considera una valoración positiva el trabajo con aplicaciones móviles con los alumnos y alumnas, y con un mayor aprovechamiento fuera del aula. Sin acciones se valoran más positivamente en el ámbito de la socialización y difusión del PCI, por encima de su implementación en el contexto escolar.

Por último, opinan que es imprescindible el trabajo con el alumnado en la socialización y difusión del PCI local, si se quiere transmitir a las nuevas generaciones en la necesidad de preservar y transmitir el conocimiento.

Enlaces Oficiales [Plan territorial: SITO.ceb](#)

Las 8 experiencias pilotas que son estadas resumidas dens aqueth guida sus duas paginas qui segueishen un esquèma comun.

L'entitolat de l'experiència que pilòta e la soa localizacion dens cada territori qu'apareishen dens la partida superiora de las duas paginas .

Duas zònas que son estadas diferenciadas dens la partida centrau de la prumèra pagina. Dens la prumèra qu'apareishen lo logo deu partenari a l'iniciativa deu desenvolopament de l'experiència que pilòta, un ligam cap a la video qui la resumeish e ua corta descripcion. Dens la dusau zòna d'aquera partida centrau, ua columna que hè lo ligam dab lo tribalh de diagnostic e d'anàlisi prealablament realizat. Que s'i identifica los maines deu PCI a los quaus respon l'experiència, la solucion innovanta principau utilizada e los indicadores de qualitat qui l'inspiran.

Dens la partida centrau de la dusau pagina, egaument devesida en duas zònas, qu'apareish ua columna a esquèrra dens la quau son consignats la data de realizacion e los objectius mirats. La dusau zòna que hè aparéisher los destinatariis principaus, l'avaloracion e las fotografias deus produïts finaus desenvolopats.

Fin finau, un ligam qu'èi estat plaçat dens la partida inferiora de las duas paginas renviat cap a ua explicacion mei que completa e detalhada de cada experiència que pilòta .

ALFÂNDEGA IMATERIAL. CENTRO DÒ PATRIMÓNIO CULTURAU IMATERIAL DÒ RIO MINHO

Edifício Èx Alfândega, Av. d'Esanha, s/n, Valença;
Valença dò Minho, Portugau

EXPERIÊNCIAS PILÔTAS DEU PROJÈTE LIVHES

CORTA DESCRIPCION

L'experiència que pilòta de l'AECT Rio Minho qu'ei la prumèra fasa d'un projècte mei vaste qui temp-ta de sauvaguardar, transmèter e valorizar lo Patrimòni Culturau Immateriau d'aqueth territòri transfrontalèr dejà repertoriato que'n passa èste.

La solucion trobada entà gerir tots los documents, recèrcas e informacions d'aqueras manifestacions culturaus qu'ei estada de las muséaliser de duas façons : la creacion d'un centre fisic d'exposicion e de mediacion; e la començada d'ua platafòrma virtuuu qui des-

voloparà lo contengut Web d'aqueth centre d'interpretacion. Lo projècte globau qu'ei estat nommat "Alfândega Imaterial. Centro dò Património Culturau Imaterial dò Rio Minho".

Totun, com l'amainatjament deu bastiment fisic de l'Alfândega (Doana) que serà abordat dens ua dusau fasa, qu'avem adara desvolopat l'espaci virtuuu permanent (www.alfandegaimaterial.eu) qui mòstra las principaus airas deu patrimòni comun luso-galician dab expressions representativas de l'Euroregion.

MAINES

- Practicas sociaus, rituaus e eveniments
- Tradicions e expressions oraus (dont la lenga com vector deu PCI)
- Saber-har ligats a l'artisanat tradicionau

VALORIZACION

Documentación e investigación

INDICATORS DE QUALITAT

DATA DE REALIZACION

- Junh de 2022 / març de 2023

OBJECTIUS

- RCompilar, inventariar, documentar e efectuar recèrcas sus las manifestacions deu PCI deu territòri transfrontalèr de Rio Minho entà melhorar la soa reconeishença e autonomiser los sons portaires e actors.
- Los repertoriar dens las zònas de tradicions oraus; sabers e comèrcis tradicionaus; cultura fluviau e maritima; cultura agrària; e cicle hestiu annau.
- Concéber e crear la platafòrma numerica qui desvolòpa los contienuts deu futur centre patrimoniau.
- Ahortir la transmission intergeneracionau dab l'espaci virtuuu.
- Generar valor aponduda dens lo patrimòni lo cau com motor d'un desenvolopament lo cau duradís dab lo futur centre.

DESTINATARIS

- Public dirècte** : quèi compausat deus portaires, actors e associacions de dinamizacion deu PCI deu territòri; atau com cercaires/cercairas; fin finau, deus tecnicos e agents de las administracions a los quaus incombeish de dinamizar la cultura.
- Public indirècte** : tot purmèr, tots los abitants o residents de l'Euroregion Río Minho qui veirà lo lor eretatge metut a l'aunor; puish, los visitaires qui poirà adara accedir virtuaument aus contienuts e dens l'avièner, dens l'espaci mu-seau d'exposicion e mediacion.

AVALORACION

Lo procediment d'avaloracion qu'analisa l'eficacitat de la platafòrma numerica com atruna d'inventari. Prumèr, qu'è revisa lo nombre d'enregistraments e de contienuts introdusits, un quocient de supervision e creishença deu repertòri qu'è atau creat . Los indicators d'utilizacion qui son estats concebuts que son abituaus dens lo maine virtuuu : temps de visita, vistas, consultas realizadas, etc.

Dens cada manifestacion deu PCI inventoriada, indicators quantitatus e qualitatus que son consignats sus la participacion de la comunautat e la soa implicacion dens la gestion de la platafòrma.

L'avaloracion deu programa pilòte que serà realizada de faison mei apregondida pendent las diferentas fasas deu projècte. Dens la fasa actuuu, de visibilitat extèrna de la platafòrma numerica, aqueths aspèctes que presentan un interès .

PRODUITS FINAUS

PAÏS de BĒARN

CORTA DESCRIPCION

L'experiència que pilòta qu'a consistit en la concepcion e lo desvolopament de jornadas de cohesion social ("team-building") entaus salariats d'enterpresas installadas en Bearn. L'objectiu ultime deu País de Bearn qu'èra qu'aqueths grops descobreishen e que transmeten las practicas culturaus locaus vivas, prumèra estapa entà transferir aquera auhèrta culturau a l'ensemble deu miei professionau.

La Ciutat, citat creativa de la cultura bearnesa, qu'ei estada retienuda entà la concepcion deu

contienut. Quate programas basats suu cant polifonic, la dança, lo conte e l'espòrt tradicionau deu jòc de quilhas que son estats metuts en plaça .

Un factor plan innovant qu'ei estat d'ahortir lo sentiment d'apartenéncia a ua equipa professionau per la practica de manifestacions culturaus collectivas bearnesas, çò qu'a portat un sens suplementari d'estacament au territòri, de creativitat, de benestar e de riquesa social tot en generant ua valor aponduda economica.

MAINES

- Practicas socials, rituaus e eveniments hestius
- Coneishenças e practicas tà çò de la natura e l'univèrs
- Saber-har ligats a l'artisanat tradicionau
- Arts de l'espectacle
- Tradicions e expressions oraus (dont la lenga com vector deu PCI)

VALORIZACION

Transmission e mediacion

INDICATORS DE QUALITAT

DATA DE REALIZACION

- Heurèr de 2022 / heurèr de 2023

OBJECTIUS

- Melhorar la reconeishença deu PCI per la societat, las institucions e las autoritats lo-caus (agents, foncionàrias e elegits).
- Promòver ua vision holistique deu pa-trimòni en hant compte de l'estructura écosystémique de las practicas culturaus.
- Méter en relacion los actors deu sector culturau e deu sector economic (profes-sionaus, fabricants locaux d'atrinas, horni-dors de matèrias prumèras, etc.).
- Desvolopar mecanismes innovants de transmission intergeneracionau qui estruc-turaràn iniciativas a tèrmi long dab accions recurrentas a l'entorn de la formacion deus actors culturaus e la lor professionaliza-cion.
- Equilibrar la sauvaguarda e la mesa en va-lor deu PCI sus tot lo territòri.

DESTINATARIS

- **Public dirècte** : estructuras patronaus e sala-riats deus sectors public e privat entà crear ua equipa (“team-building”) per practicas cultu-raus collectivas. Concrètament, aquera edicion qu’a vist la participacion d’ua associacion de joens tribalhaires; ua enterpresa de construc-cion e d’òbras publicas; ua start-up especializa-da dens la fabricacion de gas medicaus; e ua ad-ministracion locau (comunautat de comunas).
- **Public indirècte** : tots los abitants deu País de Bearn qui pòden beneficiar d’aqueras fòrmas navèras de transmission e valorizacion deu PCI.

AVALORACION

Lo “Biarnés team-building” qu’a coneishut ua escaduda unanima au demiei de las equipas de salariats com ac mòstra l’avaloracion realizada dab enquèstas de satisfaccion. Los sons bons resultats que recomandan la soa reedicion e la soa extension a tot lo miei professionau.

Cadua de las quate equipas qu’a experimentat en tres fasas l’un deus quate programas ligats au PCI bearnés. La prumèra fasa, in-dividuau, que sèi premuda ua platafòrma numerica entà se fami-liarizar dab la practica culturau. La fasa collectiva qu’a pres la fòr-ma de tres talhèrs de duas òras dens l’enterpresa pendent las òras de tribalh. Fin finau, l’estapa immersiva qu’a consistit en la prac-tica deu cant, de la narracion, de la dança o de l’espòrt tradicio-nau deu jòc de quilhas hòra de l’enterpresa, dens los lors contèxtes socioculturaus. Las equipas que soslinhan l’experimentacion peu còs, sensoriellement e per l’oralitat; e l’interiorizacion de l’impor-tància deu PCI locau.

PRODUITS FINAUS

CORTA DESCRIPCION

L'experiència que pilòta de la CCPHG que's concentra sus las manifestacions deu PCI deu territòri reconeishudas per l'UNESCO e que la populacion ignòra a còps. La proposicion qu'a per mira d'apressar e transmèter las paraulas e los sabers tradicionaus deus lors portaires com un fidèu rebat de l'identitat territoriala.

Dab ua ambicion transgénérationnelle, que s'adreça a un public de mainatges atjats d'8 a 12 ans dab l'intencion de sensibilizar aqueras generacions qui seràn las futuras portairas deu patrimòni culturau immateriau.

Entà captar e mantèner l'atencion d'aqueth public joen, un environament educatiu informau basat sus ua bateria de jòcs seriós o educatius qu'ei estat concebut e desvolopat. Concrèta-ment, l'experiència que pilòta que compta tres atrunas complementàrias : un quiz o questionari dab quinze podcasts suu paisatge tindaire; un jòc de cartas associat a un postèr e a un site Web; e un taulèr entà activitats escolaras o eveniments publics.

MAINES

- Practicas socials, rituaus e eveniments hestius
- Saber-har ligats a l'artisanat tradicio-

VALORIZACION

Transmission e mediacion

INDICATORS DE QUALITAT

DATA DE REALIZACION

- Junh de 2022 / març de 2023

OBJECTIUS

- Melhorar la reconeishença deu PCI per la poblacion autoctòna e l'integrar dens ua vision holistique deu patrimòni locau.
- Sauvaguardar las practicas locaus e reconéisher los lors practicians e portaires.
- Ahortir la transmission intergeneracionau dab programas e de las atrunas qui haràn descobrir au public joen aqueras practicas e las associacions portairas qui'us transmeten.
- Generar valor aponduda dens lo patrimòni locau qui l'enriquirà e que garantirà la soa continuitat .

DESTINATARIS

- Un **prumèr public dirècte** qu'èi format peu grop de mainatges locau a lo quau s'auhereish deus materiaus de mediacion amusants e adaptats qui ahorteshen la transmission.
- Los portaires e actors deu PCI que son egaument un **public dirècte** pr'amor qu'òbtienen ua visibilitat e ua reconeishença acreishudas.
- Las familhas dab de joens mainatges (visitaires e/o toristas) que son un **public que cibra** pr'amor que la proposicion presenta lo patrimòni d'ua faïçon amusanta e expérientielle en relacion dab lo concèpte de torisme culturau duradís.
- **Public indirècte** : tots los abitants de la CCPHG; los tecnicians, gestionaris e animators locaus pr'amor que dispausan d'atrunas adaptadas e especializats de mediacion patrimoniau.

PRODUITS FINAUS

AVALORACION

L'experiéncia que pilòta qu'èi estada presentada au public pendent ua manifestacion locau, la Hèsta de la montanha, amassant mei de 5.000 personas. Qu'a rebut un magnific arcuelh .

Entà l'avaloracion qualitativa deus materiaus començats, qu'avem podut comptar suus responsables deus centres de "lésers e temps liure". Qu'an aimat lo quiz de 15 cartas e qu'an soslinhat qu'èra un materiau facile a utilizar. Los podcasts devath fòrma de "païsatge tindaire" que son estats l'atrana mei apreciada : entà la soa innovacion e entà la dimension modèrna qui pòrta a la transmission intergeneracionau. Qu'an descrit lo postèr e lo jòc de cartas com ua atrana amusanta e eficaça au còp pr'amor que la recèrca visua de las scènas ahorteshen la memorizacion deus mainatges e que'us liga mei pregondamment . Fin finau, lo site Web, en francés e en espanhòu, qu'èi estat hèra plan rebut peus animators pr'amor que facilita lo lor trabalh educatiu.

upna

Universidad Pública de Navarra
Nafarroako Unibertsitate Publikoa

CORTA DESCRIPCION

L'experiéncia que pilòta qu'a desvolopada l'UPNA qu'ei ua aplicacion mobila a realitat aumentada, Kultour, entà la senhalizacion, la mediacion e l'educacion patrimoniaus de tota Navarra mes particularament orientada suu miei rurai qui sòfre d'un despoblament creishent.

Partint d'aqueth ròtle de primèr plan deu patrimòni locau e, en particular, deu son PCI, l'aplicacion qu'includí egaument informacions sus servicis de las comunas entà contribuir au lor desvolopament duradís.

A títol d'exemples de senhalizacion, que s'a atau desvolopat los tèxtes, messatges audiovisuaus e elements semiologics entà senhalar Sesma, ua localitat navarresa plan ligada a la cultura o genèta d'Espanha e au son artesanat e un itinerari de torisme culturau, Pampalona - Bardenas. En mei de la lor presentacion multilingua, los contienuts de l'aplicacion que son adaptats segon quate nivèus : mainatge, joen, adulte - informatiu e adulte - expèrt. En mei, de las visitas gamifiées que son auhèrtas au public mainatge e joen. Lo desvolopament locau qu'ei abordat dens la presentacion interactiva deus produïts e servicis locaux.

MAINES

- Practicas Socials, rituaus e eveniments
- Coneishenças e practicas tà çò de la natura e l'univèrs
- Coneishenças e practicas tà çò de la natura e l'univèrs
- Tradicions e expressions oraus (dont la lenga com vector deu PCI)

VALORIZACION

Transmission e mediacion

INDICATORS DE QUALITAT

DATA DE REALIZACION

- Heurèr de 2022 / març de 2023

OBJECTIUS

- **Melhorar la reconeishença deu PCI per la societad, las institucions e las collectivitats locals e l'integrar dens ua vision holistique deu patrimòni locau.**
- **Introduzir lo PCI dens lo debat seus objectius deu Desvolopament Duradís en avalorant la soa equitat, viabilitat e durabilitat atau com los dangèrs e miaças sus la transmission.**
- **Autonomiser los portaires e actors deu PCI tot en identificant, documentant e senhalant las lors practicas.**
- **Ahortir la transmission intergeneracionau dab iniciativas d'educacion patrimoniau destinadas a diferents collectius e grops d'atge.**
- **Generar valor aponduda dens lo patrimòni locau com motor d'un desvolopament locau duradís.**
- **Obtièner un modèle metodologic e tecnologic transferible ad autes territòris.**

DESTINATARIS

- Un **prumèr public dirècte** qu'ei format deus portaires e actors deu PCI pr'amor qu'obtienèn ua mei grana visibilitat sus l'aplicacion.
- Los abitants de las comunas que son egaument un **public dirècte** a lo quau l'informacion ei adaptada segon lo grop d'atge e lo nivèu de detalh. L'accent qu'ei metut sus las generacions navèras .
- Los visitaires e toristas que son egaument un **public que cibra** pr'amor que l'aplicacion ei multilingua e que presenta lo patrimòni d'ua faïçon expérientielle .
- **Public indirècte** : tots los abitants de Navarra, sustot aqueths vivent dens zònas ruraus tocadas peu despolament; los tecnicos e agents de las administracions regionaus e locals; los productors e petits prestataris de servicis.

PRODUITS FINAUS

AVALORACION

L'avaloracion de l'experiència que pilòta qu'ei estada plan positiva . Qu'inclueish dus nivèus : l'avaloracion de l'aplicacion e l'avaloracion deu procediment de valorizacion. La concepcion e l'utilizacion de l'atrana informatica de senhalizacion - mediacion que son estadas sosmetudas a l'avaloracion deus utilizators de faïçon quantitativa e qualitativa dab las estadisticas d'utilizacion e de las enquèstas de satisfaccion corresponentas. Aquò qu'ens permet de programar ajustaments e cambiaments entà melhorar l'experiència deus utilizators e de conéisher los diferents tipos de public.

Los resultats de l'avaloracion deu procediment de valorizacion conduit a Sesma e dens las localitats de l'itinerari Pampalona - Bardenas que son bons egaument . Que s'a metut en plaça grops de discussion entà revéder los bens senhalats e avalorar las òbras de mediacion atau com questionaris anonimes entà avalorar deus aspèctes com lo government, la participacion e la collaboracion deus agents e institucions.

BARCELOS
MUNICÍPIO

CORTA DESCRIPCION

L'experiència que pilòta desenvolupada a Barcelos qu'a consistit en la concepcion e la començada d'ua platafòrma numerica en liure accés entau public utilizator. Que s'i pòt documentar e transmèter las manifestacions deu patrimòni culturau immateriau de Vale dò Neiva. La platafòrma qu'ei au còp un repertòri public e un musèu virtua.

En mei, lo ròtle deus portaires e passaires d'aqueras practicas culturaus qu'ei estat valorizat dens la soa elaboracion au títol d'ua im-

portanta valor aponduda implicita. Que s'a favorizat aquera autonomizacion de las comunautats, associacions e actors implicats dens la produccion e la transmission de las manifestacions deu PCI pr'amor qu'ei considerada com ua estimulacion e ua estrategia essenciau a la soa salvaguarda e a la transmission transgénérationnelle.

Aqueth inventari municipau, pròche de las comunautats portairas, qu'a identificat, estudiat e promovut aqueras practicas e que pòt estar ua ajuda entà l'eventua proposicion d'inscripcion a l'inventari nacionau deu PCI de Portugal.

MAINES

- Tradicions e expressions oraus
- Arts de l'espectacle
- Practicas Socials, rituaus e eveni-
- Coneishenças e practicas tà çò de la natura e l'univèrs
- Saber-har ligats a l'artisanat tradicio-

VALORIZACION

Transmission e mediacion

INDICATORS DE QUALITAT

DATA DE REALIZACION

- Junh de 2022 / abriu de 2023

OBJECTIUS

- Promòver l'inventari municipau de manifestacions deu PCI com un procediment de dinamica e de cohesion sociou suu territòri.
- Hornir atrunas d'inventari deu PCI a la comunautat de Valle de Neiva, çò qu'a permetut d'inventariar tres eveniments deu PCI dens lo delai deu projècte LIVHES.
- Garantir la gestion liura e descentralizada e l'accès aus eveniments culturaus de la comunautat, grop o practicians deu PCI.
- Ahortir la transmission intergeneracionau dab un repertòri public e un musèu virtuaü qui permeteràn au public escolar de descobrir aqueras practicas atau com las associacions portairas qui n'asseguran la transmission.

DESTINATARIS

- **Public dirècte** de l'inventari : individús, grops, associacions e comunautats portairas deu PCI; cercaires e especialistas deu PCI.
- **Public dirècte** de la transmission : comunautat escolar a l'entorn, essenciaü dens la transmission d'aqueras manifestacions; public interessat peu PCI.
- **Public indirècte** : tots los abitants de la region (comunautat locau) com lo public gran; viatjaires e toristas visitant lo territòri.

AVALORACION

Los burèus de seguit e de collaboracion dab los actors deu PCI qu'an tot purmèr avalorat positivament l'inventari, l'enregistrament e la numerizacion de la documentacion de las practicas identificadas (Confrairia de Pão das Almas, Terreiro - Teatre comunautari e Auto de Floripes 5 d'agosto). Lo tribalh de recèrca e d'enregistrament qu'a identificat practicas deu PCI desconegudas e qu'a identificat actors portaires de manifestacions qui's credè atudadas.

Puïsh, l'autonomizacion de las comunautats e actors deu PCI qu'èi estada avalorada positivament com se lo pòt observar dens los lors comentaris. L'estimulacion qui representan l'inventari, la documentacion e l'estudi de las lors manifestacions que son un encoratjament a la lor sauvaguarda mes tanben a la lor transmission intergeneracionau.

PRODUITS FINAUS

Diputación de Burgos

CORTA DESCRIPCION

L'objectiu de l'experiència que pilòta de la Diputacion de Burgos qu'ei estat de realizar un diagnostic e ua mesa en valor deu patrimòni materiau e immateriau ligat a la soada manau de las campanas.

Partint de la foncion social e de l'enrasigament dens la comunautat d'aqueth lengatge non verbau qui a servit de sistèma de comunicacion pendent sègles, un estudi iniciaument centrat sus ua encontrada grana de la província de Burgos qu'ei estada realizada . A l'avièner, en mei

de completar l'estudi sus aqueth signe d'identitat culturau e territorial, que serà includit dens los itineraris de torisme culturau duradís .

La Comission tecnica qu'a realizat un diagnostic e un inventari de la situacion deus campanars e de las campanas; un manuuu tecnic d'intervencion sus campanars entà aconselhar las comunas e parròquias; l'estudi ethnomusicologic; e ua biblioteca de periodics d'ua grana valor documentària. Tots aqueths elements que figuran suu site Web : www.campanerosdeburgos.com.

MAINES

- Tradicions e expressions oraus (dont la lenga com vector deu PCI)
- Practicas sociaus, rituaus e eveniments hestius

VALORIZACION

Transmission e mediacion

INDICATORS DE QUALITAT

DATA DE REALIZACION

- Mai 2022 / de març de 2023

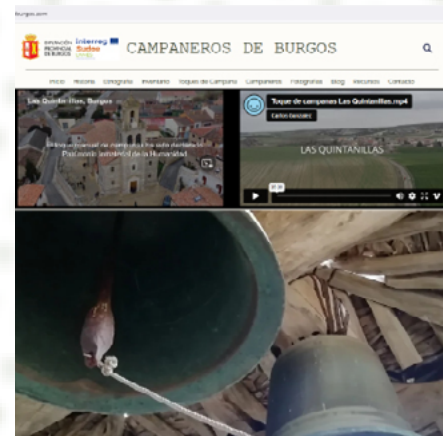
OBJECTIUS

- Sauvaguardar la soada manuau de las campanas e reconéisher los sons practicians e portaires per un inventari e la redaccion d'un manuau tecnic d'intervencion suus campanars entà la lor bona conservacion dens lo respècte deus materiaus e de la fisionomia tradicionau.
- Melhorar las coneishenças sus la soada de las campanas dab un estudi etnografic e ethnomusicologique.
- Integrar aquera manifestacion deu PCI dens ua vision holistique deu patrimòni locau, dab la redaccion d'un plan d'accion entà la soa dinamizacion, mesa en valor e difusion. Ahortir la transmission intergeneracionau dab un site Web de documentacion e de las jornadas de difusion.
- Generar valor aponduda dens lo patrimòni locau en includint la soada de las campanas aus itineraris de torisme culturau duradís.

DESTINATARIS

- **Public dirècte** de l'inventari e deu site Web especializat : Asociacion de sonaires, cercaires e especialistas de la soada manuau de las campanas sustot de las ethnomusicologues.
- **Public dirècte** de la transmission : interesats per la soada manuau de las campanas com manifestacion representativa deu PCI.
- **Public indirècte** qui's desira atirar : tots los abitants de la província de Burgos; viatjaires e toristas visitant lo territòri.

PRODUITS FINAUS

AVALORACION

Gràcias a la collaboracion de tecnicos, etnografes e, en particular, de l'Associacion deus sonaires, grans coneishedors deu subjècte, qu'em arribats a estudiar los campanars de las comunas d'Arcos de la Llana, Cayuela, Vila de Burgos, Pedrosa de Muño, Renuncio, Santa María de Tajadura, Tardajos, Villacienzo, Villafuertes, Villagonzalo Pedernales, Villalonquéjar, Villamiel de Muño, Villangómez, Villanueva Matamala, Villariezo e Villaverde del Monte. En consequéncia, l'avaloracion qu'ei positiva quantitativament . Totun, com previst, lo tribalh de terren qu'ei estat complicat : las condicions meteorologicas que son estas plan desfavorablas pendent aqueths mes de tribalh tant entaus tecnicos qui entaus sonaires qui's podèvan enquèra mostrar disponibles maugrat que d'un atge avançat.

Maugrat que sia enquèra de d'òra entà har ua avaloracion apregondida, lo site Web especializat dens la soada manuau de las campanas qu'ei jutjat plan positivament.

CORTA DESCRIPCION

L'experiència que pilòta de l'ICRPC qu'ei estada començada dens la comuna de Riba-roja d'Ebre, tocada peu despoblament e per problematicas pròpias aus territòris periferics. L'identificacion de la hèsta de l'òli de genebrèr com eveniment a valorizar, dirèctament ligada aus horns a òli de genebrèr, qu'a concentrat l'accion sus aqueth territòri .

De las òbras que son estats conduits dab la comunautat locau, principaument dab l'Associacion deus Amics de Riba-roja d'Ebre e l'escòla de la comuna dens l'elaboracion de

panèus d'interpretacion, d'ua maleta pedagogica, l'enregistrament audiovisuau d'entertiens e l'experimentacion d'ua aplicacion mobila co-creativa.

L'objectiu centrau de l'experiència qu'era de res-pòner aus desfís detectats dens lo diagnostic en tirant partit de l'ensenhament de las bonas practicas identificadas a l'entorn deu desenvolopament locau fondat suu patrimòni, sustot lo PCI. Dens lo cas present, que s'ei concentrat sus la consolidacion de l'identitat culturau e territorial en promovent un torisme culturau duradís com valor aponduda.

MAINES

- Practicas sociaus, rituaus e eveniments
- Coneishenças e practicas tà çò de la natura e l'univèrs
- Saber-har ligats a l'artisanat tradicionau

VALORIZACION

Transmission e mediacion

INDICATORS DE QUALITAT

DATA DE REALIZACION

- Heurèr/Deceme (2022)

OBJECTIUS

- Crear e installar panèus d'interpretacion de la hèsta de l'òli atau com suu foncionament deus horns a òli de genebrèr a partir de la creacion de contenguts provienent deu tribalh conjunt dab la comunautat.
- Experimentar dab ua aplicacion mobila lo tribalh co-creatiu destinat a la socializacion deu patrimòni culturau immateriau locau. Centrar aquera experimentacion sus la comunautat e sus l'escòla locaus.
- Contribuir a la creacion d'ua maleta pedagogica destinada a la socializacion de la hèsta e deus horns a òli de genebrèr, en collaboracion dab las escòlas de la comuna.
- Documentar per entertiens los sabers deus membres de la comunautat locau sus la hèsta e los horns a òli de genebrèr.

DESTINATARIS

- **Comunautat locau e/o comarquale** qui participa cada annada a la hèsta de l'òli de genebrèr com element identitari e de cohesion de la comunautat.
- **Visitaires exteriors** com element de valorizacion toristica deu territòri.
- **Comunautat escolara**, per l'escòla locau, com element de dinamizacion intergeneracionau e d'aprendissatge

PRODUITS FINAUS

AVALORACION

Segon l'enquèsta qualitativa au prè de la comunautat locau, que ressòrt que l'experiéncia pilòta qu'a un impacte dirècte positiu sus la socializacion deu PCI deu territòri. Las personas interrogadas que considèran que l'activacion d'aqueth patrimòni per l'aplicacion de bonas practicas constituesca un element qui contribua a la mesa en valor culturau e toristica deu territòri.

L'escòla dab la quau s'a tribalhat qu'avalora positivament lo tribalh dab aplicacions mobilas dab los escolans e que veden ua mei grana utilizacion hòra de la sala de classa . Las accions que son avaloradas mei positivament dens lo maine de la socializacion e de l'activacion deu PCI, au delà de la soa introduccion dens lo cursus escolar.

Fin finau, qu'estiman qu'ei indispensable de tribalhar dab los escolans sus la socializacion e la difusion deu PCI locau si's vòu sensibilizar las generacions navèras a la necessitat de preservar e transmèter los sabers.

CORTA DESCRIPCION

L'experiència que pilòta de la Deputacion de Teruel que s'ei concentrada sus la faïçon de considerar la transmission e la mediacion de la tecnica tradicionau de la construccion de pèira que seca . Ad aquera fin, qu'a publicat dus obratges accessibles e expérientiels.

Tot purmèr, s'estacant mei a l'educacion patrimoniou formau, qu'a publicat ua benda dessenhada gratuita entaus escolans deu primari. Gràcias ad aqueth format atractiu, que's compa qu'aprenen a apreciar lo paisatge qui'us en-

torneja e qu'aprenen d'ua faïçon simpla l'importància d'aquera tecnica tradicionau . Qu'ei pensat com ua atruna de sostien entà projèctes cooperatius e participatius dens las salas de classa e dens las vilas.

Puish, dens un chepic de vulgarizacion, qu'a presentat ua òbra entà la coneishença e la difusion de la tecnica de construccion de pèira que seca . Qu'ei pensada entà tocar un large public, entad ac sensibilizar e entà èste un guida de descobèrta de la tecnica.

MAINES

- Saber-har ligats a l'artisanat tradicionau

VALORIZACION

Transmission e mediacion

INDICATORS DE QUALITAT

DATA DE REALIZACION

- Heurèr de 2022 / març de 2023

OBJECTIUS

- Melhorar la reconeishença deu PCI, dens lo cas present, la construccion tradicionau de pèira que seca per la societat, las institucions e las collectivitats locals e l'integrar dens ua vision holistique deu patrimòni locau.
- Ahortir la soa transmission intergeneracionau dab iniciatives d'educacion patrimonial destinadas au public escolar deu primari dab un materiau simple e atractiu com ua benda dessenhada.
- Valorizar lo paisatge culturau deu territòri dens lo quau s'intègran las construccions de pèira que seca .
- Generar valor aponduda dens lo patrimòni locau com motor d'un desenvolopament locau duradís dab la publicacion d'un obratge de vulgarizacion explicant l'importància de la tecnica aus abitants e visitaires.

DESTINATARIS

- La benda dessenhada qu'èra destinada a un **public local**, aus escolans e professors de 3º e 4º de l'ensenhament primari de las escòlas de la província de Teruel. Concrètament, qu'an participat ad aquera experiéncia que pilòta lo C.R.Qu'a . DE MARTÍN DEL RÍO, lo C.P. LAS ANEJAS, lo C.R.Qu'a . TERUEL UNO e lo C.R.Qu'a . GOYA; mes que s'a per mira de l'espandir ad autes establiments. Qu'èi un materiau concebut entà ahortir la transmission transgénérationnelle.
- L'obratge de vulgarizacion qu'èi destinat aus tecnicos **deu torisme** e ad autes actors de difusion deu patrimòni entà que dispausen d'ua atruna de mediacion d'ua manifestacion culturau mensh coneguda.
- Lo **public indirècte** d'aqueth obratge qu'èi mei vaste e qu'inclueish tant los abitants de Teruel qui los visitaires e toristas desirós de conéisher mei pregondament lo territòri.

PRODUITS FINAUS

AVALORACION

L'avaloracion de l'experiéncia que pilòta, dens lo cas de la benda dessenhada, qu'a pres la fòrma d'enquèstas au près deus ensenhaires deus establiments C.R.Qu'a . DE MARTÍN DEL RÍO (Martín del Río), C.P. LAS ANEJAS (Teruel), C.R.Qu'a . TERUEL UNO (Perales del Alfambra) e C.R.Qu'a . GOYA (Caminreal) qui an participat a l'experiéncia educativa dab aqueth materiau. L'avaloracion qu'èi estada plan positiva .

Tà çò de l'obratge de vulgarizacion, los participants a las accions de transferiment organizadas dens l'encastre deu projècte, tecnicos deu torisme e especialistas en mediacion patrimonial, que l'an egaument avalorat plan positivament . Qu'an soslinhat la claror deu son prepaus, la soa qualitat grafica e lo son caractèr gratuit.

L'avaloracion de las duas òbras que s'enriquirà a mesura de la lor utilizacion .

8. RECOMANDACIONS ENTÀ LA VALORIZACION DEU PCI

PRELIMINARS

- 1 Entà avalorar lo PCI, que conven de verificar abans tot que la practica sia en adequacion dab la Convencion entà la Sauvaguarda deu PCI e aus sons maines.
- 2 Tota valorizacion que deu estar regida per principis etics qui garantiràn los drets deus actors e la lor propietat intellectuau, que deu aver lo lor consentiment e respectar las diferentas legislacions.
- 3 Tot procediment de valorizacion que comença per ua identificacion, inventari, descripcion, contextualizacion e recèrca apregondida sus la practica deu PCI, a saber que deu d'ua part possedir ua soliditat tecnica e scientifica e d'auta part èste lo hrut de l'interaccion dab los portaires, èste revisader o evolutiva e accessible.

ENTÀ LA CONCEPCION

4

La proposicion de valorizacion déver abordar en pregondor e dab un certan gra d'innovacion ua o mantua accion de sauvaguarda de l'UNESCO, shens fossilizar o entravar l'evolucion e la creativitat de la manifestacion.

5

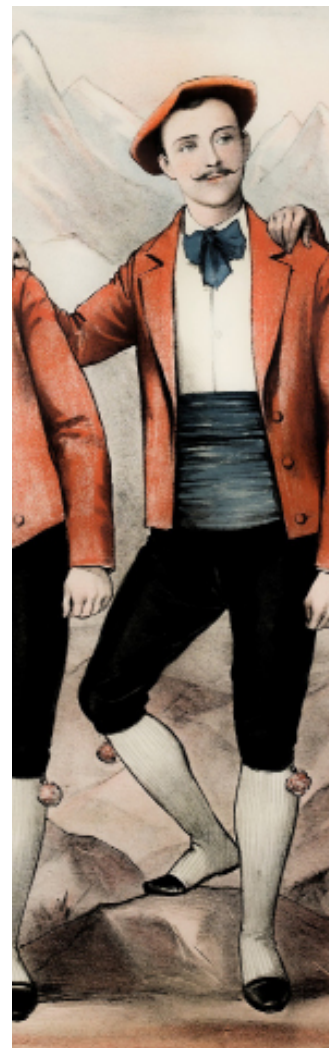
Tota valorizacion d'un ben immateriau déver estar regida per l'equitat, a saber que's deu esforçar d'èste accessible financèrament, inclusiva, avent lo suenh d'un apròchi respectuós deus genres, intergeneracionau, respectuosa de la diversitat culturau e lingüistica e encoratjant l'encontre interculturau.

6

La mesa en valor deu PCI que necessita un finançament estable, transparent e s'inscrivent generauement dens la durada entà garantir la soa viabilitat economica.

7

Que deu avalorar lo son impacte sus la conservacion deu miei naturau e de la biodiversitat.

ENTÀ L'EXECUCION E LA GESTION

8

Ua proposicion de valorizacion que supausa de generar dinamicas socials participativas dens las quaus las comunautats s'implicaràn e que crearàn ligams qui favorizaràn la transmission.

9

Devath l'angle de las administracions, qu'exigeish d'eras un sostien tecnic e financèr e un accompagnement deus portaires, associacions e sectors culturaus e economics implicats, en desvolopant lo lor trabalh en hialat. En aqueth sens, déver prevaler ua logica de sauva guarda e de transmission de la lor identitat de las manifestacions en particular deus mensh vededers e deus mei miaçadas destacada de las visions parciaus mercantilistas o ideologicas.

10

La transmission intergeneracionau de las manifestacions deu PCI qu'èi l'objectiu prioritari de la sauva guarda, objectiu que partatja la valorizacion mes dab ua vision transgeneracionau o de durabilitat. Las mesuras e programas de mediacion que deven estar intégrators, participatius e accessibles ; e èste destinats e adaptats a publics diferents dens procediments educatius formaus o informaus mes tanben dens la mediacion d'un torisme duradís.

11

Lo ròtle de las administracions dens las proposicions de valorizacion deu estar ligat a un governament partatjat e conduït per las collectivitats locals coneishent lo territòri. Que deu evoluar en hornint hialats de trabalh aus actors e en los implicant dens projectes intersectoriaus e inter-territoriaus.

12

Las valorizacions plan completas que son las qui garanteishen la pluralitat e la complementaritat de las accions de sauvaguarda e de valorizacion. Aquera diversitat que pòt favorizar l'intersectorialitat sus divèrs aspèctes. Tot purmèr, sus las practicas socials deu PCI, quan interageishen practicas socioculturalas (cohesion sociala, identitat partatjada, visibilitat de las minoritats...), practicas economicas redistribuïdas (economia circulara, torisme culturau duradís...) e/o practicas environamentaus (proteccion de la biodiversitat). Puish, quan implican diferentas practicas deu PCI. Fin finau, quan combinan plans e programas de gestion.

ENTÀ L'AVALORACION

13

Tota valorizacion deu PCI que deu estar avalorada pendent las annadas on ei estada executada o que serà executada e a la fin deu programa entà verificar si ei estada eficaça e qu'a atenhut, en consequéncia, la mission e los objectius fixats. Qu'ei recomandat d'includir dens l'avaloracion indicators d'escaduda quantitativ e qualitativ.

14

En mei, dens lo cas de las administracions, que deu-ré includir un estudi de l'eficacitat deu rapòrt còsts/objectius a aténher, equipaments e ressorsas umanas emplegats e, fin finau, exigéncias tecnicas utilizadas.

15

L'avaloracion de cas concrets e reaus que permet d'identificar bonas practicas entau territòri qui poiràn estar transferibles a l'exterior dens hialats internacionaus com lo qui a conduhit a la constitucion deu projècte LIVHES.

9. RESSORSAS COMPLEMENTÀRIAS

Que presentam dens aqueth module deu Guida ua seleccion de **ressorsas complementàrias** suu Patrimòni Culturau Immaterialiu.

Regropadas per tipe, que prepausam ressorsas de prumèr plan a dreita e ua lista mei exhaustiva a la quau s'accedeish dab lo simbèu +.

Las **seccions** seguentas que son estadas presas en compte :

- **INVENTARIS E CATALÒGUES**
- **GUIDAS**
- **BONAS PRACTICAS**
- **BIBLIOGRAFIA**
- **WEBOGRAFIA**
- **THESAURUS**

INVENTARIS E CATALÒGUES

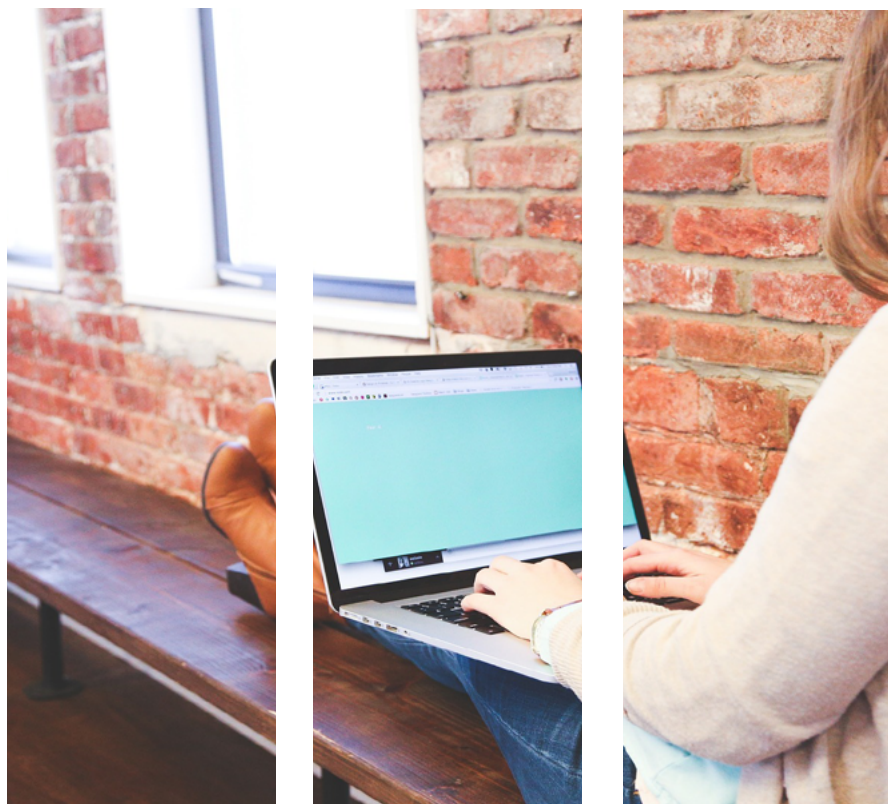
GUIDAS

BONAS PRACTICAS

BIBLIOGRAFIA

WEBGRAFIA

THESAURUS